

**«Ο Ρόλος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στη
Διοίκηση των Σχολικών Μονάδων»–Ερευνητική
προσέγγιση σε σχολεία του Αγ.Νικολάου Κρήτης**

**Πτυχιακή Εργασία της
Σφακιανού Μαρίας-Νυφικής**

Επιβλέπων : Κοκοράκης Γρηγόρης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

1.1 Οι ιδιαιτερότητες μιας Σχολικής Μονάδας.....	10
1.2 Παρακίνηση Ανθρώπων.....	11
1.2.1 Η Θεωρία του Maslow.....	11
1.2.2 Η Θεωρία του Hertzberg.....	12
1.2.3 Η Θεωρία του McGregor	13
1.3 Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας των Σχολικών Μονάδων	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ : ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2.1 Σχολικό Περιβάλλον	20
2.2 Η σημασία της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας για την ομαλή ανάπτυξη και τη σχολική επίδοση του παιδιού	23
2.2.1 Οι επιδράσεις της γονεϊκής εμπλοκής.....	25
2.2.2 Μέθοδοι και πρακτικές υλοποίησης και ενίσχυσης της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας.....	26
2.3 Σύλλογος Γονέων και Παρακίνηση Εκπαιδευτικών.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

3.1 Λειτουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.....	31
3.2 Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.....	34
3.3 Θεσμική Συμμετοχή Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων (Σχολικό Συμβούλιο-Σχολική Επιτροπή).....	39

3.4 Το Προφίλ του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων-Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχέση του.....	44
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

4.1 Ποιοτική Έρευνα.....	48
4.1.1 Μέθοδος Συλλογής Υλικού.....	49
4.1.2 Μέθοδος Διεξαγωγής Έρευνας.....	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων.....	51
-----------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	63
6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	72

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	78
--------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	81
-------------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, είναι σαφές ότι έχουν προωθηθεί σημαντικές αλλαγές όσο αφορά τις σχέσεις σχολείου-οικογένειας και ιδιαίτερα των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων με τη σχολική μονάδα. Οι αλλαγές αυτές αφορούν όχι μόνο τη θεσμική λειτουργία και συνεργασία, αλλά κυρίως το περιεχόμενο των σχέσεων και του τρόπου με τον οποίο αυτές θα υλοποιηθούν. Είναι φανερό ότι τα σχολεία στο Δήμο Αγ.Νικολάου λειτουργούν στα πλαίσια ενός ευρύτερου κοινωνικού-πολιτιστικού-οικονομικού περιβάλλοντος, από το οποίο υποστηρίζονται και επωφελούνται. Είναι επίσης φανερό ότι, όταν το σχολείο δεν ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα της περιοχής στην οποία ανήκει, όχι μόνο απομονώνεται, αλλά και δεν εκπληρώνει τον ουσιαστικό του ρόλο, που είναι η συγκρότηση των ατόμων ως πολιτών, καταρχήν της τοπικής κοινωνίας. Με την έννοια αυτή το σχολείο οφείλει να δημιουργεί ευκαιρίες για συμμετοχή της κοινότητας στη ζωή του, αλλά και για δική του συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας. Με τον τρόπο αυτό αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρει η τοπική κοινωνία και παράλληλα συμβάλλει στην αναβάθμιση της κοινωνίας αυτής.

Ο νόμος 1566/85 δίνει το δικαίωμα εκλογής, από τη βάση της τοπικής κοινωνίας, θεσμοθετημένων φορέων για τη συμμετοχή τους στα εκπαιδευτικά δρώμενα της εκπαιδευτικής μονάδας που εδρεύει στην περιοχή, ενώ ο νέος κανονισμός για τη λειτουργία του σχολείου αναφέρει στο κεφάλαιο για τους γονείς¹ και στο άρθρο 6 ότι: Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων αποτελεί τη συλλογική έκφραση της άποψης των Γονέων και Κηδεμόνων των μαθητών. Το σχολείο χρειάζεται και επιδιώκει τη συνεργασία του Συλλόγου για την προαγωγή του σχολικού έργου. Είναι προφανές ότι το εκπαιδευτικό έργο ανήκει στην αρμοδιότητα και ευθύνη των εκπαιδευτικών, του Συλλόγου των εκπαιδευτικών και του Διευθυντή του κάθε σχολείου. Τα θέματα όμως της παιδαγωγικής λειτουργίας, των ενδοσχολικών και εξωσχολικών εκδηλώσεων και το γενικότερο κλίμα στο σχολικό χώρο επηρεάζονται από την καλή συνεργασία των εκπαιδευτικών και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Το άρθρο 53 του Ν.1566/85 το οποίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 § 1 β του Ν.2621 /1998. Στο θεσμοθετημένο ρόλο του Συλλόγου Γονέων είναι και η συμμετοχή με εκπρόσωπο ή εκπροσώπους του στα παρακάτω όργανα:

¹ http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_education/body.htm

1. Στη σχολική επιτροπή η οποία έχει κυρίως διαχειριστικό χαρακτήρα στα οικονομικά και στα λειτουργικά προβλήματα.
2. Στο σχολικό συμβούλιο που έργο του είναι η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του σχολείου με κάθε πρόσφορο τρόπο και η επικοινωνία μεταξύ διδασκόντων και οικογενειών των μαθητών.
3. Στην Ένωση γονέων που εκπροσωπεί όλους τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων της περιοχής

Ο Νόμος δίνει λοιπόν μια σχετική αυτονομία και περιθώρια για ανάληψη πρωτοβουλιών μέσα στη σχολική μονάδα. Το σχολείο και η οικογένεια αποτελούν δύο θεσμούς που έχουν αναλάβει την κοινωνικοποίηση του παιδιού, δηλαδή την ευθύνη και την εποπτεία για την ομαλή ένταξή του στην κοινωνία. Η συνεργασία αυτή θεωρείται απαραίτητη διότι στη ζωή του παιδιού συνυπάρχει το σχολείο με την οικογένεια για εννιά τουλάχιστον χρόνια. Οι ρόλοι των δύο αυτών θεσμών δε φαίνεται να συγκρούονται σε κοινωνικές απαιτήσεις και στα κοινωνικά πρότυπα που προβάλλουν, έτσι έχουν καλύτερα αποτελέσματα στις διαδικασίες που έχουν αναλάβει, προς όφελος του παιδιού. Η πραγματική συνεργασία ποικίλλει τόσο από εκπαιδευτικό σε εκπαιδευτικό όσο και από γονέα σε γονέα. Το σχολείο θα πρέπει να δημιουργεί κίνητρα για συνεργασία και από τις δυο πλευρές. Εξάλλου, επισημαίνεται ευρύτερα στη βιβλιογραφία ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών και των γονέων μοιράζονται κοινούς στόχους, ενώ καθένας από αυτούς έχει συμπληρωματικές ικανότητες και γνώσεις.

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο, που η ύπαρξή του είναι αναγκαία από το Νόμο και έχει ως κύριους στόχους τη συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς για την υποστήριξη της λειτουργίας της σχολικής μονάδας και την προώθηση της λύσης των σχετικών προβλημάτων που κατά καιρούς επισημαίνονται, καθώς επίσης και την ανάπτυξη κοινωνικής αλληλεγγύης και συναναστροφής μεταξύ των γονιών. Έτσι, υλοποιώντας κάθε φορά το Καταστατικό του, προσπαθεί διαρκώς για τη βελτίωση της εικόνας του σχολείου, Από τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται και από τις συνδρομές των μελών του συγκεντρώνονται σεβαστά ποσά τα οποία δαπανώνται για εμπλουτισμό της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων, για αναβάθμιση του σχολικού περιβάλλοντος, για τον εμπλουτισμό βιβλιοθήκης κ.α. σύμφωνα με τις αποφάσεις του Σχολικού Συμβουλίου. Πραγματοποιεί χρήσιμες ενημερωτικές εκδηλώσεις – σεμινάρια για γονείς, παιδαγωγικά και ψυχαγωγικά μαθήματα, συμμετέχει στη

διοργάνωση σχολικών και πολιτιστικών εορτών σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και το Δήμο, εκμεταλλεύεται τις γνωριμίες του από τον επιχειρηματικό κόσμο για χορηγίες ή από τράπεζες, παρέχει υλική και πνευματική βοήθεια αλλά και προσωπική εργασία κ.α.

Ανάμεσα στο σχολείο, το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και τους γονείς υπάρχει μια σχέση αλληλεπίδρασης. Στη σημερινή κοινωνία, οι γονείς εκτός από συνεργάτες εμφανίζονται ως «καταναλωτές» και «πελάτες» των σχολείων, με δικαίωμα λόγου για την ποιότητα και το είδος των σπουδών των παιδιών τους (Everard B. & Morris G,1999). Τα κτιριακά προβλήματα που υπάρχουν σε πολλά σημερινά σχολεία, η έλλειψη σχολικών βιβλιοθηκών και αιθουσών διδασκαλίας και σύγχρονων εποπτικών μέσων, η δυσλειτουργία των σχολικών οργάνων στις αποφάσεις, η έλλειψη εκπαιδευτικών ειδικοτήτων είναι λίγα από τα ουσιαστικά προβλήματα που υπάρχουν στα σχολεία και οι γονείς αντιμετωπίζονται όχι μόνο ως εταίροι και υποστηρικτές στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και ως ομάδα πίεσης. Οι γονείς, είτε ως πρόσωπα είτε ως ομάδα αναφοράς, είναι παρόντες και μετέχουν σε τυπικές ή άτυπες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Η επαφή του Συλλόγου Γονέων με το σχολείο, οι προσπάθειές του για την αναβάθμιση της Μονάδας, το ενδιαφέρον του για βασικά ζητήματα λειτουργίας του σχολείου, η συμπαράστασή του σε οικονομικά ζητήματα, κτλ., με οδήγησε να τους εντάξω ως το σημαντικότερο φορέα μετά τους εκπαιδευτικούς για την ανάπτυξη της σχολικής ζωής. Συνάμα, η συνειδητοποίηση εκ μέρους μου ότι στην προσπάθειά μου να κατανοήσω το ρόλο των γονέων στη διοίκηση της σχολικής μονάδας, οι γονείς αποτελούν τους καλύτερους συνεργάτες για αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη παιδεία, αρκεί να τους προσεγγίσεις με τρόπο σωστό και κατανοητό από όλους.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Είναι προφανές ότι το εκπαιδευτικό έργο ανήκει στην αρμοδιότητα και ευθύνη των εκπαιδευτικών, δηλαδή του Συλλόγου διδασκόντων και του Διευθυντή του κάθε σχολείου. Τα θέματα, όμως, της παιδαγωγικής λειτουργίας, των ενδοσχολικών και εξωσχολικών εκδηλώσεων και το γενικότερο κλίμα στο σχολικό χώρο επηρεάζονται από την καλή συνεργασία των εκπαιδευτικών και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Μέσα από τα δικαιώματά του ο Σύλλογος γονέων εκφράζεται ως κοινωνική

ανάγκη. Θα παρατηρήσουμε ότι μέσα από τις δραστηριότητές του και τις πρωτοβουλίες του, η στήριξη των γονέων είναι ουσιαστική και αδιαμφισβήτητη. Αυτή η πορεία διαρκούς δραστηριότητας-ανάπτυξης του σχολείου μέσα από μία εσωτερική πολιτική με τη στενή συνεργασία όλων των φορέων, συνεισφέρει στο μαθητή ο οποίος είναι ο αποδέκτης όλης αυτής της προσπάθειας, που θα γαλουχηθεί στο σχολείο του δημοκρατικά, θα εργασθεί δημιουργικά και θα συνεισφέρει με τη σειρά του στην ευρύτερη κοινωνία. Ποιες είναι οι αρμοδιότητές τους και με ποιες από αυτές ασχολούνται; Τι ισχύει στη πράξη, ποιες είναι δηλαδή οι δραστηριότητες του συλλόγου γονέων και ποιος ο βαθμός παρέμβασης μέσα στο σχολείο; Υπάρχει ενδιαφέρον από όλους τους γονείς στο σύλλογο, και ποιοι είναι οι παράγοντες που ενδεχομένως επηρεάζουν τη συμμετοχή τους;

Η εκπαίδευση χωρίζεται σε δύο τομείς, τη δημόσια "δωρεάν" παιδεία και την ιδιωτική εκπαίδευση με τη πληρωμή διδασκτρων . Σαφώς υπάρχουν διαφορές σ' αυτές τις δομές εκπαίδευσης άρα και στο ρόλο που θα "παίζουν" οι γονείς , άλλες οι απαιτήσεις στα δημόσια σχολεία και άλλες στα ιδιωτικά....Στη παρούσα εργασία όμως ασχολήθηκα μόνο με δημόσια σχολεία καθώς δεν υπάρχουν ιδιωτικά στη συγκεκριμένη τοπική περιοχή που γίνεται η έρευνα. Η έρευνα κυμαίνεται μόνο σε δημόσιο τομέα, στο ρόλο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στη Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο και δημοτικό) και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο).² Σ' αυτό το πλαίσιο να σημειώσω ότι κάποιοι τύποι σχολείων ειδικού προσανατολισμού ή κάποιες οργανωτικές παραλλαγές σχολείων δηλαδή [εσπερινά, πειραματικά, ειδικής αγωγής, μειονοτικά, διαπολιτισμικά κλπ] δεν αναφέρονται στην έρευνα λόγω της ίδιας προβληματικής. Τυχόν ολοήμερα νηπιαγωγεία και δημοτικά θα συμπεριληφθούν κανονικά.

Τι ισχύει νομοθετικά και τι ισχύει στη πράξη για το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων στη διοίκηση του σχολείου για τα σημερινά δεδομένα όπου υπάρχει ανάγκη για «συμμετοχικό» σχολείο και αν διαφοροποιείται σε σχέση με τη βαθμίδα εκπαίδευσης θα το συμπεράνουμε στη παρούσα εργασία. Τα θέματα που ασχολείται ο Σύλλογος Γονέων και τι ρόλο αναλαμβάνει στη διοίκηση της σχολικής μονάδας, με ποιους συνεργάζεται και με ποιους τρόπους συμμετέχει στα σχολικά δρώμενα, θα προσπαθήσω να τα διερευνήσω μέσα από τις απόψεις, τις

² Η Τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν μας ενδιαφέρει διότι δεν υπάρχουν Σύλλογοι Γονέων στη διοίκηση των Ανωτάτων και λοιπών Σχολών.

δραστηριότητες και τις εμπειρίες των γονέων-μελών των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας στη συγκεκριμένη τοπική κοινωνία.

Εξυπακούεται, βέβαια, ότι το δείγμα μου δεν είναι αντιπροσωπευτικό ενός γενικότερου πληθυσμού γονέων (είναι μάλλον βολικό) και ότι τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την έρευνα περιορίζονται από την υποκειμενικότητα και την εμπειρία των συγκεκριμένων γονέων. Θα μπορούσαν όμως να αντιμετωπιστούν ως αποδοτικοί και αποτελεσματικοί σύλλογοι, που προσφέρουν πληροφορίες για το ρόλο των γονέων στην πράξη και θίγουν άξονες σχολιασμού δραστηριοτήτων και καίριων ζητημάτων της εύρυθμης λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Η περαιτέρω διερεύνηση στη διοίκηση των σχολικών μονάδων, και η ανάγκη τοπικής εκπαιδευτικής πολιτικής για την ανάπτυξη της σχολικής μονάδας, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εξακρίβωση του ρόλου των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η κατανόηση των δραστηριοτήτων των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων στη συμμετοχική διοίκηση των σχολικών μονάδων, μέσα από τη θεσμοθετημένη και μη θεσμοθετημένη μορφή τους. Η συμμετοχή των γονέων στα εκπαιδευτικά δρώμενα σε σχέση με τις αρμοδιότητες και δυνατότητές τους, ώστε να συμπεράνουμε το ρόλο και το βαθμό συμμετοχής ή παρέμβασης του συλλόγου γονέων μέσα από τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της συγκεκριμένης τοπικής κοινωνίας. Δηλαδή αν διέπεται από μια ουσιαστική-παιδαγωγική διάσταση ή από μια τυπική-νομική διάσταση...*Στόχος* είναι η ανάδειξη της σημασίας της συμμετοχής των γονέων για ένα αποτελεσματικό σχολείο γι' αυτό και θα δοθεί έμφαση στον ενεργητικό ρόλο των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.

Η σημασία της μελέτης αυτής εκτός από τη πληροφόρηση του ρόλου του Συλλόγου Γονέων θεωρητικά, αλλά και τι ισχύει στη πραγματικότητα, έγκειται και στο γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, η έννοια του «τοπικού» αποκτά όλο και περισσότερο ενδιαφέρον για την άσκηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, καθώς η εκπαιδευτική μονάδα και οι περιφερειακές εκπαιδευτικές υπηρεσίες καλούνται να παίξουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στο επίπεδο του τοπικού κοινωνικού

συνόλου. Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στη διερεύνηση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων μέσα από τις δυνατότητες της τοπικής κοινωνίας, ως απαραίτητος παράγοντας, σχετικά με τις προοπτικές ενός αποτελεσματικού σχολείου.

Στο πρώτο κεφάλαιο ασχολούμαι με τις σημαντικότερες θεωρίες διοίκησης καθώς αναφερόμαστε στον ρόλο των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων στη *διοίκηση* των σχολικών μονάδων. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στο θεσμικό χαρακτήρα της σχολικής μονάδας σαν προϋπόθεση στο ρόλο του συλλόγου γονέων, το πώς λειτουργεί το εκπαιδευτικό σύστημα. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά πλέον στο σχολικό περιβάλλον, όπου εκεί φαίνεται ο ρόλος του Διευθυντή και οι σχέσεις που πρέπει να αναπτύσσει με το σύλλογο γονέων. Σημαντική είναι η ενότητα που θίγει τη σημασία της συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών, καθώς οι στόχοι που εξυπηρετούνται από αυτή η σχέση, βοηθάνε στον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής. Στο τρίτο και καθοριστικό κεφάλαιο για το ρόλο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων γίνεται μια ιστορική αναδρομή της λειτουργίας του, αναφέρεται η νομοθεσία αλλά και η λειτουργία των σχολικών οργάνων υποστήριξης, καθώς μέσα από αυτά τα όργανα διαφαίνεται ο υποστηρικτικός και απαραίτητος ρόλος του στη διοίκηση της σχολικής μονάδας. Τέλος στην ενότητα που αναπτύσσεται το προφίλ και η σύνθεση της γονεϊκής εμπλοκής καταλαβαίνει κανείς εύκολα ότι ο βαθμός συμμετοχής των γονέων στα σχολεία εξαρτάται από κάποιους βασικούς παράγοντες αλλά ενδεχομένως και άλλους, γι' αυτό ο κάθε σύλλογος γονέων διαφοροποιείται από μονάδα σε μονάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ : ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

1.1 Οι Ιδιαιτερότητες μιας Σχολικής Μονάδας

Η σχολική μονάδα, ως οργάνωση, παρουσιάζει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά βάσει μελετητών (Μιχόπουλος, Α.Β.,1993): Ο σκοπός του δεν μπορεί να προσδιοριστεί με σαφήνεια.

Η αδυναμία σαφούς προσδιορισμού του σκοπού του, αφού οι έννοιες παιδεία, εκπαίδευση, μόρφωση, που εναλλάσσονται κατά την περιγραφή του, έχουν ιδιαίτερα ευρύ περιεχόμενο, το οποίο συναρτάται με αξιολογικές κρίσεις και πολιτικές επιλογές.

Η αδυναμία σαφούς προσδιορισμού των εξυπηρετούμενων (πελατών) – ηλικιακά διαβαθμισμένοι μαθητές, γονείς, χρηματοδότες, κοινωνία – όπως και των εργαζομένων και του αποτελέσματος – προϊόντος.

Η διοικητική αποδυνάμωση του σχολείου και η ύπαρξη αντίφασης μεταξύ της έννοιας των σχέσεων εξουσίας που επικρατούν σε μια οργάνωση, ιδιαίτερα όταν είναι ενταγμένη σε ένα ιεραρχικά δομημένο σύστημα και στις έννοιες της ισότιμης συμμετοχής και της δημοκρατίας, που αποτελούν βασικές αξίες του σχολείου.

Οι ιδιαιτερότητες των εκπαιδευτικών οργανισμών για πολλά χρόνια χρησιμοποιήθηκαν ως βάση και επιχειρήματα για την απόρριψη, κυρίως από τους εκπαιδευτικούς, της ανάγκης για εφαρμογή των αρχών της διοικητικής επιστήμης στην εκπαίδευση. Η απαίτηση όμως, της κοινωνίας για ποιοτική και αποτελεσματική λειτουργία των εκπαιδευτικών μονάδων και για ορθολογική και αποδοτική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων, καθώς και η συνεχής προσπάθεια των κυβερνήσεων για συμπίεση του κόστους της δημόσιας παιδείας, κατέστησαν σταδιακά σαφές ότι η διοίκηση μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά στο χώρο της εκπαίδευσης. Η εισαγωγή των αρχών της διοίκησης στην εκπαίδευση βασίστηκε και ενισχύθηκε από τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών που αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα μετά τη δεκαετία του '60 και συνέβαλαν στην προσαρμογή των πορισμάτων της οργανωτικής θεωρίας στις ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης. Οι έρευνες αυτές και η συζήτηση που αναπτύχθηκε έδειξαν ότι το κατάλληλο σχολικό κλίμα, το πρότυπο ηγετικής συμπεριφοράς, η συμμετοχική διοίκηση, η

ενδυνάμωση των εμπλεκομένων φορέων και άλλες παράμετροι, που σχετίζονται με τις λειτουργίες της διοίκησης, συμβάλλουν καθοριστικά στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού σχολείου.

1.2 Παρακίνηση Ανθρώπων

Όπως γράφουν οι Πήτερς και Ουώτερμαν (Peter και Waterman, 1982) “Κύρια δουλειά της διοίκησης είναι να δίνει στους υπαλλήλους τη γενική κατεύθυνση”. Στην παρακίνηση των ανθρώπων πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες τριών μερών: (1) της ομάδας που διοικούμε (2) των ατόμων που απαρτίζονται από αυτή την ομάδα και (3) των “πελατών” (μαθητών, γονέων κ.λ.π.) του σχολείου. Οι περισσότεροι θεωρητικοί κινήτρων για παρακίνηση ανθρώπων επικεντρώνουν τη προσοχή τους σε δύο πράγματα: την εξέταση των ανθρώπινων αναγκών και τους τρόπους της βέλτιστης ικανοποίησης των αναγκών στη δουλειά (Everard B.& Morris G., σελ. 45,46). Στις σημερινές κοινωνίες, οι γονείς εκτός από συνεργάτες εμφανίζονται και ως « καταναλωτές » και « πελάτες » των εκπαιδευτικών οργανισμών , με δικαίωμα λόγου για την ποιότητα και το είδος των σπουδών των παιδιών τους (Everard B. & Morris G., 1999, σελ.17-21, Ανδρέου,1998 σελ. 20). Παρακάτω αναφέρονται τρεις βασικές θεωρίες οργάνωσης και διοίκησης καθότι η παρούσα έρευνα ασχολείται με το ρόλο των γονέων στη διοίκηση των σχολικών μονάδων.

1.2.1 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ MASLOW

ΑΥΤΟΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ	Επίτευξη
	Ψυχολογική ανάπτυξη
ΕΓΩ	Αυτοεκτίμηση
	Αποδοχή αξιών
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ	Φιλία, αποδοχή από την ομάδα
ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Σταθερότητα
ΒΑΣΙΚΕΣ	Πείνα, Δίψα κτλ.

Κατά τον Μάσλοου (Maslow, 1943) τις ανθρώπινες ανάγκες ωφελεί να τις βλέπουμε ως ανάγκες που ανήκουν σε διαφορετικές βαθμίδες κλίμακας . Η αρχή

στην οποία στηρίζεται η ιεράρχηση είναι ότι, ανεβαίνοντας προς τα πάνω, πριν αρχίσουν να μας απασχολούν οι ανάγκες κάθε βαθμίδας πρέπει να έχουμε ικανοποιήσει ως έναν βαθμό τις ανάγκες της χαμηλότερης βαθμίδας . Η θεωρία του αποδείχθηκε χρήσιμη ,περισσότερο στη ψυχολογία, αλλά και στις επιχειρήσεις γιατί έδειξε ότι το άτομο, όταν έχει καλύψει για μεγάλο χρονικό διάστημα μια ανάγκη του, αυτόματα γεννώνται άλλες. Οι απόψεις του παρακίνησαν τους οργανισμούς να επεξεργαστούν νέες στρατηγικές παροχών και κινήτρων πέρα από τα τυπικά (π.χ. λεφτά, ιατροφαρμακευτική ασφάλιση), προκειμένου να κάνουν το άτομο να έχει συνεχές ενδιαφέρον στην εργασία του. (Everard B.& Morris G.,σελ.46-47)

1.2.2 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ HERZBERG

Ο Φρέντερικ Χέρτζμπεργκ (Herzberg,1966) ανέφερε ότι υπάρχουν δύο κατηγορίες παραγόντων:

- Οι παράγοντες που ούτε ευχαριστούν ούτε δυσαρεστούν τους υπαλλήλους, δεν τους δίνουν ευκαιρία να δουλέψουν παραπάνω, αλλά ούτε και τους εμποδίζουν.
- Οι παράγοντες διατήρησης, ο σταθερός μισθός και η ασφάλεια.
- Οι παράγοντες που προκαλούν δυσαρέσκεια ως παράγοντες υποκίνησης λ.χ. μη δυνατότητες προαγωγής.

Οι παράγοντες διατήρησης μπορούν να αυξήσουν την αποδοτικότητα όμως ως ένα βαθμό, αντίθετα οι παράγοντες υποκίνησης μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα απεριόριστης αύξησης της αποδοτικότητας. Η πρότασή του ήταν να μειωθούν οι εμφανείς αρνητικές πλευρές των παραγόντων υγιεινής και να επικεντρωθούν στους παράγοντες υποκίνησης. Να μην παραμείνουν οι εταιρείες στις φυσιολογικές ανάγκες των ατόμων, αλλά να επικεντρωθούν και στις προσωπικές ανάγκες τους. (Everard B.& Morris G.,σελ.49-51)

Αν συγκρίνουμε τη θεωρία του Maslow με του Hertzberg θα διακρίνουμε ομοιότητα:

Τρία μειονεκτήματα μπορούμε να εντοπίσουμε στη θεωρία αυτή:

- Δεν λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ατόμων ή ομάδων (οι εργάτες δεν υποκινούνται όπως τα στελέχη)
- Για μερικούς εργάτες δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της θέσης που βρίσκονται.
- Τέλος, δεν λαμβάνει υπόψη ότι τα άτομα μπορούν να επιτύχουν και σε άλλους χώρους εκτός από το χώρο εργασίας τους.

1.2.3 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ MCGREGOR

Ο Μακ Γκρέγκορ (McGregor, 1960) με βάση την πυραμίδα του Maslow, ερεύνησε το θέμα της υποκίνησης μέσα από τους διευθύνοντες και ποια ήταν η δική τους θεωρία για να υποκινήσουν τους υφισταμένους τους.

Θεωρία Χ

Ο άνθρωπος απεχθάνεται την εργασία και πάει να την αποφύγει γι' αυτό και ο καλύτερος τρόπος υποκίνησης είναι η τιμωρία και οι κυρώσεις. Άλλωστε, οι περισσότεροι άνθρωποι επιθυμούν να διοικούνται και να μη λαμβάνουν ευθύνες.

Θεωρία Ψ

Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται την εργασία σαν κάτι αυτονόητο που τους ευχαριστεί και γι' αυτό δεν χρειάζονται κάποιον να τους καθοδηγεί ή να τους τιμωρεί. Άρα από μόνοι τους εργάζονται με το σωστότερο τρόπο. Ο McGregor κάλεσε τους διοικούντες να ακολουθήσουν τη θεωρία Ψ γιατί μόνο έτσι θα επιτύχουν τους στόχους της οργάνωσης και θα εξασφαλίσουν την ικανοποίηση των υφισταμένων τους. Το μειονέκτημα της συγκεκριμένης θεωρίας είναι ότι είναι περισσότερο περιγραφική, χωρίς να συμβουλεύει ή να προτείνει πρακτικές εφαρμογές. (Everard B.& Morris G.,σελ.48-49).

Είδαμε παραπάνω τις τρεις βασικές θεωρίες της υποκίνησης στις οποίες στηρίχθηκαν αργότερα όλες οι άλλες θεωρίες. Μπορούμε να πούμε ότι αυτές οι θεωρίες έδωσαν μία άλλη μορφή στις οργανώσεις. Διεύρυναν τον προβληματισμό των διευθυντικών στελεχών όσον αφορά τον εφαρμοζόμενο τρόπο διοίκησης. Για πρώτη φορά σκέφτηκαν και τις ανθρώπινες ανάγκες πέραν από τις ανάγκες του οργανισμού.

Στη παρακάτω ενότητα, παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο της σχολικής μονάδας για να δούμε από τη μία το συγκεντρωτικό της χαρακτήρα και από την

άλλη τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής και της σχολικής πράξης για την ανάγκη κοινωνικών παραγόντων όπως είναι και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων.

1.3 Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας των Σχολικών Μονάδων

Η σχολική μονάδα λειτουργεί μέσα σε ένα πλαίσιο που το στοιχειοθετούν τόσο η κεντρική εκπαιδευτική πολιτική όσο και η τοπική κοινωνική πραγματικότητα. Αυτό το πλαίσιο με την μορφή στην οποία βρίσκεται σήμερα, την κατάστασή του, τα θετικά του σημεία αλλά και τις προτάσεις για βελτίωση και αναθεώρηση όσων κρίνονται αρνητικά ή ξεπερασμένα, είναι απαραίτητο να περιγραφεί με επαρκή στοιχεία.

Οι όροι λειτουργίας των σχολικών μονάδων, το εκπαιδευτικό και διδακτικό έργο στο συγκεντρωτικό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, διαμορφώνονται και καθορίζονται, μέσα από μια πολύπλοκη και σύνθετη διαδικασία, σε κεντρικό επίπεδο, παρά τις περί του αντιθέτου ρητορικές της «συμμετοχής». Αποτέλεσμα είναι ο περιορισμός της σχολικής μονάδας σε ρόλο «εκτελεστή-εφαρμοστή». Η σχολική μονάδα καλείται να εφαρμόσει την εκπαιδευτική πολιτική, ανεξάρτητα αν η πολιτική αυτή απαντά και ικανοποιεί τοπικές ανάγκες, ανάγκες ομάδων μαθητών-τριών και γονέων, ιδιαιτερότητες, και αν μπορεί, στις συγκεκριμένες συνθήκες των σχολικών μονάδων, που ποικίλλουν, να εφαρμοστεί (Ανδρέου, 2003). Ακόμη περιορίζεται η ανάπτυξη μιας καινοτόμου επαγγελματικής κουλτούρας, δυσχεραίνεται η αξιοποίηση της εμπειρίας της σχολικής μονάδας και αδυνατίζει ο ρόλος της στην αντιμετώπιση τοπικών και ειδικών αναγκών.

Συνακόλουθα διαμορφώνεται η αντίληψη για τον περιορισμένο ρόλο και τις δυνατότητες της σχολικής μονάδας. Αυτή η αντίληψη απαλλάσσει τη σχολική μονάδα από τις ευθύνες εφαρμογής της εκπαιδευτικής πολιτικής και των αποτελεσμάτων της και τις μεταθέτει στο επίπεδο που διαμορφώνεται η εκπαιδευτική πολιτική. Αν και σε σημαντικό βαθμό η μετάθεση αυτή ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, περιορίζει τη σχολική μονάδα να εξετάσει κριτικά το περιεχόμενο της εκπαιδευτικής πολιτικής. Δηλαδή στο πλαίσιο μιας «σχετικής αυτονομίας» που διαμορφώνεται στο επίπεδο της σχολικής μονάδας να μπορεί να διαμορφώσει μια «εσωτερική πολιτική».

Το εκπαιδευτικό και πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα έχουν το καθένα τη

δική του αυτονομία, γεγονός που διαπιστώνεται και σε άλλες χώρες. Το γεγονός της αποκοπής του ελληνικού σχολείου από τη κοινότητα οφείλεται κατά κύριο λόγο σε θεσμικά και νομικά εμπόδια. Το σχολείο δεν εξαρτάται ούτε ρυθμίζεται από την κοινότητα. Δάσκαλοι ή καθηγητές διορίζονται, προάγονται, αμείβονται από το Κέντρο. Επίσης, και τα σχολικά προγράμματα που καθορίζονται από το Κέντρο, δε σχετίζονται συνήθως με τη τοπική ζωή και τα προβλήματά της. Έτσι ο Δήμος και οι Κοινότητες νιώθουν το σχολείο περισσότερο ως αντιπρόσωπο του κέντρου παρά ως τμήμα της δικής τους πραγματικότητας. Το κύριο όμως χαρακτηριστικό του ελληνικού προβλήματος είναι ο υδροκεφαλισμός της πρωτεύουσας. Παρά τη δημογραφική και οικονομική ανάπτυξη των αστικών κέντρων της χώρας, η πολιτιστική τους υποδομή είναι χαμηλή και η απόσταση που τα χωρίζει από την πρωτεύουσα μεγάλη. Έτσι και αν ακόμη υπήρχε πρόθεση συσχετισμού εκπαιδευτικών και κοινοτικών εξυπηρετήσεων, θα προσέκρουε στο γεγονός της απομόνωσης και μη συνεργασίας των παραπάνω φορέων. Απαιτείται προώθηση λύσεων σύνθεσης των εκπαιδευτικών και κοινοτικών εξυπηρετήσεων που να μην καταλήγουν σε τυφλή εφαρμογή ξένων μοντέλων χωρίς κριτική και κατάλληλη προσαρμογή στις ελληνικές συνθήκες (Παπαβασιλείου, 1985, σελ 99-101).

Είναι κοινά παραδεκτό ότι τόσο η χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής όσο και η ίδια η σχολική πράξη και ζωή υπόκεινται στον επηρεασμό της ενεργητικής παρουσίας άλλων κοινωνικών παραγόντων, όπως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών και των γονέων, οι μαθητικές κοινότητες, τα πολιτικά κόμματα της αντιπολίτευσης και οι νεολαίες τους, οι οργανώσεις των επιστημόνων, των φοιτητών, των σπουδαστών κλπ. Ειδικότερα όμως, οι σχέσεις σχολείου-οικογένειας συνδέονται άμεσα και επηρεάζονται από τις σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών. Αλλά και οι τελευταίες καθορίζονται με τη σειρά τους από τις σχέσεις κράτους(διοίκησης)-εκπαιδευτικών, όπως αυτές θεμελιώνονται στην εκπαιδευτική νομοθεσία, και που εξαρτώνται ως ένα μεγάλο βαθμό από την υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή (Παπάζογλου, 1984,σελ.19). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας, μπορεί να έχει ουσιαστικό ρόλο όχι μόνο στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής, αλλά και στη διαμόρφωσή της (Μαυρογιώργος, 1999,τόμος Α,σελ.116).

Με τον όρο εκπαιδευτική μονάδα εννοούμε το σχολείο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως οργανισμό που αποτελείται από το

Διευθυντή, τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές χωρισμένους σε τάξεις, το βοηθητικό προσωπικό του σχολείου (προσωπικό καθαριότητας, επιστάτες, κυλικείο), τους γονείς και το εξωτερικό περιβάλλον του σχολείου. Ο όρος εκπαιδευτική μονάδα προτιμήθηκε από τον όρο σχολείο ή σχολική μονάδα ο οποίος παραπέμπει, σχεδόν αποκλειστικά, σε μαθησιακές σχέσεις και καταστάσεις και αποδίδει καλύτερα το πλέγμα και τη δυναμική των σχέσεων που υπάρχουν, αλλά και που αναπτύσσονται σε διάφορα επίπεδα από όλους όσους εμπλέκονται στη διαδικασία διαμόρφωσης και άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής (Μαυρογιώργος, 1999, τόμος Α, σελ.116). Σήμερα στην Ελλάδα η εκπαιδευτική μονάδα αντιμετωπίζεται ως ο τελικός αποδέκτης αποφάσεων για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής. Ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος έχει συμβάλλει σημαντικά σ' αυτό (Ανδρέου-Παπακωνσταντίνου, 1994, σελ.116).

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται κεντρικά από μια συγκεντρωτική εκπαιδευτική διοίκηση και προωθούνται για γενικευμένη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο, αρκετές φορές δεν είναι αποτελεσματικές λόγω παραγόντων που αναφέρονται και στην ίδια την εκπαιδευτική μονάδα. Γίνεται λοιπόν, σήμερα όλο και πιο επιτακτική η ανάγκη να αντιμετωπίζεται η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας που να μπορεί να αποφασίζει και να διαμορφώνει, μέσα στο πλαίσιο μιας υφιστάμενης κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής, την «τοπική» εκπαιδευτική πολιτική, ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετεί, με το καλύτερο δυνατό τρόπο, τις ανάγκες και τους σκοπούς της μικροκοινωνίας στην οποία βρίσκεται. Ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος δεν έχει επιτρέψει στην εκπαιδευτική μονάδα να αποκτήσει εμπειρία στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εκπαιδευτική πολιτική, η οποία (εκπαιδευτική μονάδα) αποτελούσε και αποτελεί το τελικό αποδέκτη της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη ώστε η εκπαιδευτική μονάδα να σχεδιάζει, να προγραμματίζει, να αξιολογεί, να κάνει απολογισμό, να καινοτομεί και να παρεμβαίνει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής και στην κριτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών αλλαγών. Η εκπαιδευτική μονάδα καλείται να διαμορφώνει «εσωτερική» εκπαιδευτική πολιτική (Μαυρογιώργος, 1999, τόμος Α, σελ.117).

Η θεσμοθέτηση των οργάνων της σχολικής επιτροπής και του σχολικού συμβουλίου (βλπ ενότητα 2.3), αν και φαντάζει σαν μια βασική εκπαιδευτική

καινοτομία, δεν οδηγεί στη σύνδεση του σχολείου με τη κοινωνία και τις κοινωνικές αποφάσεις, αφού υπακούν σε μια ενιαία και συγκεντρωτική αντίληψη, ο ρόλος τους είναι συμβουλευτικός και όχι αποφασιστικός και οι αρμοδιότητές τους εξαντλούνται αποκλειστικά σε θέματα διαχειριστικά και δεν επηρεάζουν καθόλου τη διαμόρφωση της κοινωνικής λειτουργίας του σχολικού μηχανισμού. Η διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής γίνεται, λίγο έως πολύ, ερήμην της εκπαιδευτικής κοινότητας, η οποία απλά καλείται να συμμορφώνεται με τις επιταγές της κάθε κυβέρνησης. Η συμμετοχή της εκπαιδευτικής μονάδας στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι δυνατό να ευνοηθεί τουλάχιστον με τη διαμόρφωση «εσωτερικής» εκπαιδευτικής πολιτικής στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής που ασκείται κεντρικά.. Αν αναγνωρίζεται ο καθοριστικός ρόλος της εκπαιδευτικής μονάδας, ώστε το σχολείο να απολαμβάνει τη μεγαλύτερη δυνατή ελευθερία κίνησης στα πλαίσια που έχουν καθιερώσει οι τοπικές αρχές (έκθεση Ο.Ο.Σ.Α., 1997) και προωθείται μια πολιτική για ανάδειξη της εκπαιδευτικής μονάδας σε φορέα διαμόρφωσης εκπαιδευτικής πολιτικής, προϋποθέτει ανάμεσα σε άλλα και ανεκτικό σύστημα συμβουλευτικής, καθοδήγησης και υποστήριξης για σύνδεση της εκπαιδευτικής μονάδας με την τοπική κοινωνία. (Μαυρογιώργος, 1999, τόμος Α, σελ.124-135)

Στο πλαίσιο του συγκεντρωτικού συστήματος η διαμόρφωση και η άσκηση «εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής» μπορεί να επανατοποθετήσει: το ανθρώπινο δυναμικό, με την πλήρη αξιοποίησή του, αλλά και την συνδρομή της τοπικής κοινότητας και εκπαιδευτικών ή μη θεσμών. Κάθε εκπαιδευτική μονάδα έχει ορισμένα περιθώρια σχετικής αυτονομίας και στα πλαίσια αυτής μπορεί να καλλιεργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε να αναλάβει την ευθύνη άσκησης μιας αποτελεσματικής «εσωτερικής» εκπαιδευτικής πολιτικής. Μια δυνατότητα για την προώθηση αυτών των προϋποθέσεων είναι η ανάπτυξη συνεργασίας με τους γονείς και άλλους τοπικούς φορείς. Η εκπαιδευτική μονάδα έχει δυνατότητες αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού της (εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό του σχολείου, γονείς, μαθητές και άλλοι τοπικοί φορείς). Ένα όραμα, ωστόσο, δεν προκύπτει από πάνω ή από έξω, αλλά προκύπτει μέσα από την αξιοποίηση των εμπειριών και των ανησυχιών των εκπαιδευτικών, των μαθητών του σχολείου και των γονέων τους. (Μαυρογιώργος, 1999, τόμος Α, σελ.114-116)

Θα χρειαστούν ουσιαστικές διεργασίες συνεργασίας που θα λειτουργούν πέρα από κεντρικούς σχεδιασμούς και επιλογές. Η οργανωτική δομή της

εκπαιδευτικής μονάδας αλλάζει από διευθυντοκεντρική που είναι σήμερα και προσανατολίζεται σε πιο συλλογικές διαδικασίες . Ο ρόλος του Διευθυντή πρέπει να είναι περισσότερο εμπνευστικός, συντονιστικός και διευκολυντικός μιας συλλογικής συνεργατικής διαδικασίας. Ο Δ/ντής καλείται να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις επιλογές των συναδέλφων του εκπαιδευτικών, αλλά και των άλλων φορέων που μετέχουν στην οργάνωση και λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας. Η διαμόρφωση ενός ενιαίου οράματος για την εκπαιδευτική μονάδα και η δημιουργία μιας κουλτούρας συνεργασίας θα μπορούσαν να είναι οι πρώτες προτεραιότητες του σχολικού συμβουλίου. Αν δεν υπάρχει πίστη στις αναγκαιότητες και τις δυνατότητες μιας συλλογικής διοίκησης του σχολείου, τίποτε δεν μπορεί να λειτουργήσει (Μαυρογιώργος, 1999, τόμος Α, σελ.147-153).

Το σχολείο, ως θεσμικό στοιχείο της κοινωνίας, αντανακλά την ίδια την ιδεολογία της, και είναι ένα σύστημα ανοικτό, γιατί υπάρχει και λειτουργεί μέσα σ' ένα ευρύτερο περιβάλλον. Ως ανοικτό σύστημα δέχεται την επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος και εν συνεχεία ασκεί τη δική του επίδραση πάνω σε αυτό, εμπλεκόμενοι στην εκπαιδευτική διαδικασία (διευθυντής, εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς), ως επιμέρους υποσυστήματα, βρίσκονται σε μια σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, η οποία διέπεται από ένα σύνολο κανόνων και αξιών. Και επειδή αναφερόμαστε σε σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ του εκπαιδευτικού οργανισμού και του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος , θα πρέπει να σημειώσω ότι μια τέτοια σχέση αλληλεπίδρασης θεωρείται και η σχέση Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και εκπαιδευτικής μονάδας. Κι αυτό γιατί σκοπός του Συλλόγου, εκτός των άλλων , μέσα από μια ανασκόπηση στο διαδίκτυο (κατά πλειοψηφία), κατάλαβα ότι είναι : 1) Η εξασφάλιση προϋποθέσεων για καλύτερη αγωγή και εκπαίδευση των μαθητών . 2) Η στενή συνεργασία σχολείου και οικογένειας.³

³ <http://19dimotiko.gr/syllogos/chapter.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Το σχολείο, ως κοινωνική οργάνωση, ως εκλογικευμένος κοινωνικός χώρος, αποτελεί ένα ενδιάμεσο πλαίσιο ανάμεσα στο κλειστό και προστατευτικό οικογενειακό περιβάλλον και την ευρύτερη κοινωνία . Η διαμεσολάβηση μεταξύ οικογένειας και εκπαιδευτικής κοινότητας γίνεται μέσω των γονέων , από τα πρώτα κιόλας βήματα της κοινωνικής ζωής του ατόμου . (Everard B. Morris G., 1999, σελ.72)

Η διοίκηση είναι ο διάυλος και ο κύριος υπεύθυνος για τη θεσμοθετημένη, αλλά και μη θεσμοθετημένη επικοινωνία των γονέων με το σχολείο. Η μη θεσμοθετημένη εμπλοκή των γονέων αναπτύσσεται σε ειδικές περιπτώσεις όπως σε προσωπικό ή οικογενειακό επίπεδο ή σε επίπεδο πολιτιστικών εκδηλώσεων στο σχολείο και εκτός σχολείου.(Everard & Morris, 1999, σελ.83)

Με την είσοδο του παιδιού σ'ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα (παιδικό σταθμό, νηπιαγωγείο, σχολείο κ.λ.π.) δημιουργείται αυτόματα ένα διπολικό σύστημα αγωγής. Στο σύστημα αυτό συμμετέχουν δύο ομάδες παιδαγωγών (οι γονείς ως φυσικοί παιδαγωγοί και οι εκπαιδευτικοί ως επαγγελματίες παιδαγωγοί) οι οποίες προσπαθούν να ασκήσουν αγωγή στο παιδί. Η επιτυχής αγωγή καθώς επίσης και σχολική επιτυχία εξαρτώνται από τη γνήσια συνεργασία ανάμεσα στις δύο ομάδες παιδαγωγών.(Μπρούζος Α., 1998, σελ. 166)

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί αφού επισημάνει την κρατούσα σήμερα άποψη και τις διαφορετικές θέσεις που διατυπώνονται, εξετάζει στη συνέχεια το ρόλο του Διευθυντή του σχολείου, στο ελληνικό συγκεντρωτικό σύστημα και τις δυνατότητες δράσης του σχετικά με την συνεργασία που οφείλει να αναπτύσσει με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και την ανάγκη συλλογικής αυτονομίας. Εμπλέκεται ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων (γιατί να μη ξεχνάμε ότι ο Σύλλογος Γονέων αποτελείται από όλους τους γονείς των μαθητών) με τους εκπαιδευτικούς, που όπως έχω αναφέρει είναι σχέσεις που αναπτύσσονται από την ίδια τη δυναμική αλληλεπίδραση του εκπαιδευτικού θεσμού με την τοπική κοινωνία και αφορούν πολιτιστικά δρώμενα και εκδηλώσεις κοινωνικής αλληλεγγύης. Παρουσιάζονται ενημερωτικά οι κυριότερες μέθοδοι και μορφές συνεργασίας μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και ποιοι στόχοι εξυπηρετούνται για τον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής μέσα από τη συνεργασία τους. Τέλος

αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων έχει τη δυνατότητα με κατάλληλες τεχνικές να παρακινεί το εκπαιδευτικό προσωπικό, χρειάζεται να εντοπίζει τις πιο σημαντικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και να φροντίζει για την ικανοποίησή τους, όσο είναι δυνατό. Πρέπει να έχει άμεση σχέση με την προσωπική επαφή, να ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς για την εργασία που θα πράξει, να διατηρεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης κτλ.

2.1 Σχολικό Περιβάλλον

Η εκπαιδευτική μονάδα εκφράζεται και λειτουργεί με τη γόνιμη και δημιουργική συμβολή των φορέων της. Μπορεί να καταστεί μια αυτοδιοικούμενη οντότητα ή μια προέκταση του συγκεντρωτικού πνεύματος που χαρακτηρίζει σήμερα την ελληνική εκπαίδευση, να γίνει δυναμικά παρούσα στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι των καιρών μας ή εκτελεστικό και μόνο όργανο προγραμμάτων και διαταγμάτων. Στη λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας σημαντικό ρόλο παίζει η προσωπικότητα του Διευθυντή του σχολείου.

Τελευταία φαίνεται να κερδίζει έδαφος η άποψη για την εισαγωγή του management στη διοίκηση της εκπαίδευσης, στο επίπεδο της σχολικής μονάδας. Προτείνεται μάλιστα ο διευθυντής να είναι ο manager-ηγέτης. Και βέβαια αυτό δεν είναι ανεξάρτητο από το αίτημα να καταστεί η σχολική μονάδα το «κύτταρο» του σχολικού συστήματος, αίτημα στο οποίο όμως δε δίνουν όλοι το ίδιο περιεχόμενο και τον ίδιο προσανατολισμό. Μάλιστα, για την ακρίβεια, η τάση αυτή υποστηρίζει πως οι γονείς πρέπει να έχουν δυνατότητες επιλογής σχολείου για τα παιδιά τους. Κατά συνέπεια, οι σχολικές μονάδες θα πρέπει να λειτουργούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, σε μια κοινωνία που στηρίζεται στις επιλογές του καταναλωτή (Ανδρέου-Μαντζούφας, 1999, σελ.20).

Στις αγγλοσαξονικές κυρίως χώρες, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η εκπαιδευτική μονάδα θεωρείται όλο και περισσότερο ένας σημαντικός παράγοντας τόσο για την άσκηση όσο και για τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής. Σήμερα, στην Ελλάδα, η εκπαιδευτική μονάδα αντιμετωπίζεται ως ο τελικός αποδέκτης αποφάσεων για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής. Σ' αυτό σημαντική είναι η συμβολή του συγκεντρωτικού χαρακτήρα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (Ανδρέου-Παπακωνσταντίνου, 1994, σελ. 142). Μια τάση υποστηρίζει ότι πρέπει να εξορθολογιστεί το σύστημα με την αξιοποίηση της

τεχνολογίας και την απλοποίηση του διοικητικού μηχανισμού, αποδεχόμενη την εξάρτηση της λειτουργίας του σχολείου από τη κεντρική διοίκηση. Μια άλλη τάση επιζητεί την αποδέσμευση από τη γραφειοκρατία, με την έννοια της μεγαλύτερης αυτονομίας της εκπαιδευτικής μονάδας από τη κεντρική διοίκηση. Και οι δύο απόψεις ζητούν την ανάπτυξη πλούσιας σχολικής ζωής και επιμένουν στη συμμετοχή των καθηγητών σε δραστηριότητες πέρα από τις στενές διδακτικές υποχρεώσεις τους. Στην καθημερινή πρακτική τους παραμερίζουν στόχους, όπως «αποτελεσματική διοίκηση» και «ανάπτυξη σχέσεων» και καταναλώνουν το χρόνο τους στην επίλυση πάσης φύσεως προβλημάτων. Οι περισσότεροι παραιτούνται από μια ολιστική προσέγγιση των θεμάτων και μια μακροπρόθεσμη προοπτική, αντιμετωπίζουν δηλαδή τα θέματα βραχυπρόθεσμα και με έμφαση στις άμεσες ανάγκες (Παπαναούμ, 1995, σελ. 110-111) .

Οι διευθυντές των σχολικών μονάδων πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι κάθε οργανισμός εντάσσεται σ' ένα ευρύτερο σύστημα – είναι αλληλένδετος με την υπόλοιπη κοινωνία και υπηρετεί την κοινωνία , όπως την υπηρετεί , με τη σειρά της , και η κοινωνία. Επομένως, για να ξέρει τι γίνεται γύρω του, ο επιτυχημένος διευθυντής φροντίζει να διατηρεί έναν πλατύ κύκλο επαφών και να ενημερώνεται για τις εξελίξεις εκτός του τομέα του (Ανδρέου, 1999) .

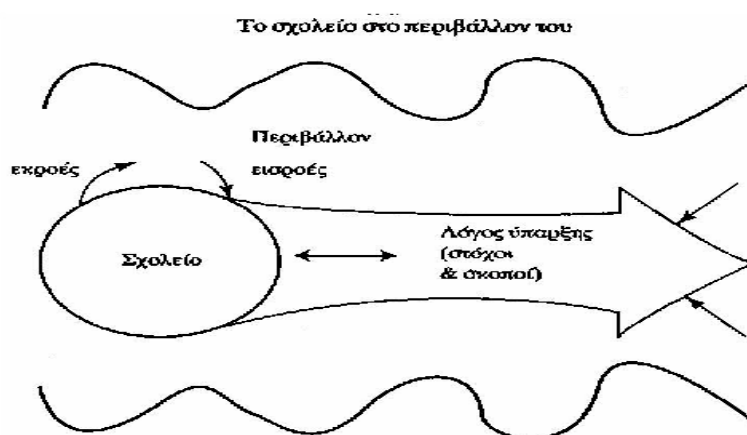
Η Πολιτεία αναγνωρίζει ένα ρόλο αρωγού στο Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων. Πραγματικά, οι γονείς μπορούν παράλληλα με το σχολείο να αναπτύξουν υποστηρικτικές δράσεις που θα συμβάλλουν στην σχολική επιτυχία του κάθε μαθητή, αλλά και στο γενικότερο σχολικό αποτέλεσμα. Ο Διευθυντής καλείται όχι μόνο να συνεργαστεί με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και με κάθε γονέα χωριστά, αλλά να ωθήσει τους γονείς να αναπτύξουν επικοινωνιακούς δεσμούς με το σχολείο. Θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις συνεργασίας και θα κατευθύνει με την στάση του , γονείς και σύλλογο σε ενέργειες που συνάδουν με τους στόχους του σχολείου. Ο Σύλλογος Γονέων αλλά και ο κάθε γονέας πρέπει να αισθάνονται ως παράλληλοι συνεργάτες του Διευθυντή και του συλλόγου καθηγητών.

Οι διάφορες εκδηλώσεις, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, είναι απαραίτητο να γίνονται, καθώς βοηθούν στην ανάπτυξη όχι μόνο των ανθρώπινων αλλά και των δημόσιων σχέσεων του σχολείου (Αθανασούλα, 1999, τόμος Β, σελ.170-174). Για τα μη θεσμοθετημένα προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα μπορεί να εξασφαλίσει οικονομική ενίσχυση από τους Ο.Τ.Α., τους Οργανισμούς Τοπικής

Αυτοδιοίκησης, τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, τους Σχολικούς Συνεταιρισμούς, εκεί που έχουν συσταθεί και λειτουργούν, όπως έχει αποδείξει η εμπειρία ή και να χρηματοδοτηθούν μερικά από τις Σχολικές Επιτροπές μετά τη σχετική ρύθμιση που έγινε στο Νόμο 2817/2000, άρθρο 6, §6 για την προμήθεια διδακτικών μέσων.

Ο τρόπος με τον οποίο θα χειριστεί τους γονείς, οι γνώσεις που πρέπει να έχει όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας καθώς επίσης και τους σκοπούς και τις δραστηριότητες του συλλόγου είναι καθοριστικές γι' αυτή τη συνεργασία. Αυτές οι γνώσεις θα πρέπει να ανακοινωθούν και στο διδακτικό προσωπικό, ούτως ώστε οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται στα πλαίσια της συνεργασίας αυτής να είναι διαφανείς και συλλογικές. Η σωστή συνεργασία Συλλόγου Γονέων – Κηδεμόνων με το σχολείο εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό απ' αυτό. Η σωστή οριοθέτηση στις αρμοδιότητες του Συλλόγου Γονέων γίνεται με την έναρξη της σχολικής χρονιάς ούτως ώστε στη διάρκειά της να αποφεύγονται παρεξηγήσεις και παρερμηνείες.

Η σχέση ενός σχολείου με το περιβάλλον του απεικονίζεται παραστατικά με το παρακάτω Σχήμα :

[Σχήμα 9.3 Everard, Morris σ.175]

Όπως και ένας ζωντανός οργανισμός, το σχολείο επιδιώκει τον κεντρικό σκοπό του, που δηλώνεται με το μεγάλο βέλος, στο πλαίσιο ενός περιβάλλοντος με το οποίο συναλλάσσεται συνεχώς. Λαμβάνει εισροές (μαθητές, κονδύλια, διδακτική ύλη) και προσφέρει εκροές : εκπαιδευμένους αποφοίτους, υπηρεσία προς την κοινότητα, βιοπορισμό στους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειές τους κ.λ.π.

Πολλοί εκπαιδευτικοί δεν βλέπουν με καλό μάτι τέτοια υποδείγματα. Είναι αλήθεια ότι κανένα υπόδειγμα δεν αρκεί να περιγράψει πλήρως τις λειτουργίες του σχολείου. Ωστόσο, με μια έννοια, λόγος ύπαρξης των σχολείων είναι να κοινωνικοποιούν τα παιδιά και να τα εφοδιάζουν ως μελλοντικούς πολίτες της κοινωνίας.

Αυτό το υπόδειγμα απεικονίζει επίσης δύο άλλες σημαντικές ιδιότητες του σχολείου : πρώτον, την ύπαρξη ενός βασικού σκοπού που δίνει κατεύθυνση και νόημα και, δεύτερον, τη σημασία της αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον κατά την επιδίωξη του σκοπού. Τα βέλη δεξιά σημαίνουν ότι ένα ταραχώδες περιβάλλον μπορεί να ματαιώσει την εκπλήρωση του κεντρικού σκοπού του σχολείου. Το διπλό βέλος στο μέσον δείχνει ότι υπάρχει ένας μηχανισμός αναδράσεως, χάρη στον οποίο ο οργανισμός μπορεί να γνωρίζει κάθε στιγμή πόσο κοντά βρίσκεται στους στόχους του, ώστε να διορθώνει την πορεία του.

2.2 Η σημασία της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας για την ομαλή ανάπτυξη και τη σχολική επίδοση του παιδιού

Το παιδί αποτελεί το μέλλον κάθε κοινωνίας. Το δύσκολο και σύνθετο έργο της σωματικής, συναισθηματικής, κοινωνικής και πνευματικής ανάπτυξής του το αναλαμβάνουν δύο υποσυστήματα της κοινωνίας μας, δύο θεσμοί: η οικογένεια και το σχολείο. Η γνήσια συνεργασία των θεσμών αυτών αποτελεί καθοριστική συνιστώσα για την υλοποίηση των εκπαιδευτικών στόχων. Μας χωρίζουν πολλές δεκαετίες από την αντίληψη ότι οι ρόλοι του σχολείου και της οικογένειας στην εκπαίδευση είναι διακριτοί και ανεξάρτητοι. Σήμερα, όλο και περισσότεροι ερευνητές τονίζουν την ανάγκη στενής, ειλικρινούς όμως, συνεργασίας σχολείου – οικογένειας και ενθαρρύνουν την εμπλοκή των γονιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, μελετώντας τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η γονεϊκή εμπλοκή στην ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών. Ο όρος «γονεϊκή εμπλοκή» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών και πρακτικών των γονέων στο σπίτι και στο σχολείο, οι οποίοι στόχοι έχουν να ενισχύσουν τη διαδικασία της μάθησης. Η εποπτεία των καθημερινών δραστηριοτήτων των παιδιών, η παροχή βοήθειας εκ μέρους των γονέων στη διεκπεραίωση των κατ' οίκον εργασιών των παιδιών και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν οι γονείς για να βοηθήσουν τα παιδιά τους ν' αναπτύξουν κίνητρα για μάθηση και θετική στάση απέναντι στο σχολείο

είναι μερικές από τις διαστάσεις της γονεϊκής εμπλοκής στο σχολείο. Η Joyce Epstein (2001) μία από τις σημαντικότερες ερευνήτριες του θέματος της γονεϊκής εμπλοκής και των επιδράσεών της στην επίδοση των μαθητών, στη στάση των γονέων και στις εκπαιδευτικές πρακτικές, προσδιόρισε έξι τύπους γονεϊκής εμπλοκής:

1. *Ενημέρωση των γονέων*: με σεμινάρια και επιμορφώσεις σε θέματα υγείας, ασφάλειας και σωστής ανάπτυξης των παιδιών.
2. *Επικοινωνία*: σε θέματα που αφορούν το σχολικό πρόγραμμα και την πρόοδο των παιδιών με συναντήσεις κάθε γονέα χωριστά ή με γραπτές σημειώσεις.
3. *Εθελοντική εργασία*: οργανώνοντας εθελοντικά προγράμματα για τους γονείς ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του σχολείου.
4. *Μάθηση στο σπίτι*: Να δοθούν πληροφορίες και ιδέες για το πώς να βοηθούν τα παιδιά στη διεκπεραίωση των κατ'οίκων εργασιών και την επίβλεψη δραστηριοτήτων που αφορούν το σχολικό πρόγραμμα.
5. *Λήψη αποφάσεων*: με τη συμμετοχή των γονιών στη λήψη αποφάσεων που αφορούν το σχολείο και τους μαθητές.
6. *Συνεργασία με την κοινότητα*: Το σχολείο διευκολύνει τις οικογένειες να έρθουν σε επαφή με πηγές πληροφόρησης και υπηρεσίες διαθέσιμες στην τοπική κοινωνία, ώστε ν' αναπτυχθούν περισσότερο τα σχολεία.

Στην Ελλάδα επικρατεί καχυποψία και δυσπιστία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και η μεταξύ τους επικοινωνία είναι επιφανειακή έως ανύπαρκτη. Οι γονείς έχουν συχνά αρνητική αντίληψη για το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς που απορρέει εν μέρει από τις προσωπικές αρνητικές αναμνήσεις τους από τη σχολική ζωή και ενισχύεται από την εικόνα που παρουσιάζει ο έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος που συνήθως είναι αρνητική. Αποτέλεσμα των παραπάνω διεργασιών είναι να μειώνεται το κύρος των εκπαιδευτικών στην αντίληψη πολλών γονέων. Από την άλλη οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως οι γονείς δεν είναι σε θέση να διαπαιδαγωγήσουν τα παιδιά τους και θεωρούν τους εαυτούς τους αρμοδιότερους λόγω επαγγέλματος και κατάρτισης.

Στην Ελλάδα για πρώτη φορά με το νόμο 1566/1985 θεσμοθετήθηκε η ουσιαστική συμμετοχή των γονέων και των κηδεμόνων στα εκπαιδευτικά δρώμενα. Η συμμετοχή των εκπροσώπων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων σε συλλογικά όργανα και η ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων μέσα σ' αυτά θεωρείται μεταξύ άλλων βασική προϋπόθεση για την πραγμάτωση του «Νέου Σχολείου».

Είναι αναγκαίο να προωθηθεί η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών σε όλα τα επίπεδα: σε επίπεδο χώρας, νομαρχίας, δήμου ή κοινότητας, σχολείου και τάξης. Χωρίς την ενεργό συμμετοχή των γονέων στα παραπάνω επίπεδα δεν είναι δυνατός ο εκδημοκρατισμός του σχολείου.

Πέρα από τη θεσμικά κατοχυρωμένη επικοινωνία γονέων – εκπαιδευτικών υπάρχει και η άτυπη, μη θεσμοθετημένη μορφή συνεργασίας – που επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες όπως την ετοιμότητα των μετεχόντων για επικοινωνία, το κοινωνικό, πολιτισμικό, ιδεολογικό και μορφωτικό τους επίπεδο, τις αντιλήψεις, τις προσδοκίες, τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που, βέβαια, ελλοχεύουν στη μεταξύ τους σχέση. Η συνεργασία ανάμεσα στους γονείς και στους εκπαιδευτικούς καθίσταται επιτακτική αφού και οι δύο καλούνται ν' αντιμετωπίσουν έναν τρίτο ισχυρό πόλο διαπαιδαγώγησης τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που εισάγουν το παιδί στον κόσμο της κατανάλωσης. Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι μόνο ένα μέρος των γονέων συνεργάζεται, έστω και σε υποτυπώδες επίπεδο με το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς. Αλλά και οι εκπαιδευτικοί αποδέχονται το γεγονός ότι γνωρίζουν πολύ λίγα σχετικά με το οικογενειακό περιβάλλον των μαθητών. Έτσι τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί αποκτούν μία μη ολοκληρωμένη εικόνα για το παιδί (μαθητή) γεγονός που δυσχεραίνει την επιτυχή διαπαιδαγώγηση.

2.2.1 Οι επιδράσεις της γονεϊκής εμπλοκής

Ένα από τα συχνότερα ευρήματα των ερευνών που μελετούν τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο είναι η συμμετοχή των γονέων στη διαδικασία της εκπαίδευσης, όπου συμβάλλει στη βελτίωση της επίδοσης και των στάσεων των μαθητών απέναντι στο σχολείο. Άλλες έρευνες έδειξαν ότι η γονεϊκή εμπλοκή συμβάλλει στην αύξηση του ποσοστού φοίτησης και μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Επιπλέον, όσο περισσότερο επικοινωνούν και συνεργάζονται γονείς και εκπαιδευτικοί τόσο περιορίζονται τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών στο σχολείο και αυξάνονται τα κίνητρά τους για μάθηση. Οφέλη από τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, αποκομίζουν και οι ίδιοι οι γονείς. Ασχολούμενοι περισσότερο χρόνο με τα παιδιά τους, τα γνωρίζουν καλύτερα, κατανοούν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους, με αποτέλεσμα να ενδυναμώνεται η σχέση τους μ' αυτά. Επιπλέον αντιλαμβάνονται τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι

εκπαιδευτικοί και επιδεικνύουν μεγαλύτερη προθυμία να τους στηρίξουν και να τους συμπαρασταθούν στο έργο τους.

2.2.2 Μέθοδοι και πρακτικές υλοποίησης και ενίσχυσης της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας

Οι κυριότερες μορφές συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων είναι η συγκέντρωση γονέων, η συνάντηση με μεμονωμένους γονείς σε τακτή μέρα και ώρα, η έγγραφη επικοινωνία, η τηλεφωνική επικοινωνία και η επίσκεψη στο σπίτι. Η συγκέντρωση γονέων είναι η πιο συχνή μορφή επαφής και συνεργασίας ανάμεσα στους γονείς των μαθητών και τους εκπαιδευτικούς. Αν προσκληθούν όλοι οι γονείς των μαθητών ενός σχολείου, δημιουργείται μια σχετικά μεγάλη ομάδα με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η επίτευξη γνήσιας επικοινωνίας αφού ο μεγάλος αριθμός των μετεχόντων δεν ευνοεί τη συμμετοχή όλων των γονέων στη συζήτηση. Είναι προτιμότερο να γίνονται συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών μιας τάξης και μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ν' απευθύνονται σε όλους τους γονείς των μαθητών ενός σχολείου.

Στόχος της πρώτης συνάντησης είναι εκτός από την αλληλογνωριμία, ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός και η διατήρηση μιας συνεχούς και συστηματικής επικοινωνίας και συνεργασίας ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη προκειμένου να αντιμετωπίζονται από κοινού μελλοντικά προβλήματα που ενδεχομένως θα προκύψουν στο χώρο του σχολείου και να συμφωνήσουν σε μια κοινή γραμμή αγωγής. Ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να οργανώσει και να προετοιμάσει καλά την πρώτη συνάντηση ώστε τα θέματα να είναι γενικού ενδιαφέροντος και να έχουν πρακτική αξία. Θα μπορούσε να συμπεριλάβει θέματα σχετικά με:

- τη διδασκαλία.
- την αγωγή (χρήση τηλεόρασης, η ποινή, το ψέμα, το παιχνίδι, ο φόβος κ.λπ.).
- την εκπαίδευση και την αγωγή όπως: ο ρόλος της γυναίκας και του άντρα στην οικογένεια, η θέση και ο ρόλος του παιδιού κ.ά.
- την ανάπτυξη του παιδιού και πιθανές διαταραχές όπως η ψυχική, η διανοητική και σεξουαλική ανάπτυξη του παιδιού κ.ο.κ.

Στο σχεδιασμό παρουσίασης των θεμάτων μπορεί να συμπεριλάβει ενδεχομένως και τους γονείς αλλά να καλέσει και ειδήμονες στο σχολείο. Καλό είναι να αποφεύγει να «δασκαλεύει» τους γονείς και να τους αντιμετωπίζει ως ισότιμους συνομιλητές, ως εταίρους για κοινό προγραμματισμό και κοινή δράση.

Η αποδοχή των παιδαγωγικών απόψεων και συμπεριφορών, και η αναζήτηση σημείων επαφής ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς, είναι βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των διάφορων κοινών προβλημάτων, όπως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που εισάγουν το παιδί στον κόσμο της κατανάλωσης, επιδράσεις φίλων-οικογένειας-εκπαιδευτικών στους μαθητές, αβεβαιότητα των παιδιών, διαπροσωπικές σχέσεις και συγκρούσεις στο χώρο του σχολείου, οικογενειακά προβλήματα, αδυναμία αντιμετώπισης παιδαγωγικών προβλημάτων, επαγγελματικοί αδιέξοδοι των νέων (Μπρούζος Α., 1998, σελ.168,169).

Ο τρόπος με τον οποίο θα προσεγγίσουν οι εκπαιδευτικοί τους γονείς παίζει σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια να πειστούν εκείνοι ότι μπορούν πραγματικά να βοηθήσουν στο έργο του σχολείου. Οι γονείς γνωρίζουν πολύ καλά τα παιδιά τους και δίνοντας πληροφορίες για τα ενδιαφέροντα, τις γνώσεις και τη συμπεριφορά τους διευκολύνουν τον κάθε εκπαιδευτικό καθοριστικά στο έργο του. Στο πλαίσιο της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας πρέπει να οριοθετούνται εκ των προτέρων οι ρόλοι του καθενός, να ενημερώνεται η διοίκηση του σχολείου και να οργανώνονται κάποιες συναντήσεις/σεμινάρια, όπου θα δίνεται η δυνατότητα τόσο στους εκπαιδευτικούς όσο και στους γονείς να γνωριστούν και να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από κοινούς άξονες προβληματισμού για τα παιδιά τους.

Η συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών εξυπηρετεί συγκεκριμένους στόχους:

- Οι γονείς πληροφορούνται από τους εκπαιδευτικούς τους στόχους της εκπαιδευτικής μονάδας και τις μεθόδους υλοποίησής τους.
- Οι γονείς έρχονται σε επαφή με τους εκπαιδευτικούς και συζητούν για τα κοινά προβλήματα π.χ. σχολικές εργασίες, σχολικό άγχος.
- Οι γονείς αποκτούν μέσω της επαφής τους με τους εκπαιδευτικούς νέες δυνατότητες παιδαγωγικής συμπεριφοράς και πιο ενδεδειγμένους τρόπους αντιμετώπισης των παιδιών τους.
- Προτάσεις και σκέψεις των γονέων μπορούν να λαμβάνονται υπόψη και να αξιοποιούνται στη σχολική ζωή.
- Οι γονείς μπορεί να ασχολούνται με σχολικές δραστηριότητες π.χ. σχολική υγιεινή, η διαμόρφωση ελεύθερου χρόνου, πολιτιστικές εκδηλώσεις και γενικότερα ότι έχει σχέση με σύμπραξη και βοήθεια στο σχολείο, λαμβάνοντας υπόψη τους κοινωνικούς φορείς αλλά και τις επιχειρήσεις.

- Αναζητούνται λύσεις για διάφορα σχολικά και προσωπικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά.
- Γονείς που χρειάζονται στήριξη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν με τα παιδιά τους στο σπίτι.
- Ακόμη χρειάζεται να μειωθούν οι αμοιβαίες προκαταλήψεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών.(Μπούζος Α., 1998, σελ. 169-170).

Γίνεται φανερό ότι η διαρκής συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών προσφέρει τη δυνατότητα στο σχολείο να εγκαταλείψει τη πρακτική της «εσωστρέφειας» και να ανοίξει μέσω των γονέων τις πόρτες του στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία.

Οι γονείς είναι οι κοινωνικοί δρώντες που θα δώσουν και θα πάρουν από το σχολείο. Θα δώσουν εμπειρία και κάθε είδους υποστήριξη, ώστε να καταστήσουν πιο αποτελεσματική την ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση των μαθητών, βοηθώντας τους να εκδημοκρατικοποιήσουν τη σχολική ζωή τους. Ο εκδημοκρατισμός μπορεί να προκύψει μέσω της λειτουργίας βιβλιοθηκών και συνεταιρισμών, της συνδιοργάνωσης εκδηλώσεων για την αγωγή υγείας, την αγωγή του καταναλωτή, την αισθητική αγωγή, της αποτελεσματικότητας του σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού, της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής διάστασης μέσα από τη θετική στάση και την έμπρακτη υποστήριξη για εκπαιδευτικές ανταλλαγές κ.α.(Αθανασούλα-Ρέππα Α., & Χάραμης Π., 1998, σελ.86)

Με βάση την απαραίτητη συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους γονείς και τη λύση των κοινών προβλημάτων τους όπως παραπάνω, θα προσπαθήσω να διερευνήσω τι κάνουν οι γονείς για τον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής.

2.3 Σύλλογος Γονέων και Παρακίνηση Εκπαιδευτικών

Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, έχει τη δυνατότητα με κατάλληλες τεχνικές να παρακινεί το εκπαιδευτικό προσωπικό. Συγκεκριμένα:

Να γνωρίζει, μέσω αμφίδρομης επικοινωνίας, τι κρύβουν οι απλοί εκπαιδευτικοί μέσα τους, τι τους ωθεί να κάνουν ή να μην κάνουν π.χ μια σχολική εκδήλωση. Με άλλα λόγια, χρειάζεται να εντοπίσει τις πιο σημαντικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και να φροντίζει για την ικανοποίησή τους, όσο είναι δυνατό, ώστε να επιτυγχάνει υψηλή απόδοση στο σχολείο.

Να δίνει έμφαση στον έπαινο και την ενθάρρυνση και να κατανοεί τα προβλήματα των εκπαιδευτικών, γιατί, «στο έργο τους σήμερα συχνά κατέχονται από αμφιβολίες και απογοητεύσεις»(Ζαβλανός Μ.,1990). Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων πρέπει να έχει άμεση σχέση με την προσωπική επαφή. Η συνεχής επικοινωνία με το προσωπικό είναι ανάγκη να βρίσκεται σε μια ισορροπία, γιατί: αν περιορίσει την επαφή του με τους δασκάλους/καθηγητές κινδυνεύει να χάσει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη σχολική πραγματικότητα, ενώ αν εντείνει την προσωπική επαφή, πιθανόν οι εκπαιδευτικοί να νομίσουν ότι πρόκειται για έλεγχο, έλλειψη εμπιστοσύνης κ.ά. Περαιτέρω, οι επαφές του συλλόγου πρέπει να είναι μοιρασμένες το ίδιο και σε όλους τους εκπαιδευτικούς, αφού, σε αντίθετη περίπτωση, πιθανόν να προκαλέσει ζήλια και περιφρόνηση στα άτομα που δεν μιλάει πολύ ή αγνοεί. Επίσης, οφείλει να είναι σε "ετοιμότητα", για να επαινεί δημοσίως τους εκπαιδευτικούς, ακόμα και με μικρά δώρα, όταν εκείνοι κάνουν κάτι που προωθεί τους στόχους του σχολείου.

Να ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς, αφού τα μέλη μιας ομάδας θέλουν να γνωρίζουν τι έπραξαν, τι πρόκειται να πράξουν και γιατί θα πράξουν μια συγκεκριμένη εργασία. Η παροχή εξάλλου πληροφοριών στους εκπαιδευτικούς σχετικά με την επίδοσή τους μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παρακίνησής τους. Βέβαια, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου είναι ένα σοβαρό πρόβλημα για την εκπαιδευτική διοίκηση στη χώρα μας. Ωστόσο, «αν γίνει σωστά, μπορεί να χρησιμεύσει ως μέσο παρακίνησης και ως καταλύτης της αλλαγής.

Να διαμορφώνει και να διατηρεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης που να διευκολύνει τη δημιουργία νέων ιδεών και κατ' επέκταση ανάληψη δημιουργικών πρωτοβουλιών. Το κλίμα εμπιστοσύνης δεν είναι εύκολη υπόθεση. Η εκδήλωση εμπιστοσύνης είναι πιο πιθανή, όταν οι εκπαιδευτικοί ξέρουν ότι ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων είναι δίκαιος και τους υποστηρίζει. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διατυπώνει με σαφήνεια και να πραγματοποιεί και ο ίδιος όσα λέει υποστηρίζοντας ταυτόχρονα και όσους εφαρμόζουν τα παραπάνω. Η εμπιστοσύνη είναι επίσης σημαντική στο να αποκτηθεί οικειότητα. Εάν ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων θέλει να ξέρει τις ιδέες των εκπαιδευτικών, οφείλει να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα που να επιτρέπει την ελεύθερη έκφραση των ιδεών. (Ζαβλανός Μ.,1990).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΛΕΜΟΝΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο θα δοθεί έμφαση στη συνεργασία γονέων και σχολικού κυρίως οργανισμού, μιας και θεσμικά η παρέμβαση των γονέων προβλέπεται στο σχολικό και όχι στο ευρύτερο εκπαιδευτικό δίκτυο. Ωστόσο, δε σημαίνει ότι η παιδαγωγική διάσταση και η εταιρική σχέση και υποστήριξη, που, μπορεί να αναπτυχθεί μεταξύ γονέων και οποιουδήποτε εκπαιδευτικού οργανισμού σε οποιαδήποτε εκπαιδευτική βαθμίδα, θα πρέπει να μας διαφεύγει από το νου, καθώς πολλά παραδείγματα μας πείθουν ότι οι γονείς, είτε ως πρόσωπα ή σαν ομάδα αναφοράς, είναι παρόντες και μετέχουν σε τυπικές ή άτυπες διαδικασίες εκπαιδευτικές. Στις σημερινές κοινωνίες άλλωστε, οι γονείς εκτός από συνεργάτες εμφανίζονται και ως «καταναλωτές » και « πελάτες » των εκπαιδευτικών οργανισμών, με δικαίωμα λόγου για την ποιότητα και το είδος των σπουδών των παιδιών τους (Everard & Morris, 1999, Ανδρέου, 1998) .

Στη χώρα μας η σχεδόν καθημερινή επαφή των γονέων εξαντλείται κυρίως στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Αυτό συμβαίνει επειδή η είσοδος του παιδιού στο σχολείο γίνεται από μία μικρή ηλικία και συνδέεται όχι μόνο με την παροχή γνώσεων από τη μεριά του σχολείου αλλά κυρίως με την παροχής βασικής φροντίδας και ανάπτυξης των επιμέρους δεξιοτήτων των παιδιών σε συνδυασμό με την ψυχολογική τους υποστήριξη και την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησής τους στο νέο αυτό περιβάλλον. Όμως, καθώς η ηλικία του παιδιού μεγαλώνει και εξοικειώνεται τόσο με το σχολικό χώρο όσο και με τον εκπαιδευτικό θεσμό γενικότερα, οι επαφές των γονέων εξασθενούν και, στη συνέχεια, σχεδόν εξαφανίζονται, εκτός εκείνων των περιπτώσεων που δεσμεύονται θεσμικά (π.χ. να εγγράψουν τους μαθητές, να παραλάβουν βαθμολογία, να παραστούν στην παιδαγωγική συνάντηση κτλ.). Αυτό σημαίνει ότι, όσο περνούν τα χρόνια, η συμμετοχή των γονέων διέπεται περισσότερο από μια τυπική-νομική διάσταση και λιγότερο από μια ουσιαστική-παιδαγωγική. Η διάσταση αυτή εκφράζεται κυρίως μέσα από τις έννομες συνέπειες της ηλικίας, γι' αυτό και η πρόσφατη νομοθεσία

για τις οργανώσεις γονέων διευκρινίζει ότι «στην έννοια "γονείς" περιλαμβάνονται και οι επίτροποι και οι νόμιμοι διορισμένοι αντιπρόσωποι τους» (Ν. 2621/98, άρθρο 2, παρ. 1β7). Η έννοια των γονέων εντάσσεται στο πλαίσιο του συγχρόνου ορισμού της οικογένειας που είναι «δυο ή περισσότερα άτομα (...) τα οποία σχετίζονται μεταξύ τους με έναν ειδικό βαθμό συγγένειας εξ αίματος, που προέρχεται από υιοθεσία, αποδοχή ή γάμο και συμπεριλαμβάνει και τις ενώσεις που γίνονται με κοινή συναίνεση» (Ο.Η.Ε., Οικογένειες: η καρδιά της Κοινωνίας, 1995). Ο σύγχρονος αυτός ορισμός της οικογένειας δέχεται μια ευρύτητα στο χαρακτηρισμό της, που μπορεί να αναφέρεται από τις μονογονεϊκές οικογένειες μέχρι τις οικογένειες-μωσαϊκό. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο η έννοια «γονείς» περιλαμβάνει εκτός από τους φυσικούς γεννήτορες των παιδιών και άλλα άτομα που μπορεί να συνδέονται με αυτά με νομική μόνο σχέση.

3.1 Λειτουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων

Απαραίτητος «εταίρος» σήμερα για τη λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας είναι οι γονείς και κηδεμόνες των μαθητών. Οι κοινωνικές απαιτήσεις των καιρών μας, οι διαφοροποιήσεις στον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς ατόμων και ομάδων και η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα καθιστούν αναγκαία τη συμμετοχή των γονέων στα δρώμενα του σχολείου και της συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς, για να επιτελέσει το σχολείο καλύτερα το έργο του.

Η παρούσα ενότητα επιχειρεί να καταγράψει : τους αρχικούς σκοπούς και τα προβλήματα που επέβαλαν την ίδρυση των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, τη διεύρυνση των στόχων την οποία η ίδια η κοινωνική πραγματικότητα προκάλεσε, τη σημασία της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας για την ομαλή ανάπτυξη και τη σχολική επίδοση του παιδιού.

Σε παλιότερες εποχές, λόγω ιστορικο–πολιτιστικών συνθηκών, το σχολείο λειτουργούσε ως αυτοκέφαλος οργανισμός αποφασίζοντας για θέματα εκπαίδευσης εκ μέρους και για λογαριασμό των γονέων , οι οποίοι είχαν ελάχιστη ενημέρωση και μηδαμινές δυνατότητες παρέμβασης στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι . Την αντίληψη και την πρακτική αυτή εκφράζει λεκτικά ο καθιερωμένος στις δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες λατινικός όρος *locus parentis* (στη θέση, δηλαδή, εκ μέρους των γονέων). Η εξουσιοδότηση αυτή είχε ηθική και στις περισσότερες περιπτώσεις απέκτησε νομική ισχύ και υπόσταση .

Με την πάροδο του χρόνου, το σχολείο , ως εκπαιδευτικός οργανισμός , συνειδητοποίησε ότι το έργο της εκπαίδευσης απαιτούσε τη στενή συνεργασία των γονέων. Προς το σκοπό αυτό επεδίωξε τη συνεργασία μαζί τους, η οποία σε πρώτη φάση είχε τη μορφή της ενημέρωσης των γονέων και της εμπλοκής τους, όσων ήταν σε θέση να κάνουν κάτι τέτοιο και στο βαθμό που ήταν αναγκαίο, στην επόπτευση των κατ'οίκον εργασιών, καθώς και τη μορφή της συμμετοχής τους στις ποικίλες εκδηλώσεις του σχολείου. Η πρόσκληση για εμπλοκή βέβαια , γινόταν για τομείς και με όρους που όριζε το σχολείο , μέσα σ' ένα πλαίσιο μονόδρομης επικοινωνίας, όπου κυριαρχούσε η άποψη των δασκάλων ως ειδικών και ως θεσμικά εντεταλμένων για την εκπαίδευση των μαθητών.

Είχε, άλλωστε, ανέβει και το μορφωτικό επίπεδο μεγάλου τμήματος των γονέων και μπορούσε πλέον να λειτουργήσει επικουρικά με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών στην υλοποίηση της πολιτικής του σχολείου. Σύντομα οι έρευνες επιβεβαίωσαν τη θετική επίδραση της γονεϊκής εμπλοκής στη σχολική εργασία των μαθητών (Vincent , 1996).

Οι κοινωνικοπολιτισμικές εξελίξεις σε συνδυασμό με τις επιστημονικές κατακτήσεις της παιδαγωγικής επιστήμης κατέστησαν αναγκαία την ανάγκη να εξομαλυνθεί η διάσταση που υπάρχει μεταξύ του τρόπου με τον οποίο η οικογένεια και το σχολείο κοινωνικοποιούν τα παιδιά (Δήμου, 1998), αλλά και του τρόπου με τον οποίο ερμηνεύουν τα προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς των παιδιών , που αποτελεί και το σημείο αιχμής της συνεργασίας τους. Το σχολείο ενοχοποιεί την οικογένεια για τα προβλήματα και η οικογένεια το σχολείο . Ευρισκόμενα στο ενδιαμέσο , τα παιδιά προσπαθούν να κατανοήσουν μέσα από αντιφατικά σχήματα ερμηνείας σημαντικά θέματα , όπως είναι ο ρόλος και οι προτεραιότητες του σχολείου, η δική τους συμπεριφορά εντός και εκτός οικογένειας και σχολείου.

Όλα αυτά επισημαίνουν την ανάγκη στενής συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και οδήγησαν στη συστηματικοποίηση της γονεϊκής εμπλοκής μέσα από τη δημιουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.

Η ιδέα των Συλλόγων Γονέων γεννήθηκε στη χώρα μας αρχικά κατά τη μεταπολεμική περίοδο, χωρίς όμως να είναι θεσμικά προσδιορισμένη. Η δραστηριοποίηση των συλλόγων ήλθε να καλύψει τις τρομακτικές ελλείψεις που υπήρχαν και στα πλέον στοιχειώδη μέσα για τη συντήρηση και λειτουργία των σχολείων, (Everard B. Morris G., 1999, σελ.73), δηλ. πολλά από τα κενά της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου. Αυτός ήταν και ο βασικός σκοπός

λειτουργίας τους, ενώ σε μερικές περιπτώσεις οι σύλλογοι ανέλαβαν το βοηθητικό ρόλο παραδιδασκτικού προσωπικού (Topping,1986).

Στην Ευρώπη η συστηματικοποίηση της όλης προσπάθειας επιμόρφωσης των γονέων επιχείρησε ένα υπο-έργο του ευρωπαϊκού προγράμματος SOCRATES με αντικείμενο τη Γονεϊκή Συμμετοχή στα Σχολεία (το λεγόμενο PALS), το οποίο εξέδωσε το Parental Charter (1996). Πρόκειται για ένα είδος «οδηγού», που κινείται στη λογική της ενημέρωσης των γονέων σε θέματα εκπαίδευσης και στους ρόλους που αναμένονται από αυτούς. Άλλωστε, τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τονίζουν σε όλους τους τόνους και με όλους τους τρόπους την ανάγκη ουσιαστικής συνεργασίας του σχολείου με την οικογένεια και με τους φορείς της τοπικής κοινωνίας και επιχορηγούν προγράμματα διακριτικής συνεργασίας, για την αναζήτηση αποδοτικών σχημάτων γονεϊκής εμπλοκής στα εκπαιδευτικά πράγματα.

Βέβαια , και στο επίπεδο της ατομικής και συλλογικής εμπλοκής συμμετέχει συνήθως ένας μικρός αριθμός γονέων μεσαίας και ανώτερης κοινωνικής τάξης . Οι γονείς των κατώτερων στρωμάτων ή «προβληματικών» οικογενειών αισθάνονται συχνά αμήχανοι σ' αυτή τη συνεργασία και την αποφεύγουν , γεγονός που συνήθως ερμηνεύεται από τους δασκάλους-καθηγητές ως αδιαφορία (Γεωργίου Σ., 2005, σελ.140) . Ίσως φταίει και το γεγονός ότι οι γονείς αγνοούν πολλές φορές τους σκοπούς καθώς και τις δραστηριότητες που μπορούν να αναπτύξουν στα πλαίσια του Συλλόγου κι έχουν δημιουργήσει εσφαλμένες εντυπώσεις για τα θέλω τους απέναντι στη σχολική μονάδα και τους εκπαιδευτικούς. (βλπ περισσότερα στην ενότητα 3.4)

Παρόλα αυτά, τις τελευταίες δεκαετίες η εμπλοκή των γονέων είναι και μαζικότερη απ'ό,τι ήταν παλαιότερα και ουσιαστικότερη και, κυρίως, πιο διεκδικητική. Η παλιά αντίληψη του locus parentis έχει πλέον τελείως ξεπεραστεί από γονείς και εκπαιδευτικούς και τίθεται ανοιχτά το ερώτημα ποιος έχει τελικά την αρμοδιότητα και το δικαίωμα να αποφασίζει για την εκπαίδευση των παιδιών, το σχολείο ως κοινωνικός θεσμός με το εξειδικευμένο προσωπικό ή οι γονείς; Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο δεν γίνεται πλέον λόγος για ενημέρωση, αλλά για «ενδυνάμωση» των γονέων, που συχνά σημαίνει, μεταξύ των άλλων, και συμμετοχή τους στον προγραμματισμό και στην αξιολόγηση (Ν. 2525/97)⁴ του

⁴ http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_education/14-nomos_2525-97.htm

εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας.

3.2 Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων

Η σημασία της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών οργανισμών και γονέων είναι ένα θέμα που συχνά επανέρχεται στη βιβλιογραφία τη σχετική με την έρευνα της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και την εκπαιδευτική πολιτική. Το πρόβλημα δε της σχέσης ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο είναι τόσο παλιό όσο και η ύπαρξη της θεσμοθετημένης εκπαίδευσης. Η συνεργασία μεταξύ φυσικών παιδαγωγών (γονέων) και επαγγελματιών παιδαγωγών (εκπαιδευτικών) στόχο έχει να συμπληρώσει τη γενικότερη αγωγή των νέων και να βοηθήσει στην κοινωνικοποίησή τους. Οι παιδαγωγικές απόψεις των προοδευτικών κινημάτων, και ειδικότερα αυτού της νέας αγωγής, εκφράστηκαν από τους κλασικούς παιδαγωγούς ως αξίωση εντατικής συνεργασίας σε συμμετρικό επίπεδο ανάμεσα στους δυο θεσμούς που ασκούν αγωγή και κοινωνικοποίηση (οικογένεια – σχολείο).

Στη παρούσα ενότητα αναφέρονται τα σημαντικότερα σημεία της θεσμοθετημένης μορφής του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Ο Έλληνας νομοθέτης, προβλέποντας στα καλύτερα αποτελέσματα αυτής της σύμμετρης συνεργασίας, πρόβλεψε τη σύσταση θεσμικών οργάνων, τους Συλλόγους Γονέων των μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως σωματείων, σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα . Μέσω των Συλλόγων Γονέων γίνεται η συμμετοχή και εκπροσώπηση των γονέων των μαθητών στα διάφορα διαβαθμισμένα συλλογικά όργανα των γονέων και στα όργανα λαϊκής συμμετοχής της εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα, για πρώτη φορά, θεσμοθετήθηκε η συμμετοχή των γονέων και κηδεμόνων στα εκπαιδευτικά δρώμενα με το άρθρο 53 του Ν. 1566/85, ενώ μέχρι τότε ήταν προαιρετική και επαφίονταν στη διακριτική ευχέρεια του σχολείου να καλέσει τους γονείς σε συνεργασία. Όπως διαπιστώνεται, το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2, παράγραφος 1β' του Ν. 2621/98. Σύμφωνα, λοιπόν, με τις διατάξεις αυτού του άρθρου, σε κάθε σχολείο συγκροτείται **Σύλλογος Γονέων**, που αποτελείται από όλους τους γονείς των μαθητών .Οι Σύλλογοι Γονέων του ίδιου δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος συγκροτούν μια

Ένωση Γονέων. Οι Ενώσεις Γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος συγκροτούν μια **Ομοσπονδία Γονέων** και όλες οι Ομοσπονδίες της χώρας συγκροτούν μια **Συνομοσπονδία**. Παρατηρείται, δηλαδή, μια κλιμακούμενη διαβάθμιση των οργάνων των γονέων με αντίστοιχη εκπροσώπηση σ' αυτά, που ακολουθεί τη χωρική διάσταση σχολείο, δήμος, νομός, επικράτεια .

Ως όργανα διοίκησης του Συλλόγου Γονέων, της Ένωσης Συλλόγων Γονέων, της Ομοσπονδίας Ενώσεως Συλλόγων Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων ορίζονται η **Γενική Συνέλευση** και το **Διοικητικό Συμβούλιο** αυτών, κατά περίπτωση. Η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου Γονέων αποτελείται από τους γονείς των μαθητών κάθε δημόσιου ή ιδιωτικού σχολείου, οι οποίοι μετέχουν αυτοδικαίως σε αυτή, υπό την έννοια ότι:

(α) το καταστατικό δεν μπορεί να αποκλίσει γονέα να γίνει οποτεδήποτε μέλος του συλλόγου, μετά την εκπλήρωση τυχόν υποχρεώσεών του και

β) στις γενικές συνελεύσεις δεν καλούνται μόνο τα εγγεγραμμένα μέλη αλλά όλοι οι γονείς, οι οποίοι ακόμα και κατά την έναρξη των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης, μετά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μπορεί να γίνουν μέλη του Συλλόγου και να υποβάλλουν υποψηφιότητα ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή Εκπρόσωποι του Συλλόγου στην Ένωση γονέων.

Οι διοικήσεις των Συλλόγων Γονέων, καθώς και κάθε εκπρόσωπος γονέων ή κηδεμόνων που μετέχει στα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία συλλογικά όργανα, εκλέγονται με συγκεκριμένες διαδικασίες. Βασικό στοιχείο της διαδικασίας είναι αυτό που αναφέρεται στην εκπροσώπηση των μαθητών. Για να συγκροτηθεί Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων πρέπει να ψηφίζει το 1/3 των γονέων των εγγεγραμμένων στο σχολείο μαθητών. Στην περίπτωση που δεν υπάρξει αυτός ο βαθμός εκπροσώπησης, οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δύο φορές. Αν κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των επαναληπτικών εκλογών δεν ψηφίσουν ξανά γονείς, που να εκπροσωπούν το 1/3 των μαθητών, τότε ο Σύλλογος Γονέων θεωρείται ότι εκλέγεται νόμιμα , αλλά δε συμμετέχει στη Σχολική Επιτροπή, στο Σχολικό Συμβούλιο και δεν εκπροσωπείται στην Ένωση Γονέων (παρ. 1β'2, άρθρο 2 του Ν.2621/98) . Το γεγονός αυτό στερεί τη σχολική μονάδα από συγκεκριμένες διαπραγματευτικές διαδικασίες που διεξάγονται κυρίως στη Σχολική Επιτροπή , όπου ρυθμίζονται και οι πιστώσεις των σχολείων. Δηλαδή , το συγκεκριμένο σχολείο στερείται νόμιμης εκπροσώπησης , με αποτέλεσμα να μη μπορεί να

πετύχει τη δίκαιη κατανομή πιστώσεων για την εύρυθμη λειτουργία αυτού του σχολείου .

Σημαντικό θεωρείται, επίσης, το γεγονός ότι ο νομοθέτης αναθέτει τη μέριμνα στο διευθυντή του σχολείου, για την ίδρυση Συλλόγου Γονέων εκεί όπου δεν έχει ιδρυθεί. Πέρα όμως από αυτό, ο διευθυντής , με το ρόλο του και ως πρόεδρου του Σχολικού Συμβουλίου και μέλους της Σχολικής Επιτροπής, αποτελεί την κινητήρια δύναμη και είναι εκείνος που θα παρακινήσει αλλά και θα εμπυρώσει τους γονείς, προκειμένου αυτοί να κατανοήσουν τη σημασία της συμμετοχής και της συνεργασίας τους με το σχολείο. Ως εκ τούτου, η σχέση του διευθυντή με τους γονείς είναι άμεση και πάρα πολύ σημαντική.

Επειδή, όπως παρατηρείται από τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας, οι αρμοδιότητες τόσο του Συλλόγου Γονέων (Υ.Α. Δ4 516/7-10-98 & Δ4/662/23-12-98) (Σολομών, 1999 σ.37-39) όσο και αυτών του Σχολικού Συμβουλίου (άρθρο 51, Ν.1566/85) δεν διασαφηνίζουν ποια θέματα ακριβώς θα επιλαμβάνεται το κάθε όργανο, πολλές φορές, δημιουργούνται συγκρούσεις λόγω επικαλύψεων ή παρατηρείται λειτουργική υποτονικότητα στα όργανα αυτά . Για παράδειγμα, μέσα στο έργο του Σχολικού Συμβουλίου είναι και << η καθιέρωση τρόπων αμοιβαίας επικοινωνίας διδασκόντων και οικογενειών των μαθητών >> , έργο το οποίο κατεξοχήν αναφέρεται και στις αρμοδιότητες του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Ο ρόλος των γονέων στη σχολική μονάδα διαφαίνεται μέσα από ένα **καταστατικό** Συλλόγου Γονέων το οποίο εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο, για να τεθεί σε εφαρμογή .

Από τις ρυθμίσεις αυτές γίνεται φανερό ότι ο νομοθέτης αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο των γονέων ως βασικού εταίρου και συνεργάτη στη λειτουργία του σχολείου και στη στήριξη του εκπαιδευτικού έργου, θεσμοθετώντας τη συμμετοχή τους στα όργανα διαχείρισης και υποστήριξης του σχολείου.

Από τις δυνάμεις που εκπροσωπούνται τόσο στο Δ.Σ. του Συλλόγου Γονέων όσο και στο Σχολικό Συμβούλιο , εξαρτάται και ο τρόπος λειτουργίας των οργάνων αυτών. (Everard B. Morris G., 1999, σελ. 73-75). Έρευνες έχουν δείξει (βλ. Γώγου-Κρητικού Α.1994) ότι οι συνεργασίες και οι συναινετικές διαδικασίες μεταξύ γονέων και σχολείου επιτυγχάνονται καλύτερα , όταν οι εκπρόσωποι των γονέων προέρχονται από μεσαία ή προνομιούχα κοινωνικά στρώματα , καθώς το ενδιαφέρον τους για το θεσμό του σχολείου είναι περισσότερο αυξημένο .

Κατά τις συνεργασίες των γονέων με το σχολείο δημιουργείται μια ποικιλία

σχέσεων. Μερικές φορές οι γονείς όντας απογοητευμένοι από το ισχύον εκπαιδευτικό σύστημα και θεωρώντας τον εκπαιδευτικό προέκταση αυτού του συστήματος, εκφράζουν τις απόψεις τους με την πεποίθηση ότι ο εκπαιδευτικός οφείλει να τις ενστερνιστεί. Άλλες φορές, πάλι, οι γονείς επιχειρούν να υπερασπιστούν τα συμφέροντα των παιδιών τους, επιδιώκοντας να παρέμβουν στη λειτουργία του θεσμού, που ισχυρίζεται ότι μορφώνει τα παιδιά τους και αποφασίζει για το μέλλον τους. Στην ουσία, δηλαδή, απαιτούν το σχολείο να λογοδοτήσει για το εκπαιδευτικό του έργο .

Το σημείο αυτό είναι ένα από τα σοβαρότερα στις σχέσεις μεταξύ σχολείου και γονέων, καθώς τελευταία εισάγεται και στη χώρα μας ένα σύνθετο σύστημα αξιολόγησης, στο οποίο οι γονείς θα αποτελούν πηγή πληροφόρησης στη διερευνητική φάση της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας (Υ.Α. Γ2/4791/7-9-98). Όμως, οι γονείς, ακόμα και οργανωμένοι σε συλλόγους κατέχουν στην ουσία μια περιορισμένη ισχύ στην άσκηση εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι σχέσεις, επομένως, ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο εγγράφονται σε δύο τύπους θεσμών, τους τυπικούς και τους άτυπους, με εξουσίες ασύμμετρες . Ταυτόχρονα όμως, εγγράφονται και σε ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, που ενέχει ανταγωνισμό και, ενδεχομένως, συγκρούσεις που αφορούν ατομικά ή συλλογικά συμφέροντα. (περισσότερα στην ενότητα 3.4)

Ο διευθυντής είναι η ψυχή της σχολικής μονάδας. Από αυτόν εξαρτάται, στο μεγαλύτερο βαθμό, η εύρυθμη λειτουργία της. Είναι αυτός που πρέπει να φροντίζει για όλα και να δίνει λύση σε όλα. Θα πρέπει να διαθέτει χρόνο προκειμένου για τη διεκπεραίωση διοικητικών θεμάτων όπως: η οργάνωση του σχολείου και η καλή λειτουργία του, η μέριμνα για την προμήθεια και τη συντήρηση μέσω διδασκαλίας, η οργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων, διαλέξεων, η οργάνωση σχολικής βιβλιοθήκης, η εξασφάλιση ευχάριστου κλίματος κ.α. (Μαυρογιώργος Γ. κ. συν., 1999, σ.147).

Ουσιαστικά όμως οι σκοποί και οι δραστηριότητες ενός Συλλόγου Γονέων , αν θέλει να είναι αρωγός της εύρυθμης λειτουργίας του σχολείου, είναι οι παρακάτω :

1. Η στενή συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό του σχολείου.
2. Η εξασφάλιση προϋποθέσεων για καλύτερη αγωγή και εκπαίδευση των μαθητών
3. Η συγκρότηση αυτόνομων συλλογικών μονάδων αγωγής κατά την κείμενη νομοθεσία και επιτυχία των σκοπών τους.

4. Η συμβολή στην συστηματική μετάδοση και την οικειοποίηση της σύγχρονης γνώσης και των πολιτιστικών στοιχείων που συνιστούν την πνευματική παράδοση της χώρας μας.
5. Η συνεχής καταβολή προσπάθειας για διάδοση και ανάπτυξη του σχολικού αθλητισμού.
6. Η εξασφάλιση του απαραίτητου εξοπλισμού του σχολείου με σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας και η διάδοση της χρήσης αυτών.
7. Η δημιουργία, οργάνωση και λειτουργία βιβλιοθήκης και η διάδοση και η χρήση του βιβλίου, ως και η ίδρυση γυμναστηρίου, μαθητικών εξοχών, αναγνωστηρίων κ.λ.π., επίσης δε, η υλική και ηθική συμπαράσταση στους μαθητές για τη λειτουργία εκθέσεων έργων τέχνης και την οργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων μέσα στο χώρο του σχολείου.
8. Η προαγωγή και η ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας και η παροχή βοήθειας για τη σύσταση και λειτουργία μαθητικών συνεταιρισμών.
9. Η συμπαράσταση στους μαθητές για την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και της ευγενικής άμιλλας για μάθηση και εργασία.
10. Η φροντίδα για καλή υγεία των μαθητών και η δημιουργία καλών συνθηκών υγιεινής στο χώρο του σχολείου.
11. Η συμβολή στην ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των μαθητών, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του συνεταιριστικού κινήματος της ευρύτερης περιοχής για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του τόπου .
12. Η προώθηση της διαρκούς μόρφωσης των μελών του συλλόγου σε συνεργασία με τα κέντρα επιμόρφωσης και η συνεργασία με διάφορους μαζικούς φορείς της περιοχής .
13. Η οργάνωση διαλέξεων επιστημονικού περιεχομένου και η αγωγή των μαθητών πάνω στις αρχές της δημοκρατίας και της ανεξαρτησίας , μέσα στα πλαίσια του νόμου και με τήρηση των δημοκρατικών διαδικασιών , που θα στοχεύουν στην επιτυχία των σκοπών του συλλόγου .

Ο διευθυντής και το διδακτικό προσωπικό έχοντας υπόψη τους σκοπούς και τις δραστηριότητες του Συλλόγου Γονέων μπορούν να τους εντάξουν στις δραστηριότητες και τις απαιτήσεις της σχολικής μονάδας , όπως επίσης και ο κάθε εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη του . (Αλαχούζος Α, ΔΕ "Η συμβολή των απόψεων των γονέων & κηδεμόνων στην ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας")

Στην έρευνα θα ερωτηθεί στους γονείς που πλαισιώνουν το Σύλλογο Γονέων αν γνωρίζουν τις αρμοδιότητές τους και με ποιες από αυτές ασχολούνται. Ποιες είναι οι δραστηριότητές τους με παραδείγματα και που εστιάζουν τη προσοχή τους. Στην επόμενη ενότητα θα δοθεί έμφαση στη συνεργασία του Συλλόγου Γονέων και σχολικής μονάδας, μιας και θεσμικά η παρέμβαση των γονέων προβλέπεται στο σχολικό και όχι στο ευρύτερο εκπαιδευτικό δίκτυο.

3.3 Θεσμική συμμετοχή Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στη λειτουργία της Σχολικής Μονάδας (Σχολικό Συμβούλιο – Σχολική Επιτροπή)

Το διοικητικό σύστημα στο οποίο εντάσσεται η σχολική μονάδα διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα, το τοπικό, το περιφερειακό, και το εθνικό. Στη διοίκηση και τη διαχείριση του εκπαιδευτικού συστήματος, εκτός από τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές, και την κεντρική ή περιφερειακή διοίκηση του Υ.Π.Ε.Π.Θ., εμπλέκονται και η Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, οι γονείς και οι άλλοι δημόσιοι και κοινωνικοί φορείς (Ανδρέου Α., 1999, σελ.81).

Με το νόμο 1566//85 θεσπίστηκαν συλλογικά όργανα γνωμοδοτικού, υποστηρικτικού αλλά και διαχειριστικού χαρακτήρα τόσο σε κεντρικό επίπεδο, όσο και σε τοπικό επίπεδο. Υποστηρικτικά όργανα σε επίπεδο Σχολικής Μονάδας εκτός από το Σύλλογο Γονέων και τις μαθητικές κοινότητες είναι το Σχολικό Συμβούλιο με συμβουλευτικό ρόλο, και διαχειριστικό όργανο η Σχολική Επιτροπή. Το Σχολικό Συμβούλιο και η Σχολική Επιτροπή αποτελούν τα όργανα λαϊκής συμμετοχής σε επίπεδο Σχολικής Μονάδας, συμμετέχουν σε αυτά θεσμοθετημένα εκπρόσωποι γονέων και ο ρόλος τους σχετίζεται τόσο με την οργάνωση και διοίκηση της σχολικής περιουσίας, όσο και με το θέμα του δημοκρατικού προγραμματισμού της εκπαίδευσης (Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.81; Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999(β), σελ.163; Ανδρέου Α., 1999, σελ.81).

Συγκεκριμένα, σε κάθε σχολείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο, λειτουργεί **Σχολικό Συμβούλιο**, που αποτελείται από το Σύλλογο Διδασκόντων, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, τον εκπρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τρεις εκπροσώπους των μαθητικών κοινοτήτων (για τη Δευτεροβάθμια) και έχει υποστηρικτικό χαρακτήρα. Πρόεδρος του Σχολικού Συμβουλίου είναι ο

Διευθυντής της Σχολικής Μονάδας και έργο του η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του σχολείου με κάθε πρόσφορο τρόπο, η καθιέρωση τρόπων αμοιβαίας επικοινωνίας διδασκόντων και οικογενειών μαθητών, καθώς και η υγιεινή των μαθητών και του σχολικού περιβάλλοντος. Το Σχολικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά τρεις φορές το χρόνο και έκτακτα όταν το ζητήσει ο Δ/ντής ή τουλάχιστον φορείς που συμμετέχουν σε αυτό. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται στο σχολείο εκτός διδακτικού ωραρίου (άρθρο 51 Ν.1566/85).

Σύμφωνα με έρευνες (Γώγου-Κρητικού Λ.,1994, σελ.167), οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν ότι τα θέματα που κυρίως απασχολούν τα Σχολικά Συμβούλια είναι το κτιριακό και ο εξοπλισμός του σχολείου, ο αθλητισμός, οι εκδρομές, εορτές και άλλες εκδηλώσεις. Στις ίδιες έρευνες φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί επιζητούν μέσα από τα Σχολικά Συμβούλια τη συνεργασία των γονέων για θέματα πολιτιστικών εκδηλώσεων, εορτών, εκδρομών, αγοράς υλικοτεχνικού εξοπλισμού, εποπτικών μέσων και άλλων τονίζοντας τη χρησιμότητα του θεσμού.

Το Σχολικό Συμβούλιο μπορεί να διαμορφώσει τον εσωτερικό κανονισμό του σχολείου, να κινητοποιηθεί για την εξεύρεση των πόρων από τη τοπική κοινωνία για τη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος και να αντιμετωπίσει προβλήματα σε φάσεις κρίσεων. Ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την επίλυση βασικών λειτουργικών προβλημάτων του σχολείου, μέσα από τη συνεργασία όλων των παραγόντων που λαμβάνουν μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς, τοπική αυτοδιοίκηση). Το Σχολικό Συμβούλιο είναι ένα όργανο που συντελεί στην κατεύθυνση της ανάπτυξης ενός νέου είδους διοίκησης και εσωτερικής οργάνωσης του σχολείου που θα του εξασφαλίζει σχετικό βαθμό ευελιξίας και αυτονομίας, ώστε να αναλάβει δράση, να έρθει σε επαφή με νέες πηγές και προοπτικές για το άνοιγμά του στη τοπική κοινωνία. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Αμερική το Σχολικό Συμβούλιο είναι ο ισχυρότερος φορέας εκπροσώπησης των δημοτικών αναγκών και επιθυμιών. (Αθανασούλα-Ρέππα Α.,1999(β), σελ. 170; Ανδρέου Α.,1999, σελ. 83; Banks O.1987, σελ. 217).

Με τη σύνθεση που έχει (πλειοψηφούν εκπαιδευτικοί και μαθητές) είναι σε θέση να διαμορφώνει «εσωτερική» εκπαιδευτική πολιτική για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών της σχολικής κοινότητας μέσα από μια κουλτούρα συνεργασίας και ένα ενιαίο όραμα για την εκπαιδευτική μονάδα (Μαυρογιώργος Γ.,1999, σελ.149).

Το άλλο όργανο λαϊκής συμμετοχής σε επίπεδο Σχολικής Μονάδας με διαχειριστικό χαρακτήρα, στο οποίο συμμετέχουν θεσμοθετημένα οι γονείς, είναι η **Σχολική Επιτροπή**. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 1894/90 συνιστώνται δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα με την επωνυμία «Σχολικές Επιτροπές» που διέπονται από το π.δ. 323/1989 (βλπ παρ). Κάθε Σχολική Επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες. Ανάλογα με τον αριθμό των σχολείων που καλύπτει μια Σχολική Επιτροπή, το διοικητικό της συμβούλιο μπορεί να αποτελείται από 5 έως 15 μέλη. Στη διοίκηση των Σχολικών Επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι Διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, από ένας εκπρόσωπος των αντίστοιχων Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων και εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα υπόλοιπα μέλη, που για μια 5μελή επιτροπή είναι δύο, τα ορίζει το δημοτικό συμβούλιο και μπορεί να είναι δημοτικοί σύμβουλοι ή άλλοι πολίτες.

Έργο της Σχολικής Επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων, η αμοιβή των καθαριστριών, η εκτέλεση έργων επισκευής και συντήρησης, οι ενέργειες για τον εφοδιασμό των σχολείων με έπιπλα και γενικά εξοπλισμό, βιβλία για τις σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη οποιουδήποτε αναγκαίου μέσου για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των Σχολικών Μονάδων (άρθρο 5 του ν.1894/90.π.δ. 323/1989).

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι κύριο έργο της Σχολικής Επιτροπής είναι η διαχείριση της περιουσίας του σχολείου, η οποία περνάει από κοινωνικό έλεγχο και η επίλυση οικονομικών κυρίως προβλημάτων (Αθανασούλα-Ρέππα Α.,1999(β), σελ.171) . Είναι επίσης φανερό ότι ο νομοθέτης έχει προβλέψει τη συμμετοχή εκπροσώπων των γονέων και στη Σχολική Επιτροπή, όπως και στο Σχολικό Συμβούλιο, δίνοντας έμφαση στην αναγκαιότητα της συνεργασίας και στις δυνατότητες μιας συλλογικής διοίκησης του σχολείου για την προώθηση θεμάτων που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία του.

Οι Σύλλογοι Γονέων έχουν να επιδείξουν συστηματικό και αξιόλογο έργο, καθώς, με προτροπή των διευθυντών των σχολείων, πριν ακόμα η Πολιτεία αναλάβει τη χρηματοδότηση των σχολικών ταμείων, ενίσχυσαν ποικιλότητα τις λειτουργικές δαπάνες, τη συντήρηση και την αποπεράτωση διδακτηρίων, καθώς

και την πρόσληψη εκπαιδευτικών με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, ενώ παράλληλα πέτυχαν την προαγωγή των σχέσεων γονέων και εκπαιδευτικών.(Everard B. Morris G., 1999, σελ.73).

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων αποτελεί τη συλλογική έκφραση της άποψης των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών. Το σχολείο χρειάζεται να επιδιώκει τη συνεργασία του Συλλόγου για την προαγωγή του σχολικού έργου. Είναι προφανές ότι το εκπαιδευτικό έργο ανήκει στην αρμοδιότητα και ευθύνη των εκπαιδευτικών, του Συλλόγου των εκπαιδευτικών και του Διευθυντή του κάθε σχολείου. Τα θέματα, όμως, της παιδαγωγικής λειτουργίας, των ενδοσχολικών και εξωσχολικών εκδηλώσεων και το γενικότερο κλίμα στο σχολικό χώρο επηρεάζονται από την καλή συνεργασία των εκπαιδευτικών και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Η Σχολική Επιτροπή, το Σχολικό Συμβούλιο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι επιστημονικοί, οι καλλιτεχνικοί και οι πολιτιστικοί φορείς, πέρα από το θεσμικό τους ρόλο, είναι οι κοινωνικές συνιστώσες του σχολείου. Ένα ανοιχτό δημοκρατικό σχολείο έχει ανάγκη από τη σύμπραξη όλων αυτών, για να επιτύχει στην αποστολή του. Ο κοινωνικός περίγυρος αποτελεί το περιβάλλον μέσα στο οποίο το σχολείο αναπτύσσει το μορφωτικό έργο του. (Μαυρογιώργος Γ. κ. συν., 1999, σ.149).

Η συμμετοχή των εκπροσώπων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων σε συλλογικά όργανα και η ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων μέσα σ' αυτά θεωρείται μεταξύ άλλων βασική προϋπόθεση για την πραγμάτωση του «Νέου Σχολείου». Είναι αναγκαίο να προωθηθεί η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών σε όλα τα επίπεδα: σε επίπεδο χώρας, νομαρχίας, δήμου ή κοινότητας, σχολείου και τάξης. Χωρίς την ενεργό συμμετοχή των γονέων στα παραπάνω επίπεδα δεν είναι δυνατός ο εκδημοκρατισμός του σχολείου.(Μπρούζος Α., 1998, σελ.162). Ο Σύλλογος Γονέων δικαιούται να συμμετέχει και στις παρακάτω επιτροπές ⁵:

- **Επιτροπή Παρακολούθησης Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης** , σύμφωνα με την από 22/2/2002 Υπουργική Απόφαση, Αρ. Πρωτ. Γ2/19429, σε κάθε Λύκειο και ΕΠΑΛ συστήνεται Επιτροπή Παρακολούθησης Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, η οποία αποτελείται από το Διευθυντή του σχολείου, δύο εκπαιδευτικούς που ορίζονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων, έναν εκπρόσωπο

⁵ http://enosiamarousiou.blogspot.com/2007/11/blog-post_04.html

του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, έναν εκπρόσωπο του Δεκαπενταμελούς Συμβουλίου των Μαθητών. Η επιτροπή συνεδριάζει τακτικά, προκειμένου να παρακολουθεί και να αξιολογεί την πορεία και την απόδοση της παρεχόμενης Π.Δ.Σ.

- **Επιτροπή Ελέγχου λειτουργίας του σχολικού κυλικείου.** Με απόφαση της αρμόδιας Σχολικής Επιτροπής του σχολείου συγκροτείται Επιτροπή Ελέγχου λειτουργίας του σχολικού κυλικείου, η οποία αποτελείται από το Διευθυντή του σχολείου ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ένα μέλος του Συλλόγου Γονέων με τον αναπληρωτή του, ένα μέλος της Σχολικής Επιτροπής με τον αναπληρωτή του, ένα μέλος της Μαθητικής Κοινότητας με τον αναπληρωτή του, έναν Εκπαιδευτικό του σχολείου με τον αναπληρωτή του. Πρόεδρος της παραπάνω Επιτροπής είναι ο Διευθυντής του σχολείου ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος, καλεί τα μέλη σε συνεδρίαση για τη συζήτηση διαφόρων προβλημάτων λειτουργίας κυλικείου. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται σχετικά πρακτικά σε ειδικό βιβλίο πράξεων. Έργο της Επιτροπής είναι ο έλεγχος της ομαλής λειτουργίας του κυλικείου, η διάθεση από αυτό των προβλεπόμενων και οριζόμενων ειδών από τις ισχύουσες διατάξεις όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν. Η Επιτροπή Ελέγχου λειτουργίας του κυλικείου μπορεί να εισηγείται στη Σχολική Επιτροπή του σχολείου την καταγγελία της σύμβασης που έχει υπογραφεί, για κάθε παράβαση των διατάξεων. Η Σχολική Επιτροπή κρίνει εάν συντρέχει ή όχι λόγος καταγγελίας της σύμβασης και αποφασίζει αναλόγως αφού προηγουμένως κληθεί να εκφράσει τις απόψεις του, ο εκμεταλλευτής του κυλικείου.
- **Επιτροπή διοργάνωσης σχολικής εκδρομής.** Οι απαραίτητες συμφωνίες για λεωφορεία, ξενοδοχεία, ασφάλιση εκδρομέων κ.λ.π. κλείνονται και υπογράφονται από επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους του Μαθητικού Συμβουλίου ή των Συμβουλίων που θα λάβουν μέρος στην εκδρομή, το Διευθυντή του Σχολείου, ένα εκπαιδευτικό που ορίζεται από το Σύλλογο του Σχολείου και ένα εκπρόσωπο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων εφόσον λειτουργεί τέτοιος σύλλογος.

Οι παραπάνω θεσμοθετημένες αρμοδιότητες των γονέων λαμβάνουν χώρα σε συλλογικό επίπεδο και στοχεύουν στη παροχή ευκαιριών συμμετοχής μέσα από τα συλλογικά τους όργανα σε θέματα παιδείας . Έτσι εκπληρώνεται η πολιτική και συνταγματική επιταγή για δικαίωμα συναπόφασης. Το δικαίωμα συναπόφασης των

γονέων σε σχολικές υποθέσεις των παιδιών τους δε θα πρέπει να ερμηνεύεται ως ανάμειξη σε υποθέσεις του σχολείου, αλλά να θεωρείται ως στοιχείο συνεργασίας. (Μπρούζος Α., 1998, σελ. 165-168).

Στην έρευνα αναζητείται ο θεσμοθετημένος ρόλος των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων μέσα από τα σχολικά όργανα διαχείρισης και υποστήριξης, είτε ανεξάρτητα από αυτά, με πρωτοβουλίες ή με προτροπή του Διευθυντή. Επίσης θα διερευνηθεί αν συμμετέχουν στις παραπάνω επιτροπές που αναφέρθηκαν. Ενδιαφέρον παρουσιάζεται με βάση τη βιβλιογραφία το προφίλ του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, οι διάφοροι «γονικοί τύποι» και η σχέση τους με τη συμμετοχή στη λειτουργία των Σχολικών Μονάδων, καθώς και διάφοροι παράγοντες που επιδρούν θετικά ή αρνητικά σε αυτή τη συμμετοχή.

3.4 Το Προφίλ του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων- Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχέση του

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων σε κάθε Σχολική Μονάδα αποτελείται από γονείς που ποικίλουν όσον αφορά το κοινωνικό-οικονομικό τους υπόβαθρο, αλλά και την πολιτισμική τους προέλευση. Οι γονείς ως άτομα και ανάλογα με τις εμπειρίες, τις απόψεις και τις αντιλήψεις τους, διαμορφώνουν ξεχωριστούς «γονικούς τύπους», που εξαρτώνται από ποικίλους παράγοντες και καθορίζουν τόσο τη σχέση τους με τα παιδιά τους, όσο και αυτή με τον εξωτερικό κόσμο και επομένως με το σχολείο. (Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.77; Παππά Β., 2006, σελ.53).

Το μορφωτικό επίπεδο και η κοινωνικο-οικονομική και πολιτισμική τους προέλευση, αλλά και ο χρόνος που μπορούν να διαθέσουν για θέματα που αφορούν την εκπαίδευση των παιδιών τους αποτελούν βασικούς παράγοντες, που επηρεάζουν το βαθμό και το είδος της συμμετοχής και της συνεργασίας τους με το σχολείο (Lareau Α.,2003, σελ.705).

Ο Διευθυντής που έχει την ευθύνη λειτουργίας του σχολείου, χρειάζεται να δημιουργεί τέτοιες προϋποθέσεις, ώστε όλη αυτή η ποικιλία των ανθρώπων να μπορεί να επικοινωνεί αμοιβαία. Η κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική προέλευση των γονέων δημιουργεί διαφοροποιήσεις στη συχνότητα με την οποία επισκέπτονται το σχολείο, καθώς και στον τρόπο που το αντιμετωπίζουν

(Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.77; Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, Ψάλτη Α. & Γαβριηλίδου Μ., 1995/96).

Έτσι διακρίνονται τρεις κατηγορίες γονέων:

Η πρώτη περιλαμβάνει τους γονείς που θεωρούν το σχολείο ένα κρατικό και απρόσωπο γραφειοκρατικό οργανισμό, που θα έπρεπε κανείς να αποφεύγει. Είναι οι γονείς χαμηλών κοινωνικο-οικονομικών στρωμάτων, γονείς μετανάστες ή γονείς που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες, που είναι απασχολημένοι με τα οικογενειακά και επαγγελματικά τους προβλήματα, χωρίς να έχουν χρόνο να ασχοληθούν με το σχολείο. Δε δίνουν στην εκπαιδευτική διαδικασία την ίδια αξία με τους γονείς των μεσαίων κοινωνικών τάξεων και η επαφή τους με το σχολείο διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα για πρακτικούς αλλά και ψυχολογικούς λόγους. Είναι γονείς εργαζόμενοι, αδυνατούν να παίρνουν συχνά άδεια από τη δουλειά και έχουν πολλές οικογενειακές υποχρεώσεις. Παράλληλα, συχνά αισθάνονται αδέξια για το σχολείο, λόγω της πολιτισμικής διαφοράς και άλλοτε τρέφουν αρνητικά συναισθήματα για το σχολικό περιβάλλον λόγω προσωπικών εμπειριών. Η στάση τους απέναντι στο σχολείο είναι λιγότερο κριτική και περισσότερο κονφορμιστική, διατηρούν αποστάσεις σαν στρατηγική άμυνας, προκειμένου να διατηρήσουν την κοινωνική τους ταυτότητα και ελπίζοντας τα παιδιά τους να πετύχουν μια καλύτερη κοινωνικο-οικονομική ένταξη (Αθανασούλα-Ρέππα Α.,1999, σελ.78; Γεωργίου Σ., 2005, σελ.140; Laeau A.,2003, σελ.703)

Έρευνες που έχουν γίνει στη Μεγάλη Βρετανία, επιβεβαιώνουν ότι οι γονείς παιδιών που προέρχονται από μειονοτικές ομάδες παρουσιάζουν περιορισμένη συμμετοχή στα επίσημα όργανα και τους φορείς εκπροσώπησης των γονέων και, σύμφωνα με απόψεις εκπαιδευτικών, οι γονείς αυτοί δε μπορούν να ενσωματωθούν στη σχολική ζωή. Διεθνείς έρευνες δείχνουν ότι βασικοί παράγοντες που εμποδίζουν τη καλή συνεργασία είναι η άγνοια αυτών των γονέων για το πώς θα ενεργοποιηθούν, ο φόβος για κάθε αλλαγή, οι αντιλήψεις που επικρατούν και η αντίδραση των εκπαιδευτικών στο ενδεχόμενο ουσιαστικής ανάμειξης. Υπάρχουν ωστόσο και γονείς, σύμφωνα με άλλους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν υλική βοήθεια ανάλογα με το επάγγελμά τους, να αξιοποιηθούν σε θέματα υλικοτεχνικής υποδομής και γενικότερα σε θέματα που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου, ακόμα και αν ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα στη Γαλλία, όπου γονείς συμμετείχαν μαζί με τους εκπαιδευτικούς στη σύνταξη του κανονισμού του σχολείου και ένα

σημαντικό ποσοστό από αυτούς ανήκαν σε μη προνομιούχες τάξεις (Γώγου-Κρητικού Λ.,1994,σελ.163-166; Χρησιτίδου-Λιοναράκη, 2001, σελ.172, 173).

Η δεύτερη ομάδα γονέων περιλαμβάνει τους γονείς που ανήκουν στα μεσαία κοινωνικά στρώματα, οι οποίοι θεωρούν το σχολείο ένα ίδρυμα που προωθεί την κοινωνική ανέλιξη των παιδιών. Οι γονείς αυτοί έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες πρόσβασης στο σχολείο, συνεργάζονται καλύτερα με τους εκπαιδευτικούς, με τους οποίους βρίσκονται στην ίδια κοινωνική κατηγορία. Πολλοί από αυτούς είναι και οι ίδιοι εκπαιδευτικοί ή δημόσιοι υπάλληλοι και από έρευνες φαίνεται ότι, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, αυτοί οι γονείς ενδιαφέρονται και είναι θερμοί υποστηρικτές για τα σχολικά θέματα πλαισιώνοντας τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων. Από τη πλευρά των γονέων υπάρχει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και ασφάλεια και τελικά θεμελιώνεται μία θετική αλληλεπίδραση ανάμεσα στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, θεωρώντας ο ένας τον άλλον ιδανικό κοινωνικό συνεργάτη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι τρόποι συμπεριφοράς που διέπουν τη σχολική κοινότητα, αλλά και τα περιεχόμενα της μάθησης, προσανατολίζονται στους κανόνες των μεσαίων και των ανώτερων κοινωνικών τάξεων. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι, στην Ελλάδα υπάρχουν και γονείς της πρώτης κατηγορίας που διακατέχονται από θετική στάση απέναντι στο σχολείο και το βλέπουν σα μηχανισμό κοινωνικής ανέλιξης (Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.78; Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, σελ. 183-189; Μπρούζος Α., 1995, σελ.141).

Στη τρίτη κατηγορία ανήκουν οι γονείς που προέρχονται από προνομιούχα κοινωνικά στρώματα, οι οποίοι επίσης διατηρούν θετική στάση απέναντι στο σχολείο, συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς, πλαισιώνουν τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων και τα Συλλογικά Όργανα επιδιώκοντας τη βελτίωση των συνθηκών μάθησης και διαβίωσης στο σχολείο. Φαίνεται ότι και με αυτούς τους γονείς δεν υπάρχει αντίθεση ανάμεσα στις εκπαιδευτικές αντιλήψεις τους και σε αυτές του σχολείου. Εξάλλου, υπάρχει ταυτότητα ανάμεσα στο πολιτιστικό σύστημα του σχολείου και το ανάλογο της κυρίαρχης τάξης. Η παρουσία τους στο σχολείο είναι αισθητή, επιδεικνύουν εμπιστοσύνη προς αυτό, ωστόσο, έρευνες έχουν δείξει ότι οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι γονείς αυτοί θεωρούν συχνά τον εαυτό τους κοινωνικά και μορφωτικά ανώτερο από τους εκπαιδευτικούς, με αποτέλεσμα να υποτιμούνται οι ίδιοι και να αισθάνονται ότι απειλούνται. (Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.78; Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, σελ. 153,189-193; Μπρούζος Α., 1995, σελ.141).

Πολλοί γονείς κυρίως από τη δεύτερη και τρίτη κατηγορία, συμμετέχουν στους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων και τα Συλλογικά Όργανα γιατί επιδιώκουν να αυξήσουν τις γνωριμίες τους με αποκλειστικό στόχο την ωφελμιστική αξιοποίησή τους και αποβλέπουν την ανάδειξή τους σε ευρύτερα θεσμικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι φιλοδοξίες γενικά δε βλάπτουν τη λειτουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων, αρκεί να έχουν προτεραιότητα το συμφέρον του παιδιού και όχι προσωπικά ή πολιτικά συμφέροντα. Να μην ασκούν πίεση προκειμένου να επιβάλλουν το δικό τους σύστημα αξιών και τις δικές τους πρακτικές, ασκώντας μόνο κριτική στις πρωτοβουλίες του σχολείου και επωφελούμενοι οι ίδιοι από το άνοιγμα της σχολικής κοινότητας στη τοπική κοινωνία. Η συμμετοχή τους να μην είναι ανταγωνιστική ως προς το σχολείο αλλά συμπληρωματική. Να υποστηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία προσφέροντας εμπειρία και γνώση σε θέματα που αφορούν τη λειτουργία της Σχολικής Μονάδας, συμμετέχοντας σε ότι μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη και κοινωνικοποίηση της ζωής των μαθητών και τον εκδημοκρατισμό της σχολικής τους ζωής (π.χ. συνδιοργάνωση εκδηλώσεων με διάφορα θέματα αγωγής υγείας, αισθητικής αγωγής, σχολικού επαγγελματισμού προσανατολισμού κ.λ.π.). (Αθανασούλα-Ρέππα Α., 1999, σελ.76,82; Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, σελ.170,171,193).

Οι γονείς, επομένως εμφανίζονται στη σχολική ζωή όχι μόνο ως συνεργάτες και εταίροι, αλλά και ως ομάδα πίεσης και συμφερόντων.

Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με έρευνες, εκτός από τους παράγοντες που έχουν σχέση με το κοινωνικο-οικονομικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, η συχνότητα συμμετοχής των γονέων επηρεάζεται και από την ηλικία των μαθητών. Συχνά οι έρευνες αλλά και η πραγματικότητα δείχνουν ότι οι επαφές των γονέων με το σχολείο είναι συχνές, σε πολλές περιπτώσεις, σχεδόν καθημερινές, όταν το παιδί τους πηγαίνει στο νηπιαγωγείο ή στο δημοτικό. Αντίθετα, οι επαφές αυτές εξασθενούν μέχρι και εξαφανίζονται όταν το παιδί φοιτά στη Δευτεροβάθμια και μετέπειτα Εκπαίδευση. (Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, σελ.141).

Ακόμη, φαίνεται από έρευνες στην Αμερική (Chubb E. J. and Moe M. T.,2003), ότι υπάρχει διαφορά στη γονεϊκή εμπλοκή ανάμεσα σε ιδιωτικά και δημόσια σχολεία, όπου στα ιδιωτικά οι γονείς είναι πιο κοντά στο σχολείο, συμμετέχουν ενεργά, υποστηρίζουν και υποστηρίζονται από αυτό, ίσως επειδή ανήκουν στη κατηγορία των γονέων που ενδιαφέρονται περισσότερο για την

εκπαίδευση των παιδιών τους και δείχνουν υψηλή εκτίμηση για το σχολείο. Σε αντίθεση στα δημόσια σχολεία πολλές φορές οι γονείς δίνουν μικρή ή καθόλου έμφαση στην εκπαίδευση των παιδιών τους, μένουν απαθείς ή νοιώθουν απογοητευμένοι από την εκπαιδευτική διαδικασία, με αποτέλεσμα να μην δημιουργείται ένα υποστηρικτικό γονεϊκό περιβάλλον.

Με βάση τα παραπάνω η έρευνα θα διερευνήσει το βαθμό συμμετοχής των γονέων και ποιοι από τους παραπάνω παράγοντες επηρεάζουν τη συμμετοχή των γονέων στα σχολεία της συγκεκριμένης τοπικής κοινωνίας αλλά ενδεχομένως, να ανακαλύψει και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου.- γονέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

4.1 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η συγκεκριμένη έρευνα υιοθετεί κυρίως τη ποιοτική προσέγγιση. Η ποιοτική προσέγγιση χρησιμοποιεί μεθόδους συλλογής δεδομένων από τις οποίες προκύπτουν ποιοτικά στοιχεία, σε αντίθεση με τη ποσοτική που χρησιμοποιεί μεθόδους από τις οποίες προκύπτουν ποσοτικά στοιχεία. Η ποιοτική προσέγγιση είναι προτιμότερη όταν ο ερευνητής ενδιαφέρεται περισσότερο να κατανοήσει τις προσωπικές αντιλήψεις των αντικειμένων και να δώσει έμφαση στις σημασίες, τις εμπειρίες, τις περιγραφές. Τα ποιοτικά στοιχεία που προκύπτουν αποτελούνται από ακριβή λόγια ανθρώπων (στην έρευνα αυτή προκύπτουν από τις συνεντεύξεις εκπροσώπων γονέων), ή από περιγραφές γεγονότων που παρατηρήθηκαν. (Bell J., 1997, σελ.28; Fanlker D., Swann J., Baker S., Bird M., Carty J., μτρ. Ραυτοπούλου Α., σελ. 26).

Η ποιοτική έρευνα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εξερεύνηση της φύσης ενός εκπαιδευτικού φαινομένου, έχει τη τάση να χρησιμοποιεί «μη δομημένα δεδομένα», δηλ. δεδομένα που δεν έχουν κωδικοποιηθεί σε κατηγορίες τη στιγμή της συλλογής τους και εξετάζεται συνήθως εξονυχιστικά ένας μικρός αριθμός περιπτώσεων. Η ποιοτική έρευνα συχνά, μπορεί να δώσει κάτι που είναι αναμενόμενο και καθιστά την έρευνα πλήρη και πιο έγκυρη. Πολλές φορές βέβαια η διάκριση μεταξύ ποιοτικών και ποσοτικών προσεγγίσεων δεν είναι τόσο απλή

και πολλοί ερευνητές χρησιμοποιούν συνδυασμό ποιοτικών και ποσοτικών τεχνικών και θεωρούν τις ποσοτικές και ποιοτικές μελέτες συμπληρωματικές μέσα στο ερευνητικό πρόγραμμα. (Bird M., Hammersley M., Gomm R., Woods P., μτρ. Φράγκου Ε., 1999 σελ.26, 31; Gilbert de Landsheere 1996).

4.1.1 ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

Η παρούσα έρευνα έγινε σε 5 σχολεία [Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Γενικό και Επαγγελματικό(ΕΠΑΛ) Λύκειο]. Συγκεντρώθηκαν δηλαδή συνολικά 5 γονείς μαθητών. Μετά από επίσκεψή μου στα συγκεκριμένα σχολεία στο Δήμο Αγ.Νικολάου Κρήτης, και με τη μεσολάβηση των Δ/ντών συναντήθηκα με τους 5 εκπρόσωπους των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων. Να επισημάνω ότι η ενημέρωση για τη συνέντευξη έγινε με *τηλεφωνική επικοινωνία* από το Δ/ντή στους Προέδρους Συλλόγων Γονέων των μαθητών. Με μεγάλη μου χαρά διαπίστωνα ότι όλα τα σχολεία έχουν προσαρμόσει το καταστατικό τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.2621 /1998 και της απόφασης αυτής, μετά από ερώτησή μου στους Δ/ντές των σχολείων. Όλα τα σχολεία προέρχονται από δημόσια εκπαίδευση [δεν υπάρχουν ιδιωτικά σχολεία στη πόλη του Αγίου Νικολάου , καθώς επίσης δεν υπάρχουν μουσικά, πειραματικά, διαπολιτισμικά ειδικής αγωγής σχολεία εκτός από 1 Ε.Ε.Ε.Ε.Κ (Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)]. Το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.), είναι δημόσιο σχολείο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας. Στη παρούσα έρευνα όμως, υπήρχε πρόβλημα επικοινωνίας. Δε δέχτηκε κανένας γονέας να δώσει συνέντευξη. Οι εκπρόσωποι των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αλλά όχι απαραίτητα Πρόεδροι, διότι σε πολλές περιπτώσεις κάποιο άλλο μέλος του Δ.Σ είναι πιο ενεργό στα θέματα σχολείου και πιο πρόθυμο να δώσει συνέντευξη. Η συνέντευξη κανονίστηκε σε ουδέτερο μέρος, μετά από τηλεφωνικό ραντεβού. Υπήρχαν κάποιοι δισταγμοί στην αρχή, ωστόσο αφού εξηγήθηκε ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας και διαβεβαιώθηκε η εχεμύθεια και η ανωνυμία των ερωτώμενων οι δισταγμοί ξεπεράστηκαν. Δεν εξετάστηκαν δεδομένα από εσπερινά Γυμνάσια, Λύκεια, γιατί σε αυτά η πλειοψηφία των μαθητών είναι ενήλικες και δεν υπάρχει συμμετοχή γονέων. Να σημειώσω ότι και στο πρωινό ΕΠΑΛ υπάρχουν ενήλικες

αλλά το ποσοστό είναι πολύ μικρό και στατιστικά ασήμαντο. Ο Άγιος Νικόλαος είναι μία επαρχιακή πόλη με όχι ιδιαίτερα υψηλό κοινωνικο-οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο. Το δείγμα μου όμως επιλέχθηκε ώστε να ικανοποιεί την αξιοπιστία της έρευνας.

Σαν εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η *ημιδομημένη συνέντευξη*, η οποία παρέχει ελευθερία στον ερευνητή να τροποποιήσει τη διαδικασία «καθ'οδόν». (Παρασκευόπουλος Ι., 1993, σελ.129). Π.χ. αν θα γίνουν κάποιες ερωτήσεις εξαρτάται από την απάντηση σε κάποιες προηγούμενες. Η συνέντευξη είναι μία τεχνική που έχει σκοπό την οργάνωση μιας σχέσης προφορικής επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο πρόσωπα, αποτελεί δυνητικό μέσο μετάδοσης της πληροφορίας και παρέχει άμεση αλληλεπίδραση, γεγονός που αποτελεί πλεονέκτημα αλλά και μειονέκτημα. Πλεονέκτημα είναι για παράδειγμα η δυνατότητα συλλογής στοιχείων με μεγαλύτερο βάθος από ότι άλλες μέθοδοι ή η δυνατότητα να διεγείρει ο ερευνητής το ενδιαφέρον του ερωτώμενου και να του εξηγήσει το σκοπό της έρευνάς του. Μειονέκτημα είναι ότι είναι επιρρεπής στην υποκειμενικότητα και μπορεί να επηρεάζεται από τον συνεντευκτή.

Προβλέπει βέβαια, τη χρήση ενός άξονα ερωτημάτων, αλλά ταυτόχρονα μειώνει το βαθμό παρέμβασης του ερευνητή. Έτσι, δίνονται περιθώρια στον ερωτώμενο να εκφράσει τις απόψεις, τις εμπειρίες και τις σκέψεις του.

4.1.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διεξαγωγή της *ημιδομημένης συνέντευξης* έγινε με *σημειώσεις πεδίου*. Οι συνεντεύξεις είχαν διάρκεια 40-50 λεπτά. Η συζήτηση που αναπτύχθηκε ήταν καθοριστική στη διεξαγωγή της έρευνας και των συμπερασμάτων. Οι παρατηρήσεις υπήρξαν ιδιαίτερα σημαντικές προκειμένου να εξαχθούν όσο το δυνατόν πιο ασφαλή συμπεράσματα. Η συνέντευξη θεωρείται ο πιο αποτελεσματικός τρόπος προκειμένου να διαγνώσουμε το ρόλο του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στα σχολεία.

Η τεχνική της συνέντευξης επιτέλεσε διπλή λειτουργία στη διεξαγωγή της έρευνας: α) λειτούργησε ως ασφαλιστική δικλείδα όσον αφορά την επιβεβαίωση, ή την απόρριψη της βιβλιογραφίας και κάποιων αρχικών πορισμάτων της παρατήρησης, β) μας διαφώτισε όσον αφορά τις δραστηριότητες των Συλλόγων Γονέων στις σχολικές μονάδες και τι μπορούν να κάνουν παραπάνω από τις αρμοδιότητές τους, από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο. Στα πλαίσια της

συνέντευξης τα ερευνητικά ερωτήματα αποτελούσαν τον οδηγό της συνέντευξης. Ο βαθμός ελευθερίας της συνέντευξης όμως, δεν καθορίστηκε από το πλαίσιο των ερωτήσεων, αλλά από τις απαντήσεις των συνεντευξέντων, όπως αναφέρω και παραπάνω. Η θεματολογία της συνέντευξης αφορούσε στους εξής γενικούς άξονες: α) πώς έχει θεωρητικά η κατάσταση του Συλλόγου Γονέων και τι ισχύει στη πράξη, (αρμοδιότητες, δραστηριότητες, σχέσεις και συνεργασίες σχολείου-Συλλόγου Γονέων) β) όσο αφορά τη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες του Συλλόγου Γονέων και του σχολείου καθώς και την εξερεύνηση των παραγόντων συμμετοχής γ) στόχοι, επιθυμίες και δυνατότητες των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων. Το ερωτηματολόγιο στο σύνολό του αποτελείται από (22) είκοσι δύο ερωτήσεις. Τέλος επειδή η συνέντευξη ήταν ποιοτική, τυχόν πληροφορίες που σύλλεξα σχετικά με κάποια άλλα θέματα, όπως π.χ οι ακραίες συμπεριφορές των γονέων με θέμα την κατάληψη ή προβλήματα που υπάρχουν στα σχολεία, καταγράφηκαν, αξιολογήθηκαν και αξιοποιήθηκαν ανάλογα με τους στόχους και τις ανάγκες της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

Το δείγμα της έρευνας όπως αναφέραμε και στη διεξαγωγή του υλικού αποτελείται συνολικά από 5 γονείς-μέλη του ΔΣ. Η έρευνα έγινε μόνο σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό να μάθουμε ποιος είναι ο ρόλος των Συλλόγων Γονέων μέσα και έξω απ'τό σχολείο. Παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας:

Ερωτηματολόγιο

1^{ος} Άξονας : Η θεωρητική κατάσταση του Συλλόγου Γονέων και τι ισχύει στη πράξη.(αρμοδιότητες, δραστηριότητες, σχέσεις και συνεργασίες)

Ερ.1 Πόσα χρόνια είστε στο Σύλλογο Γονέων;

Η ερώτηση έγινε για να δούμε αν είχαν το χρόνο και την εμπειρία να ενεργήσουν για το σχολείο τους.

Τέσσερις(4) γονείς-μέλη είναι τουλάχιστον πέντε(5) χρόνια στο σύλλογο εκτός από το γονέα-μέλος του Νηπιαγωγείου όπου είναι μέλος από το 2001, άλλοτε ταμίας, άλλοτε πρόεδρος.

Ερ.2 Τι επαγγέλλεστε; (Αν θέλετε απαντάτε).

Η ερώτηση έγινε για να μάθουμε λίγο-πολύ την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των γονέων σύμφωνα με το προφίλ των γονέων για τη συμμετοχή τους στη σχολική ζωή.

Τρεις(3) στους πέντε(5) είναι δημόσιοι υπάλληλοι, ένας γονέας-μέλος από το νηπιαγωγείο έχει δικό του βιβλιοπωλείο και χαρτικά είδη και μία μητέρα γονέας μέλος από το Δημοτικό είπε συγκεκριμένα, « Έχω μαγαζί με παιδικά ρούχα αλλά έχω τελειώσει τη σχολή καλών τεχνών, ως ζωγράφος ».

Ερ.3 Γνωρίζετε ποιες είναι οι αρμοδιότητές σας από το νομοθέτη; Αναφέρετε..

Πέντε(5) στους πέντε(5) γονείς-μέλη απάντησαν ότι γνωρίζουν τις αρμοδιότητές τους, ότι έχουν θεσμικό και θεσμοθετημένο ρόλο στην λειτουργία του σχολείου, και μάλιστα είναι συνυπεύθυνοι για την λειτουργία του σχολείου. Ανέφεραν ότι η πολιτεία για τον λόγο αυτό έχει θεσμοθετήσει την συμμετοχή των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων στο Σχολικό Συμβούλιο, το οποίο ασχολείται με κάθε θέμα που αφορά την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, με το σύνολο των μελών των Δ.Σ. τους. Όμοια έχει θεσμοθετήσει την εκπροσώπηση των συλλόγων στις Σχολικές Επιτροπές που φέρουν την ευθύνη της διαχείρισης των πιστώσεων που διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των σχολείων, όπως και την λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για την στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, με υποχρεωτική την συμμετοχή των εκπροσώπων των γονέων σε επιτροπές όπως της διενέργειας πλειοδοτικών διαγωνισμών για μίσθωση κυλικείων, επιτροπές ελέγχου σχολικών κυλικείων, πρόσθετης διδακτικής στήριξης, διοργάνωσης σχολικής εκδρομής κτλ.

Ερ.4 Με ποιες από τις αρμοδιότητές σας ασχολείστε ;

Η ερώτηση έγινε καταρχάς για να μάθουμε αν ο Σύλλογος πληρεί τις προϋποθέσεις συμμετοχής (δηλαδή εάν ψηφίζει τουλάχιστον το 1/3 των γονέων των μαθητών) να παρεμβαίνει στη διοίκηση του σχολείου, μέσα από το θεσμικό του ρόλο

παρέμβασης στα σχολικά συλλογικά όργανα, και κατά δεύτερον με ποιες αρμοδιότητες ασχολούνται οι Σύλλογοι Γονέων.

Τέσσερις (4) στους πέντε(5) γονείς, στη Σχολική Επιτροπή και την Ένωση Γονέων. Επίσης δήλωσαν ότι το Σχολικό Συμβούλιο αδυναμεί περισσότερο, συμμετέχουν μόνο όταν υπάρχει πρόβλημα, και ότι σπάνια γίνονται Σχολικά Συμβούλια μετά από πρόσκληση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Επίσης συμμετέχουν στις συγκεκριμένες επιτροπές και μάλιστα ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ είπε το εξής, *«Η εκπροσώπηση των συλλόγων γονέων στην Επιτροπή Παρακολούθησης Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης με αρμοδιότητα τον σχεδιασμό, υλοποίησης αλλά και αξιολόγησης του προγράμματος καταδεικνύει τον σύνθετο ρόλο που καλείται να ανταπεξέλθει ο κάθε σύλλογος σε κάθε σχολείο. Γενικά όμως δε γίνονται τακτικές συνεδριάσεις»*. Ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό είπε συγκεκριμένα, *«Συμμετέχουμε στις συγκεκριμένες επιτροπές, συμμετέχουμε στη Σχολική Επιτροπή με εκπρόσωπο που έχουμε εκλέξει μαζί με το ΔΣ στην αρχή του σχολικού έτους. Για πρώτη φορά φέτος έγινε σύγκλιση του Σχολικού Συμβουλίου, ενός σημαντικού αλλά ανενεργού θεσμού πανελλαδικά(ποσοστό 15-18%) στον οποίο είχαμε ουσιαστική και δημιουργική συμβολή, επίσης ενεργό συμμετοχή είχαμε στην Ένωση Συλλόγων Γονέων σε διάφορες εκδηλώσεις»*.

Ερ.5 Επιδιώκετε τη συνεργασία με το σχολείο ή το αντίστροφο, και εκτός Σχολικού Συμβουλίου; Αν ναι με τι τρόπο ;

Η ερώτηση έγινε για να μάθουμε αν οι σχέσεις μεταξύ τους είναι στενές, και ενδεχομένως αν είναι ενεργοί, αν επιδιώκουν τη συνεργασία και υιοθετούν το ρόλο του παρακινητή, ή αν περιορίζονται μόνο στα καλέσματα του σχολείου και των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων τους .

Από τη Δευτεροβάθμια οι τρεις(3) γονείς-μέλη ανέφεραν το γεγονός ότι οι καθηγητές επιθυμούν τη συνδρομή τους στα προβλήματα του σχολείου μέσω του Σχολικού Συμβουλίου και η συνεργασία τους εστιάζεται περισσότερο σε αυτό και λιγότερο σε κοινές συνεδριάσεις. Από το Νηπιαγωγείο, ο γονέας-μέλος είπε *«Συνεργασία υπάρχει με αρκετές κοινές συναντήσεις. Είμαστε ευπρόσδεκτοι στο νηπιαγωγείο μας, εμείς επιδιώκουμε επαφές όταν θέλουμε να πάρουμε κάποια πρωτοβουλία, ενημερώνουμε το νηπιαγωγείο για κάποια εργασία μας ή κίνησή μας»*. Από το Δημοτικό ο γονέας-μέλος απάντησε το εξής *«Ο Σύλλογος βρίσκεται πάντα σε ετοιμότητα, ανεξάρτητα αν υπάρχουν μικρά ή μεγάλα προβλήματα. Πάντα*

χρειάζονται πρωτοβουλίες, συνεργασία με τη Διεύθυνση και τους δασκάλους όπου υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για καλύτερα αποτελέσματα. Με το ίδιο σκεπτικό προκαλούμε επαφές με το εκπαιδευτικό προσωπικό με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, τη καταγραφή προβλημάτων, τις ανάγκες για εποπτικό υλικό, με συγκεντρώσεις γονέων-εκπαιδευτικών στο σχολείο, αλλά και ανά τάξη όπου υπάρχει θέμα για αναζήτηση λύσεων ».

Ερ.6 Όσο αφορά τις αρμοδιότητές σας από το νομοθέτη, ασχολείστε περισσότερο με κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις;

Τέσσερις(4) στους πέντε(5) απάντησαν ναι. Ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό είπε ακριβώς ότι, «*Βάσει νόμου θα συμφωνήσω ότι έχουμε δικαίωμα περισσότερο σε κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, πρακτικά όμως η σχεδόν καθημερινή επαφή με το Διευθυντή και τους δασκάλους, οι προσπάθειές μας για αναβάθμιση της σχολικής μονάδα, το ενδιαφέρον μας για βασικά ζητήματα λειτουργίας του σχολείου, η συμπαράστασή μας σε οικονομικά ζητήματα, πιστεύω ότι αποτελούμε τους καλύτερους συνεργάτες για αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα στην παιδεία.*

Ερ.7 Με ποιες δραστηριότητες ακριβώς ασχολείται ο Σύλλογος Γονέων; Δώστε παραδείγματα.

Η ερώτηση έγινε για να έχουμε μια πλήρη εικόνα των δραστηριοτήτων των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.

Πέντε(5) στους πέντε(5) οργανώνουν κοινωνικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις. Π.χ. στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό οργανώνουν την υποδοχή στην έναρξη του σχολικού έτους και στις γιορτές με κέρασματα μαθητών, στολίζουν, μαγειρεύουν, αγοράζουν υλικά και δώρα. Στο Γυμνάσιο οργάνωσαν χοροεσπερίδα με ντόπιο καλλιτέχνη λυράρη. Επίσης στο σύλλογο του Δημοτικού, σε συνεργασία με το Δήμο συγκροτούν ομάδα Περιβάλλοντος για περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες, για ευαισθητοποίηση π.χ. φύτεμα λουλουδιών σε αλιτάνες κλπ., και συνδιοργανώνουν και συμμετέχουν σε αποκριάτικες αλλά και πολιτιστικές εκδηλώσεις με το Δήμο π.χ. αναβίωση εθίμων. Στο ΓΕΛ και ΕΠΑΛ οργανώνουν αποχαιρετιστήρια εκδήλωση αποφοίτων με φωτογραφίες και κέρασματα. Επίσης πέντε(5) στους πέντε(5) συντονίζουν μεταξύ τους και με όλους τους Συλλόγους Γονέων και την Ένωση Γονέων για καθιέρωση της ποδηλασίας από μαθητές και γονείς στη πόλη, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Κινητικότητας. Δύο(2) στους

πέντε(5) γονείς-μέλη, από τη Πρωτοβάθμια ανέφεραν ότι είναι υπεύθυνοι για τη μεταφορά των μαθητών στο σχολείο. Ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό, ένας(1) στους πέντε(5), συμπλήρωσε ότι σε συνεργασία με τους δασκάλους, οι μαθητές έρχονται σε επαφή με γονείς-παραγωγούς της τοπικής περιοχής σε χώρους εργασίας όπου είναι εφικτό π.χ. αρτοποιασκεία, κατεργασία ελαιόλαδου. Συμπαραστέκονται υλικά και ηθικά στους μαθητές για τη λειτουργία εκθέσεων έργων τέχνης και την οργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων μέσα στο χώρο του σχολείου συνοδευόμενων από ντόπιους καλλιτέχνες. Οργανώνουν παιδαγωγικά-ψυχαγωγικά παιχνίδια για τους μαθητές όπως, 3μηνιαία σκακιστικά μαθήματα- κάλυψη δαπάνης σε συνεργασία με τον Αθλητικό Όμιλο "Λατώ" της πόλης, με αγορά σκακιστικού εξοπλισμού, αναμνηστικές πλακέτες, μπλουζάκια για αποστολή Χαλκιδικής, επίσης, οργάνωσαν την αποχαιρετιστήρια εκδήλωση αποφοίτων με εκδρομή και ξενάγηση στη Σπιναλόγκα και προσφορά βιβλίου-οδηγού για το νησί, παίρνουν πρωτοβουλίες κοινωνικής αλληλεγγύης. Τέσσερις(4) στους πέντε(5) στηρίζουν και εμπυχώνουν αθλητικές δραστηριότητες των σχολικών μονάδων με βραβεία και κεράσματα. Τρεις(3) στους (5)πέντε οργάνωσαν ενημερωτική εκδήλωση για γονείς αλλά και για εκπαιδευτικούς. Το Νηπιαγωγείο για τη πρόληψη χρόνιων ασθενειών, την προαγωγή ενός υγιεινού τρόπου ζωής, την ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος του παιδιού (εμβολισμοί), την ενημέρωση και την πρόληψη περιβαλλοντικών κινδύνων και ατυχημάτων, την προαγωγή υγιεινών συνηθειών, με επισκέπτη-ομιλήτη Υγείας από το Γ.Ν.Α.Ν [Γενικό Νοσοκομείο Αγίου Νικολάου]. Το Δημοτικό, για σύγχρονες προσεγγίσεις βοήθειας και επικοινωνίας με θέμα «σχέσεις γονέων και παιδιών» με ομιλήτη εκπαιδευτικό-ψυχολόγο-συγγραφέα, για παιδαγωγικά θέματα νηπιακής-σχολικής-εφηβικής ηλικίας με θέμα «Γιατί δε μας ακούνε τα παιδιά μας», με ομιλητές γονείς, παιδοψυχολόγο-ψυχολόγο, με σύγχρονες προσεγγίσεις βοήθειας και επικοινωνίας σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία και το ΚΕΔΑΝ με την Ένωση Γονέων για το «Ασφαλέστερο Διαδίκτυο», με ομιλητές συμβούλους και με άλλους διάφορους ειδήμονες. Το ΓΕΛ για εφαρμογή υπηρεσιών συμβουλευτικής και ανάπτυξη μεθοδολογίας σε διάφορα θέματα λυκείου π.χ ψυχομετρικά εργαλεία, σε συνεργασία με το Κ.Ε.Σ.Υ.Π. Τέλος ένας(1) στους πέντε(5) γονέας μέλος, από το ΓΕΛ ανέφερε την **ενίσχυση απόρων μαθητών.**

Ερ.8 Παρεμβαίνετε σε θέματα διοίκησης, εκπαιδευτικών, μαθητών του σχολείου ; Αν ναι, ποια είναι αυτά;

Η ερώτηση έγινε για να μάθουμε το βαθμό παρέμβασης των συλλόγων γονέων και τα θέματα που τους απασχολούν και εστιάζουν περισσότερο.

Πέντε(5) στους πέντε(5) απάντησαν ότι δεν παρεμβαίνουν σε θέματα εκπαιδευτικών. Πέντε(5) στους πέντε(5) παρεμβαίνουν σε Κτιριακά προβλήματα (στατικότητα, επισκευές, ανακαίνιση, υπεράριθμοι μαθητές-λιγότερες αίθουσες). Δύο(2) στους πέντε(5) γονείς-μέλη από τη Πρωτοβάθμια παρεμβαίνουν σε θέματα όπως: Έλεγχος κυλικείου - Ασφάλεια των παιδιών (κυκλοφοριακές συνθήκες στο σχολείο, ασφάλεια του σχολικού χώρου) - Σχολική Υγιεινή (καθαρισμός τουαλετών και έλεγχος ειδών υγιεινής, καθαρισμός αιθουσών, προαύλιου χώρου, τζαμιών, φυτεμένων χώρων, κλπ.) - Αισθητική σχολικού χώρου (δενδροφύτευση στο προαύλιο χώρο, εξωτερικό βάνιμο κυλικείου, επισκευή-συντήρηση κούνιας κλπ.)- Συμπεριφορές μαθητών. Τρεις(3) στους πέντε(5) από τη Δευτεροβάθμια παρεμβαίνουν σε θέματα όπως: Διορισμούς καθηγητών (παράλληλη στήριξη-διδασκαλία) - Σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας (H/Y,TV,DVD) -Καταλήψεις μαθητών (για κατάργηση της κατάληψης και υποστήριξη των αιτημάτων των μαθητών)

Αξίζει να σημειωθεί ότι αναφέρθηκε από το γονέα-μέλος του Γυμνασίου **κατάληψη σχολείου από το Σύλλογο Γονέων** μαζί με τους μαθητές για τους υπεράριθμους μαθητές και τα λιγότερα τμήματα. Σε υποερώτημά μου, «Θα μπορούσατε να μου πείτε το λόγο που προβήκατε σε μια τέτοια κίνηση, και αν υπήρχε κάποια σύγκρουση με το σχολείο;» ο γονέας-μέλος είπε τα εξής: *«Είχαμε ενημερώσει και διαμαρτυρηθεί επανειλημμένα για τις απαράδεκτες συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργούσε το σχολείο μας. Η δυναμικότητα του σχολείου είναι 14 αίθουσες χωρητικότητας 25 μαθητών η καθεμία. Παρά το γεγονός αυτό το σχολείο ξεκίνησε τη λειτουργία του κατά το τρέχον σχολικό έτος με 17 τμήματα και σύνολο 420 μαθητών. Λόγω της έλλειψης των αντίστοιχων αιθουσών τα τμήματα της πρώτης τάξης πραγματοποιούσαν τις ώρες διδασκαλίας περιφερόμενα πότε στο Χημείο, πότε στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και πότε στο προαύλιο του σχολείου. Τι είδους μάθημα είναι δυνατόν να γίνει στο προαύλιο το οποίο είναι πολύ μικρό, όταν κάποιο άλλο τμήμα κάνει γυμναστική, είναι εύκολο να αντιληφθεί ο καθένας. Υπήρχαν κάποιες διαφωνίες από το σχολείο, αλλά τίποτα παραπάνω, το πρόβλημα το είχαμε με τη*

Δευτεροβάθμια. Είχαμε ενημερώσει το Διευθυντή, ποιος ήταν ο σκοπός μας. Ευτυχώς δόθηκε λύση».[Βλέπε παραρτήματα από τοπική εφημερίδα]

Ερ.9 Παίρνετε κάποιες πρωτοβουλίες για τα θέματα που παρεμβαίνετε; Αν ναι, δώστε παραδείγματα.

Πέντε(5) στους πέντε(5) ανέφεραν ότι αποστέλλουν σχετικές παρατηρήσεις του σχολικού χώρου στη Σχολική Επιτροπή, υποβάλλουν υπομνήματα, επιστολές στους αρμόδιους φορείς για τα θέματα με τη σφραγίδα του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, οργανώνουν συζητήσεις ή συσκέψεις με Νομάρχη και Νομ.Υπηρεσίες, ενισχύουν το σχολείο οικονομικά σε υποδομές, σε καθαριότητα και αισθητική, σε εκδρομές μαθητών κλπ., με εξεύρεση πόρων από τις εγγραφές-συνδρομές των μελών, τις προαιρετικές εισφορές των μελών, τα έσοδα από διάφορες εκδηλώσεις, με δωρεές-επιχορηγήσεις από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και κάθε άλλο νόμιμο έσοδο που εισέρχεται στο ταμείο. Επίσης ανέφεραν ότι εκμεταλλεύονται τη τοπική εφημερίδα και το ραδιόφωνο για τη προβολή προβλημάτων όταν προκύπτουν. Δύο(2) στους πέντε(5) γονείς-μέλη, από τη Πρωτοβάθμια, ανέφεραν ότι παρεμβαίνουν και με εθελοντισμό π.χ στο Δημοτικό έγινε καλλιτεχνική παρέμβαση των παιδιών ΣΤ΄ τάξης με ζωγραφική σε τοίχους μετά από πρόταση του συλλόγου γονέων με την υποστήριξη εθελόντριας μητέρας καλλιτέχνης-ζωγράφος. Επίσης στο Νηπιαγωγείο ο σύλλογος πήρε πρωτοβουλία για εκστρατεία βελτίωσης του προαύλιου χώρου του σχολείου δηλαδή συντήρηση στις κούνιες από εθελοντές γονείς και αγορά κατάλληλων υλικών(αντισκωρικό, μπετό, αναγόμενο λάστιχο, πλάκες από ανακυκλωμένο λάστιχο)συντήρηση παιχνιδιών και συνεργασία με το Δήμο για τη προεργασία. Ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ ένας (1) στους πέντε(5), συμπλήρωσε ακριβώς ότι, «*Ο σύλλογός μας, στην προσπάθειά του να βελτιώσει το χώρο εκπαίδευσης των παιδιών μας, έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για εξεύρεση εξοπλισμού που αποσύρεται και που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τις καθημερινές ανάγκες των μαθητών του Σχολείου μας. Στο σύλλογο υπάρχει μέλος και παλιό στέλεχος του καταστήματος της Εθνικής Τράπεζας της πόλης μας όπου μας ενημέρωσε ότι εξοπλισμός που έχει αποσυρθεί είναι δυνατό να διατεθεί σε συλλόγους. Έτσι μας χορηγήθηκαν ηλεκτρονικοί υπολογιστές που μπορούν να υποστηρίξουν λειτουργικό Windows XP 2003, δυνατότητα σύνδεσης σε τοπικό δίκτυο και στο Internet, και εκτυπωτές, μετά από δική μας παράκληση με επιστολή για χορήγηση».*

2^{ος} Άξονας : Η συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες του Συλλόγου Γονέων-σχολικής μονάδας

Ερ.10 Εκδηλώνεται ενδιαφέρον από τους γονείς για τις δραστηριότητες του σχολείου;

Από το Δημοτικό ο γονέας-μέλος απάντησε «Ναι και χαιρόμαστε πολύ γι' αυτό». Από το Νηπιαγωγείο ο γονέας-μέλος είπε το εξής, «Συμμετέχουν στις ψηφοφορίες κάθε χρόνο, σε εκδηλώσεις αλλά όχι τόσο στις συνελεύσεις που κάνουμε για τα διάφορα θέματα του νηπιαγωγείου». Από το Γυμνάσιο ειπώθηκε, «Όταν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα συμμετέχουν περισσότερο». Από το ο γονέας-μέλος ΓΕΛ «Όχι όσο θα θέλαμε, ενδιαφέρον υπάρχει περισσότερο για την επίδοση των μαθητών/τριών » και από το ΕΠΑΛ απάντησε «Όχι ιδιαίτερα, αλλά σεβόμαστε τα οικονομικά προβλήματα και τα προβλήματα χρόνου που αντιμετωπίζουν ».

Ερ.11 Ενεργοποιείτε τη συμμετοχή τους; Αν, ναι με τι τρόπο;

Η ερώτηση έγινε για να δούμε, αν παρακινεί το ΔΣ των Συλλόγων όλους τους γονείς να εκφραστούν και να συμμετάσχουν στο σχολείο

Από το Νηπιαγωγείο ο γονέας-μέλος είπε το εξής, «Ενεργοποιούμε τους γονείς με προσωπικές επιστολές, ανταλλάσσουμε πληροφορίες μέσω ταμπλό αφιερωμένο στους γονείς , που γίνεται ανάρτηση ανακοινώσεων όπως για τις γενικές συνελεύσεις όλων των γονέων, καλούμε τους γονείς για (καφέ) για γνωριμία και πιο χαλαρές συζητήσεις». Από το Δημοτικό ο γονέας-μέλος είπε το εξής, «Η επικοινωνία με τους γονείς γίνεται με προγραμματισμένες συναντήσεις (ατομικές και ομαδικές) ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τηλεφωνικά και με την αποστολή της Εφημερίδας (ή των Νέων) στο σπίτι. Η επικοινωνία αφορά τη δράση των παιδιών στην τάξη, την πρόοδό τους, τις δραστηριότητές τους στο σπίτι, τρόπους με τους οποίους οι γονείς μπορούν να συμβάλλουν στη μάθηση των παιδιών τους, προσκλήσεις για συμμετοχή των γονέων στο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου και διάφορα θέματα που απασχολούν εκπαιδευτικούς και γονείς. Επίσης προωθήσαμε ειδικό ερωτηματολόγιο σε γονείς και εκπαιδευτές, για πλήρη καταγραφή προτάσεων και συμμετοχών σε νέες ομάδες δραστηριοποίησης». Από το Γυμνάσιο ειπώθηκε το εξής, «Με αρκετές συγκεντρώσεις αλλά χωρίς μεγάλη προσέλευση και μέσω του τύπου ακόμα, προσπαθήσαμε να προκαλέσουμε και να αναπτύξουμε το ενδιαφέρον

για τα τεκταινόμενα στο Σύλλογο και το σχολείο, ειδικά τώρα με το λειτουργικό πρόβλημα του σχολείου όμως, ενεργοποιήθηκαν πολλοί γονείς». Από το ΓΕΛ ο γονέας-μέλος απάντησε «Με τις τακτικές γενικές συνελεύσεις μια φορά το μήνα, για τη σωστή οριοθέτηση στις αρμοδιότητες του Συλλόγου Γονέων, για συζήτηση και αναζήτηση λύσεων στα θέματα του Λυκείου» και στο ΕΠΑΛ ο γονέας-μέλος απάντησε, «Με συνελεύσεις όπως λέει ο νόμος, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Σκεφτόμαστε από του χρόνου να έχουμε και εμείς blog στην ιστοσελίδα του σχολείου, να ανταλλάσουμε τις απόψεις και τις ιδέες μας».

Ερ.12 Υπάρχουν στο σύλλογό σας κάποιοι γονείς-μέλη που συμμετέχουν στο σχολείο με σκοπό να γνωρίζουν τα ευρύτερα θεσμικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, για δικό τους συμφέρον;

Η ερώτηση έγινε για να δούμε αν η συμμετοχή ορισμένων γονέων-μελών και η εκπροσώπησή τους στα σχολικά όργανα γίνεται ανταγωνιστική ως προς το σχολείο με φιλοδοξίες δικές τους.

Τρεις(3) στους πέντε(5) απάντησαν όχι. Ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό είπε ότι, «Αρκετοί είναι οι γονείς που γνωρίζουν θεσμικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης και αυτό είναι προς όφελός μας. Δεν έχει πέσει κάποιο ατομικό συμφέρον στην αντίληψή μου, ίσως όμως και να συμβαίνει σε γεγονόδες γενικότερα» ενώ από το Γυμνάσιο, ο γονέας-μέλος είπε το εξής, «Όχι, όλα γίνονται συλλογικά και για το συμφέρον των μαθητών/τριών».

Ερ.13 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων του σχολείου σας το μορφωτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο;

Τέσσερις(4) στους πέντε(5) γονείς-μέλη απάντησαν ναι, και ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ απάντησε το εξής, «Ναι, και όσο πιο ψηλό είναι τόσο μεγαλύτερη είναι η ενεργή συμμετοχή των γονέων στο σύλλογο».

Ερ.14 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων του σχολείου σας η εθνική προέλευση;

Τέσσερις(4) στους πέντε(5) γονείς-μέλη απάντησαν όχι, και ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ είπε το εξής, «Είναι ελάχιστο το ποσοστό των οικονομικών μεταναστών του Λυκείου μας, παρ'όλα αυτά όμως βλέπω ότι δε συμμετέχουν. Ίσως κάποιοι να

νιώθουν ότι δε μπορούν να προσφέρουν και να μη συμμετέχουν εξαιτίας της ελληνικής γλώσσας που δε μπορούν να επικοινωνήσουν».

Ερ.15 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων του σχολείου σας η έλλειψη χρόνου;

Πέντε(5) στους πέντε(5) απάντησαν ναι.

Ερ.16 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων η βαθμίδα εκπαίδευσης;

Τρεις(3) στους πέντε(5) απάντησαν ναι. Ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό είπε το εξής, «Σίγουρα. Τα παιδιά στο Λύκειο είναι μεγάλα και ανεξάρτητα και δε θέλουν τους γονείς στο σχολείο». Ο γονέας-μέλος από το ΕΠΑΛ απάντησε το εξής, «Σίγουρα έχει σχέση. Ο σύγχρονος γονιός δε περιμένει πολλά από το Λύκειο. Είναι όλοι στραμμένοι στις πανελλήνιες και τα φροντιστήρια. Υπάρχει μια γενικά απαξίωση του Λυκείου. Ειδικά μετά το Πάσχα όλη η Γ' Λυκείου νεκρώνει και πιστεύω ότι είναι όλοι συνένοχοι».

Ερ.17 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων του σχολείου σας ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης;

Τρεις (3) στους πέντε(5) απάντησαν όχι. Ο γονέας από το ΕΠΑΛ απάντησε «Ίσως» και ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ απάντησε το εξής, «Ίσως. Οι γονείς πιστεύουν ότι κάποιες προσπάθειες δε βρίσκουν ανταπόκριση από τη Δευτεροβάθμια και αποθαρρύνονται».

Ερ.18 Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων του σχολείου σας ο υποστηρικτικός και όχι ο ουσιαστικός χαρακτήρας;

Τρεις(3) στους πέντε(5) απάντησαν όχι. Από το Γυμνάσιο ο γονέας –μέλος είπε το εξής «Δε νομίζω ότι έχει σχέση, ωστόσο θα μπορούσαμε να είμαστε μια μορφή πηδαλίου να μπορούσαμε να κατευθύνουμε κάποια πράγματα». Από το ΕΠΑΛ ο γονέας-μέλος απάντησε το εξής, «Όχι και πιστεύω σωστά είναι υποστηρικτικός».

3^{ος} Άξονας : Δυνατότητες Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων

Ερ.19 Έχετε κάποιους στόχους που θέλετε να εκπληρώσετε για το σχολείο και τους μαθητές/τριες;

Η ερώτηση έγινε για να μάθουμε αν οι σύλλογοι γονέων μπορούν να κάνουν παραπάνω πράγματα για το σχολείο και τους μαθητές. Έτσι θα μάθουμε τις δικές τους μελλοντικές ιδέες, προτάσεις και πρωτοβουλίες.

Από το Νηπιαγωγείο ειπώθηκε το εξής, «Μπορούμε να εκμεταλλευτούμε τα talέντα – χόμπυ των γονέων π.χ. στη ζωγραφική, στο κέντημα, στη μουσική, και έτσι μαζί με τους νηπιαγωγούς να ζωγραφίσουμε τους τοίχους της τάξης με θέματα που θα αποφασιστούν από κοινού με τα παιδιά και τους γονείς των παιδιών». Από το Δημοτικό ο γονέας-μέλος απάντησε το εξής, «Η Νομαρχία Λασιθίου υπέγραψε σύμβαση για την αναβάθμιση του Δημοτικού μας. Πρόκειται για ένα ακόμα έργο που εντάσσεται στο συνολικό πρόγραμμα αναβάθμισης των σχολικών κτιρίων του νομού. Μετά από επανειλημμένες συζητήσεις για το θέμα και με τις δικές μας πιέσεις και των υπόλοιπων φορέων, το σχολείο μας θα αναβαθμιστεί ώστε να λειτουργήσει με τους απαραίτητους χώρους διδασκαλίας, ως ένα σύγχρονο ολοήμερο σχολείο όπου θα μπορούν να εφαρμόζονται τα σύγχρονα προγράμματα εκπαίδευσης. Ήδη έχουν ξεκινήσει τα έργα. Ο σύλλογος γονέων εκτιμώντας το έργο αυτό αποφασίσαμε με δική μας πρωτοβουλία να ξεκινήσουμε την προσπάθεια για τη Δημιουργία Σχολικής-Δανειστικής Βιβλιοθήκης με όραμα η λειτουργία της να εναρμονισθεί με το Μανιφέστο της Ουνέσκο στη σχολική βιβλιοθήκη. Για να ανταποκριθεί στους σκοπούς και στόχους μιας σύγχρονης σχολικής βιβλιοθήκης το εκτιμώμενο κόστος είναι αρκετά υψηλό. Για τον εμπλουτισμό αποφασίσαμε κάθε γονέας να αγοράσει για το παιδί του ένα (1) βιβλίο το οποίο θα αξιοποιήσουμε στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με τη βοήθεια των γονέων διοργανώνουμε λαχειοφόρο αγορά με διάφορα δώρα από τον επιχειρηματικό κόσμο του τόπου μας, για την ενίσχυση του έργου. Ψάχνουμε φοιτητή βιβλιοθηκονομίας για να μας βοηθήσει προσωρινά. Ευελπιστούμε ότι η Σχολική Επιτροπή θα συμβάλλει ουσιαστικά στην ολοκλήρωση του έργου». Από το Γυμνάσιο ο γονέας-μέλος είπε ότι, «Συζητάμε για προσφορά σχολικού ψυχολόγου μια φορά τη βδομάδα για γονείς κ παιδιά από το σύλλογο γονέων».. Από το Λύκειο ο γονέας-μέλος είπε το εξής, «Μπορούμε να εκμεταλλευτούμε δημιουργικά τους Η/Υ και να γίνει το σχολείο κέντρο στήριξης σε διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα ». Από το ΕΠΑΛ ο γονέας-μέλος είπε ότι, «Στόχος μας είναι πάντα η σύσφιξη των σχέσεων καθηγητών και γονέων με παραπάνω εκδηλώσεις και συγκεντρώσεις για να μπορούμε να παίρνουμε μέρος

περισσότερο σε εκπαιδευτικά θέματα, εφόσον γίνει σαφής η εκπαιδευτική νομοθεσία να ενημερωνόμαστε για το αν τα μαθήματα γίνονται με το προβλεπόμενο ρυθμό κτλ».

Ερ.20 Διαφαίνεται η περίπτωση για περισσότερες αρμοδιότητες από το Νομοθέτη;

Τρεις(3) στους πέντε(5) απάντησαν όχι. Ο γονέας-μέλος από το ΓΕΛ είπε το εξής, «Δε νομίζω ο νομοθέτης να δώσει παραπάνω αρμοδιότητες, ίσως γιατί φοβάται μη περιπλέξει τα πράγματα. Το θέμα είναι να μη βρίσκουμε αναρμόδιους στα θέματά μας και να χτυπηθεί ο γραφειοκρατικός θεσμός». Ο γονέας-μέλος από το Γυμνάσιο είπε «Όχι δε νομίζω».

Ερ.21 Τι παραπάνω αρμοδιότητες θα επιθυμούσατε, σε τι θέματα;

Πέντε στους πέντε ανέφεραν ότι θα έπρεπε να έχουν πιο αποφασιστικές αρμοδιότητες όσο αφορά στη Σχολική Επιτροπή γιατί οι Δημοτικές Αρχές διορίζουν συχνά πλήθος μελών στις Σχολικές Επιτροπές, που καμία σχέση δεν έχουν με το σχολείο και συνήθως δεν συμμετέχουν και δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία τους. καθώς και στο Σχολικό Συμβούλιο, να μπορούν να κατευθύνουμε κάποια πράγματα όπως π.χ. στο κανονισμό του σχολείου, στη διατροφή των μαθητών/τριών μέσα στο κυλικείο κτλ.

Ερ.22 Είναι θετική η επίδραση στα παιδιά από τη συνεργασία σχολείου-Συλλόγου Γονέων;

Η ερώτηση έγινε για να μάθουμε από τους γονείς-μέλη αν τα παιδιά εισπράττουν και αντιδρούν θετικά στο ρόλο του Συλλόγου Γονέων στη σχολική καθημερινότητά τους .

Τρεις (3)στους πέντε(5) από το Γυμνάσιο και το ΕΠΑΛ απάντησαν ναι. Από το Νηπιαγωγείο ο γονέας-μέλος απάντησε «Η συμμετοχή των γονέων στην προσπάθεια αναγνώρισης και αποφυγής κινδύνων βοηθά τα παιδιά στο να αποκωδικοποιούν όλα όσα μαθαίνουν στο νηπιαγωγείο. Εξάλλου μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την ασφάλεια και την υγιεινή στο νηπιαγωγείο είναι η ενημέρωση των γονέων για σχετικά θέματα και η ανταπόκρισή τους σε βασικούς κανόνες που θα πρέπει να υπάρχουν. Από το Δημοτικό ο γονέας-μέλος απάντησε το εξής, « Ναι, τα παιδιά γίνονται πιο συνεργάσιμα, παρουσιάζουν βελτίωση στην

επίδοσή τους και ουσιαστική επίδραση στην ανάπτυξη. Ενθουσιάζονται πάρα πολύ με τη συμμετοχή των γονέων τους στις δραστηριότητες και πιστεύω ότι αναπτύσσουν θετική αυτοεικόνα. Οι γονείς είναι πιο ενεργοί με τη βοήθειά μας, στο σχολικό γίγνεσθαι. Βλέπουν τις αντιδράσεις των παιδιών τους μέσα στην ομάδα, και τη συμμετοχή τους. Οι δάσκαλοι ενημερώνονται για τυχόν προβλήματα και συμπεριφορές των παιδιών και έρχονται πιο κοντά στους γονείς, το ίδιο και οι γονείς...έτσι δημιουργείται μια σχέση εμπιστοσύνης και αλληλοβοήθειας που επιδρά θετικά στο παιδί».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ : ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όλα τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν δύο κύρια, αλληλοσυνδεμένα έργα : από τη μια πλευρά , να εκπαιδεύσουν και από την άλλη , να προσφέρουν φροντίδα και στήριξη . Στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας, ωστόσο, η παροχή φροντίδας και στήριξης αποτελεί σημαντικό τμήμα της σχολικής εκπαίδευσης. Χωρίς αυτήν, υπάρχουν ελάχιστες ή καθόλου πιθανότητες για τη διαδικασία μάθησης. Αυτό συμβαίνει γιατί, όπως καταλαβαίνουμε, τα χρόνια του δημοτικού είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τη διαμόρφωση σχέσεων με τους ενήλικες και τους συνομηλίκους τους έξω από τα πλαίσια της οικογένειάς τους.

Στα πλαίσια της έρευνας αυτής, όλοι οι γονείς-μέλη των ΔΣ των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γνωρίζουν πολύ καλά τις αρμοδιότητες που τους έχει καταλογίσει ο νομοθέτης. Πράγματι συμμετέχουν στα θεσμικά σχολικά όργανα του σχολείου, το Σχολικό Συμβούλιο και τη Σχολική Επιτροπή, και σε επίπεδο Δήμου στην Ένωση Γονέων, συμμετοχή από το νόμο επιβεβλημένη. Η συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία και στα θεσμοθετημένα όργανα διαχείρισης και υποστήριξης, είναι σημαντικός παράγοντας στην αποτελεσματική λειτουργία της σχολικής μονάδας. Σημασία λοιπόν πρέπει δώσω στη μεγάλη συμμετοχή των γονέων των μαθητών για τη ψηφοφορία των εκπροσώπων των γονέων, για την εκλογή των ΔΣ, αλλά και τη νόμιμη συμμετοχή όλων στα θεσμικά σχολικά όργανα [ψήφισε τουλάχιστον το 1/3 των γονέων των μαθητών]. Πολλές φορές όμως, ο Σύλλογος Γονέων καλείται ή καλεί να

συμμετάσχει στα θεσμοθετημένα από τη πολιτεία όργανα, αλλά εκείνα δυσλειτουργούν. Σ' αυτό το πλαίσιο θίχτηκαν καίρια ζητήματα που πρέπει σχολιάσω στα όρια της έρευνας αυτής. Έμφαση δόθηκε σημαντικά από όλους τους γονείς για παθογένεια του Σχολικού Συμβουλίου, και μάλιστα προέκυψε η πληροφορία για έναν ανενεργό θεσμό πανελλαδικά (ποσοστό 15-18%). Οι εμπειρίες των γονέων συμφωνούν με τη θεωρία, όπως λέει και ο κ. Μαυρογιώργος φυσιολογικά το σχολικό συμβούλιο θα έπρεπε να αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς της σχολικής κοινότητας. Το «χαμηλό» -σε σχέση με τις απαιτήσεις- μορφωτικό επίπεδο των μελών του -ιδιαίτερα στην περιφέρεια, η δυσκαμψία στις αποφάσεις, λόγω του μεγάλου αριθμού των μελών, οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων από άλλα όργανα αποτελούν ορισμένους από τους παράγοντες δυσλειτουργίας του θεσμού. (Μαυρογιώργος Γ. κ. συν., 1999, σ.153-154). Σ' αυτό το σημείο πρέπει να πω ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων του δείγματος δεν ήταν προβληματικό. Είναι κατά πλειοψηφία δημόσιοι υπάλληλοι, αλλά και ελεύθεροι επαγγελματίες ή με σημαντικές σπουδές. Μάλιστα είναι πολλά χρόνια στο σύλλογο που σημαίνει ότι έχουν την εμπειρία που μετράει στην ανάληψη αρμοδιοτήτων, ιδεών, πρωτοβουλιών.

Λιγότερο δυσλειτουργική είναι η κατάσταση στη Σχολική Επιτροπή. Αναφέρθηκε πλήθος μελών και άνθρωποι που καμία σχέση δεν έχουν με την εκπαίδευση. Όντως, η εκλογή ηγεσίας και μελών, που να διακρίνονται για τις διοικητικές τους ικανότητες, αλλά και την επιθυμία για προσφορά σε έναν ευαίσθητο χώρο, όπως είναι η εκπαίδευση, με τις απαραίτητες γνώσεις περί του αντικείμενου, τις συνεδριάσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα, αποτελούν στοιχεία που πρέπει να αναμορφωθούν, ώστε η σχολική μονάδα να λειτουργεί αποτελεσματικότερα. (Μαυρογιώργος Γ. κ. συν., 1999, σ.149). Θα βοηθούσε να διορίζονται στα σχολικά όργανα, άνθρωποι που έχουν σχέση με την εκπαίδευση. Πιστεύω πως η ολιγομελής σύνθεση και η δημιουργία ενός νέου οργάνου (συγχώνευση συμβουλίου και επιτροπής) ίσως ήταν η καλύτερη λύση. Το ΥΠΕΠΘ μπορεί να αξιολογήσει, τη σημασία μιας τέτοιας συμμετοχής και να την προωθήσει. Ευχαρίστηση πάντως προκαλεί το γεγονός ότι οι Σύλλογοι Γονέων συμμετέχουν σε αυτά τα όργανα και παρ'όλες τις δυσκολίες προσπαθούν συλλογικά, αλλά και ο καθένας με τη δική του ευθύνη, για το καλύτερο του σχολείου. Σημαντικό ρόλο σε αυτή τη συμμετοχή σίγουρα παίζανε οι Διευθυντές των Σχολείων. Ο Δ/ντής της σχολικής μονάδας αποτελεί το βασικό δίαυλο επαφής

με το Σύλλογο Γονέων αλλά και το βασικό μοχλό κινητοποίησής του προκειμένου να συμμετέχουν οι εκπρόσωποί του στα θεσμοθετημένα όργανα, να υποστηρίζουν τις πρωτοβουλίες του σχολείου και να συμμετέχουν στο πλαίσιο που ο νομοθέτης ορίζει.(Ανδρέου, 1999, σελ. 128).

Η συχνότητα συμμετοχής των συλλόγων γονέων της δευτεροβάθμιας στο σχολείο εστιάζεται κυρίως στις συγκεντρώσεις του Σχολικού Συμβουλίου, αφού αυτό αποτελεί και το θεσμοθετημένο τρόπο συνεργασίας εκπαιδευτικών και γονέων, και όχι σε κοινές συνεδριάσεις για περισσότερη επικοινωνία και σύσφιξης των σχέσεων. Ο Διευθυντής διαδραματίζει βασικό ρόλο στην ενθάρρυνση της συνεργασίας με τους γονείς αφού κυρίως από αυτόν προσδοκούν την ανάληψη πρωτοβουλιών για τον ορισμό των κοινών συνεδριάσεων. Θα πρέπει να τονίσω σ' αυτό το σημείο, ότι η βαθμίδα εκπαίδευσης επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη συμμετοχή των γονέων στο σύλλογο και κατεπέκταση στη σχέση τους με το σχολείο. Γενικά υπάρχει μια απαξίωση των γονέων για το Λύκειο, όλοι είναι στραμμένοι στις πανελλήνιες και τα φροντιστήρια όπως πληροφορήθηκα απ' τον γονέα-μέλος του συλλόγου από το ΕΠΑΛ. Με την υπάρχουσα τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι λογικό οι γονείς να αγχώνονται και να είναι όλοι στραμμένοι στις εξετάσεις. Προτιμότερο θα ήταν να ασχοληθούμε με τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών και να τα καθοδηγήσουν από κοινού γονείς και εκπαιδευτικοί για το τι πρέπει να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες ανάλογα με την επίδοσή τους.

Ενώ οι καθηγητές ζητούν τη συνδρομή των γονέων στην επίλυση προβλημάτων του σχολείου μέσα από το σχολικό συμβούλιο, η συνεργασία για τη Δευτεροβάθμια παραμένει στα τυπικά θεσμοθετημένα πλαίσια και σε θέματα που δεν εμπλέκονται και τόσο με το διδακτικό προσωπικό, με τη γνώση, με τη ψυχαγωγία με εξαίρεση ενός ελάχιστου ποσοστού εκδηλώσεων επιστημονικού και ενημερωτικού περιεχομένου. Σύμφωνα με την έρευνα της κ. Κρητικού η εντατικοποίηση των επαφών δε καταλήγει αναγκαστικά σε αμοιβαία εμπιστοσύνη, αλλά μπορεί να εμφανίσει αδυναμίες από τη μια και να καταστεί πηγή κρίσεων και συγκρούσεων. Για την δέσμευση των δύο εταίρων σε μια πορεία για την οποία δε γνωρίζουν τίποτα και πολλοί ενδεχομένως να προτιμούσαν να την αποφύγουν είναι απαραίτητη η ύπαρξη ισχυρών κινήτρων (Κρητικού, 1994, σελ.107-108). Ο σύλλογος βέβαια, θα επιθυμούσε περισσότερες συναντήσεις και στενότερη συνεργασία από το εκπαιδευτικό προσωπικό. Θα πρέπει λοιπόν να αφυπνιστούν

και οι Διευθυντές των σχολείων, που έχουν τη μεγαλύτερη ευθύνη, για να αισθάνονται οι γονείς ευπρόσδεκτοι και σημαντικοί στη λειτουργία του σχολείου. Σύμφωνα με την έρευνα της κ. Παπαναούμ οι Διευθυντές αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους καθημερινά για δραστηριότητες που αφορούν διοικητικά και οργανωτικά καθήκοντα με εξαίρεση τη συνεργασία με γονείς, η οποία τους απασχολεί συγκριτικά πολύ λιγότερο (Παπαναούμ, 1995, σελ.94). Δεν πρόκειται λοιπόν όσο αφορά τη Δευτεροβάθμια, για μια σχέση πραγματικής συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών αλλά περισσότερο για ένα χέρι βοήθειας που προσφέρεται από τις οικογένειες των μαθητών, και για ένα παραπάνω ενδιαφέρον από τους εκπροσώπους του Συλλόγου Γονέων, δηλαδή το διοικητικό συμβούλιο που επιχειρεί να επιλύσει κυρίως προβλήματα κτιριακής υποδομής, έλλειψης σύγχρονων εποπτικών μέσων και γενικά προβλήματα που η λύση τους απαιτεί οικονομική και εμψυχωτική ενίσχυση. Θα μπορούσε ο σύλλογος, όπως λέει η βιβλιογραφία να έχει το ρόλο του παρακινητή. Δεν αναφέρθηκε ιδιαίτερη παρακίνηση από τους γονείς της Δευτεροβάθμιας. Να δώσουν κάποια κίνητρα στους εκπαιδευτικούς να είναι πιο συνεργάσιμοι και συγχρόνως αποδοτικοί. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, ο σύλλογος γονέων να ενημερώσει το σχολείο ότι στο τέλος κάθε τριμήνου ή με τον εορτασμό κάποιας επετείου θα δίνονται βραβεία σε εκείνον τον εκπαιδευτικό που βάσει του διευθυντή του σχολείου, των συναδέλφων του αλλά και των μαθητών του θεωρήθηκε ο πιο αποτελεσματικός.

Σε αντίθεση με τη Δευτεροβάθμια, στη Πρωτοβάθμια εκπαίδευση συχνότερες είναι οι συναντήσεις των γονέων με το διδακτικό προσωπικό και οι επαφές που προκαλεί ο Σύλλογος Γονέων μαζί τους για ανταλλαγή απόψεων, καταγραφή των προβλημάτων, ανάγκες για εποπτικό υλικό, κάλυψη υλικοτεχνικής υποδομής οργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων κτλ. Παρατηρείται λοιπόν ότι έχουν και επιδιώκουν στενότερες σχέσεις με το διδακτικό προσωπικό. Οι γονείς αποδίδουν στη συνεργασία τους με το σχολείο, γιατί αισθάνονται ότι είναι ευπρόσδεκτοι σ' αυτό. Βέβαια τα παιδιά στη Πρωτοβάθμια δε μπορούν ακόμα να οργανώσουν και να διεκδικήσουν πράγματα λόγω της ηλικία τους (Γώγου-Κρητικού Λ., 1994, σελ.141).

Για την ώρα ο σύλλογος έχει λίγες αρμοδιότητες από το νομοθέτη που αφορούν πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις. Με βάση τη βιβλιογραφία οι γονείς αξιοποιούνται σε διάφορες σχολικές δραστηριότητες όπως σχολική υγιεινή και αισθητική του χώρου, πολιτιστικές και ενημερωτικές εκδηλώσεις, σε αθλητικές

και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, στηρίζουν και οργανώνουν εκδρομές μαθητών και γενικότερα ότι σχετίζεται με σύμπραξη και βοήθεια στο σχολείο από τους κοινωνικούς φορείς και τις επιχειρήσεις. Ένας υψηλός βαθμός συνεργασίας όλων των συλλόγων με το σχολείο είναι όντως, η οικονομική υποστήριξη. Πράγματι η προσφορά των γονέων περιλαμβάνει τη παροχή χρημάτων με τις εγγραφές και συνδρομές των μελών του συλλόγου, τις προαιρετικές εισφορές των μελών, τα έσοδα από τις διάφορες εκδηλώσεις, τις δωρεές και επιχορηγήσεις από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για τη κάθε είδους βελτίωση της κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής της σχολικής μονάδας. Σε μεγάλο βαθμό οι γονείς ασχολούνται με τη συντήρηση των κτιρίων και συμπληρώνουν με τις εισφορές τους όποια ανάγκη η κρατική επιχορήγηση δεν αρκεί να καλύψει.

Στο Σχολικό Συμβούλιο τονίζεται ο βοηθητικός ρόλος των γονέων και προσδιορίζονται οι ιδιαίτεροι τομείς της πιθανής και δυνατής τους παρέμβασης. Τα θέματα που παρεμβαίνουν αφορούν κυρίως λειτουργικά προβλήματα του σχολείου, όπως κτιριακές συνθήκες, ασφάλεια και αισθητική σχολικού χώρου, εποπτικά μέσα, καθαριότητα, διορισμούς ειδικοτήτων-παράλληλης στήριξης, συμπεριφορές και καταλήψεις μαθητών. Το ερώτημα όμως είναι τι πρωτοβουλίες παίρνουν για αυτές τις παρεμβάσεις. Πραγματικά γίνεται αποτελεσματικό έργο από τους εκπροσώπους των γονέων για αυτά τα θέματα και οι δραστηριότητές τους για τη καλή υγεία των μαθητών και τη δημιουργία καλών συνθηκών υγιεινής, ασφάλειας στο χώρο του σχολείου και την εξασφάλιση προϋποθέσεων για καλύτερη αγωγή και εκπαίδευση κυμαίνονται σε εξεύρεση οικονομικών πόρων με διάφορους τρόπους, σε **εθελοντισμό** γονέων για κατασκευές ή προσφορές που είναι προς τιμή τους. Επίσης υποβάλλουν υπομνήματα και επιστολές στους αρμόδιους φορείς για τα προβλήματα που αναγράφουν τι ακριβώς διεκδικούνε κάθε φορά, αλλά οργανώνουν και συζητήσεις με το Νομάρχη και τις νομαρχιακές υπηρεσίες. Ο Σύλλογος γονέων πρακτικά μπορεί είναι μία ισχυρή **ομάδα πίεσης** του κοινωνικού συνόλου, όπου τις περισσότερες φορές συνειδητά, διεκδικεί πράγματα και στο τέλος τα καταφέρνει. Δε φαίνεται να υπάρχουν φιλοδοξίες, συλλογικά ή ατομικά συμφέροντα που να βλάπτουν το σχολείο. Μάλιστα οι γονείς λένε ότι είναι θετικό να γνωρίζουν πρόσωπα από τη Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.α. για το καλό του σχολείου. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονίσω ότι οι γονείς του Δημοτικού και Γυμνασίου έχουν εκμεταλλευτεί τα τοπικά Μ.Μ.Ε για τη προβολή προβλημάτων του σχολείου, και μάλιστα έχουν εκμεταλλευτεί ιδιωτικές

επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής για χορηγίες σε λαχειοφόρους αγορές και χοροεσπερίδες ή οποιαδήποτε προσφορά περνάει νόμιμα στο σύλλογο. Μάλιστα γονέας μέλος του συλλόγου από το Λύκειο και παλιό στέλεχος της Εθνικής Τράπεζας της τοπικής ενημέρωσε ότι εξοπλισμός που έχει αποσυρθεί είναι δυνατό να διατεθεί σε συλλόγους. Έτσι χορηγήθηκαν ηλεκτρονικοί υπολογιστές που μπορούν να υποστηρίξουν λειτουργικό Windows XP 2003, δυνατότητα σύνδεσης σε τοπικό δίκτυο και στο Internet, και εκτυπωτές, τους οποίους έχουν σκοπό να εκμεταλλευτούν δημιουργικά. Έτσι ο σύλλογος λειτουργεί σα μεσολαβητής της τοπικής κοινωνίας και του επιχειρηματικού κόσμου με το σχολείο. Ο Δ/ντής, σε συνεργασία με τους φορείς φροντίζουν ώστε, ακόμη και μέσα από ένα συγκεντρωτικό – γραφειοκρατικό πολυνομικό εκπ/κό σύστημα να εντοπίσουν τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται ώστε να οδηγήσουν μαζί συλλογικά τον εκπ/κό οργανισμό σε πορεία διαρκούς δραστηριότητας – ανάπτυξης, άρα ο σύλλογος γονέων έχει ρόλο συμπληρωματικό και υποστηρίζει αρμοδιότητες που έχουν οι Διευθυντές των σχολείων, αναλαμβάνοντας διάφορες πρωτοβουλίες. Διαπιστώνω ότι υπάρχει **υψηλός βαθμός παρέμβασης** και ευθυνών και σ' αυτό το σημείο πρέπει να πω ότι η ακραία συμπεριφορά των γονέων του Γυμνασίου, να παρέμβουν για τους υπεράριθμους μαθητές και να πάρουν μέρος στη κατάληψη των μαθητών ήταν ένα γεγονός που δεν αναφέρθηκαν ακραίες συγκρούσεις πέρα από κάποιες διαφωνίες και δεν έγινε ενάντια του σχολείου. Σίγουρα υπήρχε το συναίσθημα της απόγνωσης, αλλά έγινε για στήριξη των μαθητών και καθηγητών σε ένα πολύ σοβαρό θέμα που δυσκόλευε τα μαθήματά τους. Ο γονέας ήταν κατανοητός και ξεκάθαρος. Μάλιστα δόθηκε και άμεσα λύση με επιστολή του δημάρχου ότι έχουν εγκατασταθεί αίθουσες στη περιοχή της Ελούντας .

Αν και οι γονείς λειτουργούν υποστηρικτικά προς τη σχολική μονάδα, τολμούν να αναλάβουν την ευθύνη για παρεμβάσεις λειτουργικών και οργανωτικών προβλημάτων, όχι όμως και για ουσιαστικότερων παρεμβάσεων, **κανένας** από τους Συλλόγους Γονέων δεν παρεμβαίνει σε θέματα εκπαιδευτικών. Ίσως λόγω της απειρίας τους σε εκπαιδευτικά ζητήματα ενίοτε να μην επιθυμούν την εμπλοκή τους σε αυτά. Αναφέρθηκε μάλιστα ότι πρέπει να γίνει σαφής ο τρόπος συμμετοχής των γονέων στην εκπαιδευτική νομοθεσία. Εδώ πάντως είναι το παράδοξο πως οι γονείς που λειτουργούν υποστηρικτικά και όχι ουσιαστικά στην εκπαιδευτική διαδικασία αισθάνονται περισσότερο ικανοποιημένοι από τους

εκπαιδευτικούς. Ενδιαφέρον προκύπτει σε μια βαθύτερη έρευνα στις σχέσεις γονέων και εκπαιδευτικών στα σχολεία.

Ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων είναι να προσπαθεί να δημιουργεί συνθήκες συμμετοχής και έκφρασης όλων των γονέων. Στη Πρωτοβάθμια είναι πιο ενεργητικός ο ρόλος των γονέων και πιο ουσιαστικός. Κλειδί για την επιτυχή δράση είναι η ενεργοποίηση των γονέων, η μετατροπή τους από απλούς θεατές σε δραστήριους συνεργάτες και την επίτευξη υψηλού βαθμού συμμετοχής, πότε με ερωτηματολόγια και καλέσματα για καφέ, με προσωπικές επιστολές, με την αποστολή της Εφημερίδας των Νέων στο σπίτι κτλ. Στη Δευτεροβάθμια η συμμετοχή των γονέων είναι μεγαλύτερη όταν υπάρχουν προβλήματα και διάφορες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Ίσως να ισχύει και το γεγονός που ανέφερε ο γονέας-μέλος από το Δημοτικό, ότι τα παιδιά στο Λύκειο είναι μεγάλα και ανεξάρτητα και δε θέλουν τους γονείς στο σχολείο. Αλλά το ΕΠΑΛ είχε μία αξιόλογη ιδέα και πιο εκσυγχρονισμένη, για την ενημέρωση των γονέων και την ενεργοποίησή τους, τη δημιουργία blog [Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων] στην ιστοσελίδα του σχολείου. Βέβαια οι εκπρόσωποι των γονέων στο σύλλογο σέβονται και κατανοούν τα προβλήματα χρόνου που αντιμετωπίζουν οι γονείς γιατί πρέπει να τονίσω ότι όλοι δήλωσαν μεγαλύτερο παράγοντα της μη συμμετοχής των γονέων, την έλλειψη χρόνου. Η εθνική προέλευση, ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης, δε φαίνεται να επηρεάζουν τη συμμετοχή των γονέων στο Σύλλογο και κατεπέκταση στη συνεργασία τους με το σχολείο. Η συμμετοχή και η δραστηριοποίηση του κάθε γονέα, αφού οι συνθήκες υπάρχουν, είναι πλέον ατομική του ευθύνη. Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι αν και κατά πόσο οι εκπρόσωποι των Συλλόγων Γονέων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας, αλλά και το διδακτικό προσωπικό ενεργούν με προσωπική πρωτοβουλία και αν εκπροσωπούν τη πλευρά που εκπροσωπούν.

Όσο αφορά τους Συλλόγους Γονέων για τη Δευτεροβάθμια τουλάχιστον, μπορώ να πω με μεγάλη χαρά ότι παρ'όλα τα προβλήματα μικρής συμμετοχής αλλά και τη πιο τυπική συνεργασία γονέων και καθηγητών...οι γονείς καταθέτουν σημαντικό έργο με τις πρωτοβουλίες τους. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και εξασφαλίζουν τον απαραίτητο εξοπλισμό με σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας (H/Y,TV,DVD) μέσω ευγενικών επιστολών για χορηγία, και έτσι εκμεταλλεύονται φορείς της τοπικής κοινωνίας, όπως έχω ήδη αναφέρει. Στις δραστηριότητες των γονέων του ΓΕΛ αναφέρθηκε και είναι προς τιμήν τους, πρωτοβουλία ενίσχυσης

των άπορων μαθητών ώστε να μπορούν και αυτοί να συμμετέχουν ισότιμα σε όλες τις εκδηλώσεις του σχολείου. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός, ότι εμπλέκονται με την εκπαιδευτική διαδικασία καθώς αναφέρθηκε από το σύλλογο γονέων του Γυμνασίου ότι για τον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης κάθε γονέας θα αγοράσει για το παιδί του ένα (1) βιβλίο το οποίο θα αξιοποιήσουνε στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Επίσης για τη Πρωτοβάθμια, ο σύλλογος από το Δημοτικό παίρνει πήρε πρωτοβουλία για σχολική-δανειστική βιβλιοθήκη με όραμα να εναρμονισθεί με το Μανιφέστο της Ουνέσκο, όπου τα μέχρι τώρα έξοδα είναι από τις συνδρομές των μελών και την εθελοντική εργασία.. Αλλά και στο Νηπιαγωγείο αναφέρθηκαν πρωτοβουλίες εθελοντισμού με προσωπική εργασία όπου τους καθιστά άξιους και απαραίτητους, λειτουργικούς στο ρόλο τους, όταν εκείνοι το θελήσουν. Σε συνεργασία με το Δήμο οργανώνουν περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες, π.χ. φύτεμα λουλουδιών σε αλλιτάνες. Επίσης οργανώνουν τον αποκριάτικο χορό και συμμετέχουν μαζί με τους εκπαιδευτικούς σε παιδαγωγικά και ψυχαγωγικά παιχνίδια του Δήμου όπως το κυνήγι του θησαυρού, που βοηθούν τα παιδιά να μάθουν να συνεργάζονται και να λειτουργούν ομαδικά, να μάθουν δρόμους της πόλης την ιστορία και τα ήθη και έθιμα του τόπου. Αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους και μέσα από παιδαγωγικά και ψυχαγωγικά παιχνίδια όπως την οργάνωση 3μηνιαίων σκακιστικών μαθημάτων, με τη βοήθειά τους στην αγορά σκακιστικού εξοπλισμού, να πετυχαίνουν τις καλύτερες τιμές σε μπλουζάκια για τους αγώνες από βιοτεχνίες ρούχων κτλ. στη στήριξη και ενθάρρυνση των παιδιών σε αθλητικές δραστηριότητες. Πιστεύουν στη πρωτοβουλία και την αναπτύσσουν και στους μαθητές με την υποστήριξή τους, όπως αναπτύσσουν και την ευγενική άμιλλα, τον εθελοντισμό, την ευαισθητοποίηση των συνανθρώπων μας και του περιβάλλοντος. Οι γονείς στο Δημοτικό εντοπίζουν τις πιο σημαντικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, και φροντίζουν για την ικανοποίησή τους όσο είναι δυνατό, δίνουν κίνητρα ώστε να επιτυγχάνουν υψηλή απόδοση στο σχολείο. Για παράδειγμα η προσπάθεια δημιουργίας σχολικής-δανειστικής βιβλιοθήκης είναι ένα πραγματικά σημαντικό έργο, ισχυρού κινήτρου για τους δασκάλους, ειδικοτήτων, και παράλληλης στήριξης. Σ' αυτό το πλαίσιο θα ήθελα να δώσω έμφαση στο ρόλο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού γιατί στοχεύουν στη συνεχή υποστήριξη στο διδακτικό και μαθησιακό πρόγραμμα του σχολείου. Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών και στην εξάσκηση

των δεξιοτήτων τους. Παρακινούν κυρίως τα παιδιά στο διάβασμα και στη χρήση της νέας τεχνολογίας. Παρέχουν ευκαιρίες στα παιδιά να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους. Προωθούν την έρευνα και την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών. Αναπτύσσουν την ελεύθερη επικοινωνία των μαθητών με την επιστήμη, τον πολιτισμό και την πολιτική άλλων λαών. Επίσης η βιβλιοθήκη μπορεί να αποτελέσει κέντρο πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων της κοινότητας του σχολείου. Έτσι βοηθάνε στον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής, και βέβαια να μη ξεχνάμε ότι κανονικά θα έπρεπε να λειτουργεί η σχολική βιβλιοθήκη σε όλα τα σχολεία, δυστυχώς όμως η οργάνωση και λειτουργία της οφείλεται σε προσπάθειες συλλόγων γονέων και εκπαιδευτικών.

Όλα αυτά συμφωνούν ότι οι γονείς μπορούν να λειτουργούν ως υποστηρικτές των παιδιών τους και από την άλλη, ως πηγή διάφορων μορφών μάθησης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής διαδικασίας, εκεί όπου χρειάζεται η συμμετοχή ενήλικων άλλων, πέραν των εκπαιδευτικών, στις διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας (Αθανασούλα - Ρέππα & Χαραμής, 1998 , σελ. 86)

Σ' αυτό το πλαίσιο όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των γονέων, οι γονείς παρακινούνται περισσότερο να συμμετέχουν στο σχολείο όσο το σχολείο δημιουργεί σ' αυτούς κίνητρα και τους θεωρεί ευπρόσδεκτους. Οι γονείς επιθυμούν «θετικό κλίμα». Αυτή η απόκτηση ικανοτήτων καλής συμπεριφοράς προς τους γονείς είναι θέμα κουλτούρας και ήθους, αλλά και επαγγελματικής κατάρτισης όσων εμπλέκονται. Ειδικότερα η διεύθυνση πρέπει να αναπτύξει κατάλληλες τεχνικές επικοινωνίας με του γονείς(Αθανασούλα, 1999, τόμος Γ, σελ.84). Οι συμπεριφορές των γονέων, καθώς και αυτές των εκπαιδευτικών, είναι καθοριστικές για τη συνεργασία σχολείου-σπιτιού.

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων εκτιμάται ότι μπορεί να κάνει πολλά πράγματα και να είναι ουσιαστικά αρωγός στη σχολική-εκπαιδευτική διαδικασία. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι επιζητάνε πιο αποφασιστικές αρμοδιότητες ώστε να πετύχουν περισσότερα πράγματα. Οι γονείς ζητάνε να μπορούν να κατευθύνουν κάποια πράγματα όπως π.χ. στο κανονισμό του σχολείου, στη διατροφή των μαθητών/τριών μέσα στο κυλικείο κτλ. Δε διαφαίνεται όμως από το νομοθέτη η ανάθεση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων αλλά η υποστήριξη των συλλόγων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θα μπορούσε βέβαια να γίνει πιο σαφής η εκπαιδευτική νομοθεσία για να παίρνουν παραπάνω μέρος σε εκπαιδευτικά θέματα που δεν αναφέρθηκε ιδιαίτερη συμμετοχή.

Όσον αφορά τα σχολεία, μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν ελλείψεις σε πολλά επίπεδα, κυρίως σε κτιριακά θέματα όπως αίθουσες διδασκαλίας, και σχολικών βιβλιοθηκών αλλά και ελλείψεις νέας τεχνολογίας υπολογιστών και εποπτικών μέσων. Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων δε κάθονται στη πλειοψηφία άπραγοι. Ασκοούν μία "πίεση" παρακινώντας και τους υπόλοιπους γονείς να διαμαρτυρηθούν για τα προβλήματά τους, να τρέξουν στους διάφορους τοπικούς φορείς (ΟΤΑ) με ομαδικότητα, τεκμήρια, προϋποθέσεις διαλόγου και συνεργασίας για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα των εκάστοτε προβλημάτων, αλλά αναλαμβάνουν και πρωτοβουλίες και δέχονται χορηγίες από διάφορους φορείς ή ιδιωτικές επιχειρήσεις στο πνεύμα της συνεταιριστικής ιδέας της περιοχής.

Το ελπιδοφόρο μήνυμα που απορρέει από τη μελέτη της έρευνας αυτής είναι ότι γίνεται άνοιγμα του σχολείου στο κοινωνικό περίγυρο και αυτό είναι κάτι που το καθορίζουν οι γονείς, ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων. Πολλές εκδηλώσεις γίνονται από κοινού με τη τοπική κοινωνία και άλλους κοινωνικούς φορείς, για τη Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η επαφή αυτή προσφέρει εμπειρία στη σχολική μονάδα και καταστεί πιο αποτελεσματική την ανάπτυξη και τη κοινωνικοποίηση των μαθητών βοηθώντας στον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής, για ένα σχολείο απαλλαγμένο από συμπτώματα βίας, προκαταλήψεων, ρατσισμού κτλ. Η στάση των γονέων επηρεάζει έντονα την πρόοδο των παιδιών. Ανάμεσα στους γονείς υπάρχουν πλούσια αποθέματα χαρισμάτων και καλής θέλησης, αυτοί επιθυμούν να συμμετέχουν πιο ενεργά στη ζωή του σχολείου. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση η συμμετοχή των γονέων είναι καθοριστικός παράγων της αποδοτικότητας του σχολείου (Everard B. & Morris G.,σελ 248-249)

6.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναγνωρίζεται η σημαντική βοήθεια που μπορεί και πρέπει να προσφέρει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων στη σχολική μονάδα, όχι μόνο γιατί τα μέλη του είναι γονείς των μαθητών-τριών αλλά και διότι είναι φορέας της τοπικής ιστορίας, του τοπικού πολιτισμού, της τοπικής κουλτούρας. Ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρείται ο κατεξοχήν συνεργάτης της προσπάθειας του σχολείου για άνοιγμά του στην κοινωνία, καθώς είναι ταυτόχρονα πομπός πληροφοριών αλλά και αποδέκτης των αποτελεσμάτων. Για να υλοποιηθεί όμως αυτό το πλαίσιο σχέσεων θα πρέπει

οι γονείς να δραστηριοποιούνται και να γίνουν ενεργά μέλη της σχολικής κοινότητας, συνεργαζόμενοι στενά με τα όργανα διοίκησης και τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας, ώστε να πετύχουν τα καλύτερα εκπαιδευτικά, παιδαγωγικά και διοικητικά αποτελέσματα.

Έτσι λοιπόν θα πρέπει να πλαισιώνεται ο Σύλλογος Γονέων, και όλοι μαζί εκπαιδευτικοί – γονείς – τοπική κοινωνία να δώσουν τον αγώνα τους για ένα καλύτερο αύριο. Πιστεύω ότι εάν η σχολική μονάδα αναπτύξει ένα πλέγμα καλών σχέσεων μεταξύ αυτής και των φορέων της τοπικής κοινωνίας και υπάρχει πάντα το σχολείο με ανοιχτές τις πύλες του προς την τοπική κοινωνία τότε θα έχει πολλά οφέλη. Αρωγός σε όλη αυτή τη προσπάθεια αποτελεί ο φορέας των γονέων στα σχολεία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων. Οι γονείς διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση, αλλά ταυτόχρονα τους καθιστά πιο υπεύθυνους απέναντι στα σχολικά δράματα.

Ο Ρόλος του Συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων είναι υποστηρικτικός στη διοίκηση των σχολικών μονάδων. Ο νομοθέτης έχει δώσει δικαιώματα συμμετοχής αλλά όχι αποφασιστικές αρμοδιότητες και όχι τόσο ξεκάθαρες. Μάθαμε όμως πως είναι αναγκαία και επιτακτική η συμμετοχή κατά το δυνατόν περισσότερων γονέων στις συλλογικές διαδικασίες, με παρατηρήσεις, με ιδέες και με διάθεση για εργασία, γιατί όσο πιο μεγάλη είναι η συμμετοχή των μελών, τόσο μεγαλύτερη είναι και η δύναμη των Συλλόγων και η δυνατότητα προώθησης λύσεων στα προβλήματα των σχολείων. Θα πρέπει όμως όλες οι ενέργειές τους να χαρακτηρίζονται από σοβαρότητα και ποιότητα διότι αποδέκτες των ενεργειών αυτών είναι οι μαθητές - τριες. Τυχόν υπερβάσεις των ορίων ευθύνης είτε λόγω υπερβολικού ενθουσιασμού είτε λόγω αδικαιολόγητων συγκρούσεων, εύκολα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ανεπιθύμητες καταστάσεις, που φυσικά δεν θα ωφελούσαν κανέναν πολύ δε περισσότερο τα παιδιά.

Από τις περισσότερες δραστηριότητες του συλλόγου γονέων, συμπεραίνουμε ότι αποτελούν την καταφυγή των «αδυνάτων». Με το χέρι διαρκώς στο ταμείο τους, βρίσκονται εκεί για να προσπαθούν να καλύπτουν της πάσης φύσεως ανάγκες των σχολικών μονάδων (κουρτίνες, καθαρισμός τζαμιών, αγορά βιβλίων, κ.τ.λ.). Διαπιστώνεται θα έλεγα, μια κρατική δυσκινησία. Ο πιο επίσημος όμως, μονιμότερος και αποτελεσματικότερος τρόπος αντιμετώπισης των δαπανών, είναι η επίκληση της παρέμβασης του Δήμου. Πρέπει οι υπηρεσίες να έχουν μεγάλες δυνατότητες εξυπηρέτησης και αποκατάστασης.

Υποχρέωση του Συλλόγου Γονέων είναι να εντοπίζει τα προβλήματα που αφορούν τα παιδιά τους, να παρεμβαίνει και να προτείνει λύσεις στο σχολείο, στη βάση ενός αποτελεσματικού διαλόγου. Προσφέρει την βοήθεια όπου μπορεί, προς τους γονείς και το σχολείο, με ομάδες εργασίας δραστηριοτήτων, προτάσεις, καινούριες ιδέες ή και προσωπική προσφορά όπου χρειάζεται, και αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ γονέων και σχολείου - έργο δύσκολο, που στηρίζεται στην διατήρηση των άριστων σχέσεων του Συλλόγου με τη Διεύθυνση και τους διδάσκοντες του σχολείου. Στοχεύουν στη διαχείριση αυτών των θεμάτων με κριτική αξιολόγηση των καταστάσεων, απόδοση προτεραιοτήτων, και τοποθέτηση υλοποιήσιμων στόχων.

Συγκεντρωτικά μπορώ να πω, πως ο Σύλλογος Γονέων γίνεται κοινωνός των πραγματικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει το σχολείο, αρωγός σ' όλη αυτή την προσπάθεια σε επίπεδο πια σχολικής μονάδας. Με την έναρξη λοιπόν της σχολικής χρονιάς διευθυντής προσωπικό και γονείς προγραμματίζουν και εντοπίζουν: α) ανάγκες κτιριακές – εξοπλιστικές του σχολείου, β) δραστηριότητες, γ) εκδηλώσεις. Καλείται λοιπόν ο σύλλογος, αλλά και με δική του πρωτοβουλία να συνδράμει όχι μόνο με την έκφραση απόψεων, αλλά και με την ενεργή συμμετοχή του στα προβλήματα και τις δραστηριότητες του σχολείου, όπως:

1. Με την εξασφάλιση (χορηγίες και άλλους τρόπους) του απαραίτητου εξοπλισμού του σχολείου με σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας και τη διάδοση της χρήσης αυτών (DVD , TV , H/Y κ.λ.π.) .
2. Με όραμα για τη δημιουργία , οργάνωση και λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης και τη διάδοση και χρήση του βιβλίου, με εκθέσεις βιβλίων και λαχειοφόρο αγορά για την αγορά βιβλίων
3. Σαν μοχλός πίεσης στις νομαρχίες και τους δήμους για την ίδρυση γυμναστηρίου , βιβλιοθήκης, μαθητικών εξοχών, κ.λ.π. , όπως επίσης για τη στέγαση υπεράριθμων μαθητών , στους προϊσταμένους Διευθύνσεων .
4. Με τη συνεχή καταβολή προσπάθειας για διάδοση και ανάπτυξη του σχολικού αθλητισμού, βραβεύοντας μαθητές που έχουν διακριθεί .
5. Υλική και ηθική συμπαράσταση στους μαθητές για τη λειτουργία εκθέσεων έργων τέχνης και την οργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων μέσα στο χώρο του Δ.Σ. συνοδευόμενων από ντόπιους καλλιτέχνες , και άλλων πολύτιμων εκδηλώσεων.

6. Με τη συμβολή τους στη συστηματική μετάδοση και την οικειοποίηση της σύγχρονης γνώσης και των πολιτιστικών στοιχείων που συνιστούν την πνευματική παράδοση του τόπου μας. Συμμετέχοντας και διοργανώνοντας εκδηλώσεις πολιτιστικές (π.χ. αναβίωση εθίμων κ.λ.π.) .
7. Με την οργάνωση διαλέξεων επιστημονικού περιεχομένου εκμεταλλευόμενοι επιστήμονες, ψυχολόγους, παραγωγούς του τόπου μας που διαπρέπουν στο αντικείμενό τους .

Αρωγός σ' όλη τη διαδικασία αυτή πρέπει να είναι ο διευθυντής της σχολικής μονάδας , που χαρακτηρίζεται από πολλούς ως το βασικότερο και κυριότερο μέρος του σχολικού οργανισμού για την υλοποίηση της αμφίδρομης επικοινωνίας μέσα σ' αυτόν. Πρωταρχικό του μέλημα είναι να ενημερώνει και να πληροφορεί τους εκπαιδευτικούς , τους μαθητές , τους γονείς για όλα τα ζητήματα που αφορούν τη σχολική μονάδα που διευθύνει και ιδιαίτερα για το όραμα που ο ίδιος έχει γι' αυτήν . Γι' αυτό και φροντίζει να επικοινωνεί με όλα τα εμπλεκόμενα μέλη της σχολικής του μονάδας κατά τέτοιο τρόπο , ώστε οι αντιλήψεις , οι νοοτροπίες κ.λ.π. που επικρατούν σ' αυτήν να δημιουργήσουν μια γενικά αποδεκτή κουλτούρα.

Για την αποτελεσματική συνεργασία της εκπαιδευτικής μονάδας και του συλλόγου γονέων απαιτείται ειλικρινής διάλογος, καλύτερος προγραμματισμός, ισότιμη λήψη αποφάσεων και συχνότερη επαφή, αλλά πάνω απ'όλα οι γονείς πρέπει να αισθάνονται ευσπρόδεκτοι στο σχολείο. Το σχολείο να έχει ανοιχτές τις "πύλες" του. Αυτό, όμως, που προέχει στην όλη δράση των γονέων στο σχολείο είναι να συνειδητοποιήσουν οι ίδιοι τον καίριο ρόλο τους στη ζωή και στη ποιότητα του σχολείου, να μάθουν να συνεργάζονται με το σχολείο και να θεωρούν τη συμμετοχή τους στη σχολική ζωή ως τμήμα του ρόλου τους ως γονέων και κοινωνικών φορέων (Bush T. 1994,σ. 309-325). Από την άλλη μεριά και το σχολείο επίσης θα πρέπει να μάθει να συνεργάζεται με τους γονείς, αναγνωρίζοντάς τους το ρόλο τους στη μορφωτική και εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών. Σχολεία στα οποία η συμμετοχή των γονέων είναι ουσιαστική και ευρεία έχουν να παρουσιάσουν καλύτερα αποτελέσματα σχετικά με τη μάθηση, την κοινωνικοποίηση και το άνοιγμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας στον ευρύτερο κόσμο από ό,τι σχολεία όπου οι γονείς είναι ανύπαρκτοι και, πολλές φορές, δεν καθίσταται δυνατό να λειτουργήσουν ούτε τα θεσμικά τους όργανα. (Αθανασούλα Ρέππα Α. & Χαραμής Π. σ.87 , Macbeth A. et al, 1984,σ. 199)

Χαρακτηριστικό των γονέων και κηδεμόνων είναι η διαφώτισή τους και η δραστηριοποίησή τους για την επίτευξη των σκοπών του συλλόγου. Γιατί πρέπει να τονιστεί ότι κάθε Σύλλογος διαφοροποιείται στο ενεργητικό του. Η συμμετοχή και η δραστηριοποίηση του κάθε γονέα, αφού οι συνθήκες υπάρχουν, είναι πλέον ατομική του ευθύνη. Το σημαντικό είναι το κάθε ζήτημα ή πρόβλημα με πρωτοβουλία και ευθύνη του Δ.Σ. του Συλλόγου γονέων και κηδεμόνων να αντιμετωπίζεται σε συνεργασία με τους υπόλοιπους φορείς της σχολικής κοινότητας. Επίσης σημαντικό είναι το Δ.Σ. να μπορεί να διακρίνει τα όριά του και την αυτονομία τόσο τη δική του, όσο και των υπολοίπων φορέων της σχολικής κοινότητας. Πάνω από όλα ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων είναι να προσπαθεί να δημιουργεί συνθήκες συμμετοχής και έκφρασης όλων των γονέων, προκειμένου να υπάρχει μεγάλη συμμετοχή για περισσότερα αποτελέσματα και συνείδηση των γονέων για τη ποιότητα της παιδείας των παιδιών τους και διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους. Παράλληλα, τουλάχιστον για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ο ρόλος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στη διοίκηση της σχολικής μονάδας αποτελεί τον θεματοφύλακα των δικαιωμάτων των μαθητών του σχολείου αφού αυτοί δεν μπορούν ή δεν προβλέπεται να μπορούν να εκφραστούν, δεν έχουν αναπτύξει ακόμα τις άμυνές τους. Γενικότερα η συστηματική συνεργασία σχολείου-οικογένειας είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των αποτελεσματικών σχολείων, αφού η σωστή και έγκαιρη επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών προλαμβάνει τη δημιουργία προστριβών, οι οποίες δεν ωφελούν κανέναν.

Από τις απαντήσεις τις εμπειρίες και τις γνώμες των γονέων-μελών των συλλόγων διαπιστώνεται ότι δίνεται η ευκαιρία στη σχολική μονάδα να αποκτήσει μια «σχετική αυτονομία» στη διαμόρφωση προγραμμάτων και στην οργάνωση της σχολικής ζωής, με τη διαμόρφωση μιας «εσωτερικής πολιτικής της σχολικής μονάδας». Πρέπει να αναπτυχθούν όλο και περισσότερα προγράμματα επιμόρφωσης των διευθυντών/εκπαιδευτικών/γονέων ώστε να προκύψει αλλαγή στάσης του σχολείου. Οι γονείς θα πρέπει να ενημερώνονται από αρμόδιους φορείς αλλά και από τους εκπαιδευτικούς, να μετέχουν ενεργά σε δράσεις. Ο ρόλος των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων έχει τη δυνατότητα να είναι ο συνδετικός κρίκος δύο απαραίτητων φορέων για τον εκδημοκρατισμό της σχολικής ζωής, της οικογένειας με το σχολείο μειώνοντας τις προκαταλήψεις γονέων και εκπαιδευτικών, και της τοπικής κοινωνίας με το σχολείο ζητώντας να γείρουν το

κεφάλι στα παιδιά και ανοίγοντας τις πόρτες του σχολείου. Η σχολική μονάδα από κλειστός οργανισμός, στην ανατολή του 21^{ου} αιώνα έχει τη δυνατότητα να μεταβληθεί σε ζωντανό οργανισμό όπου γονείς και εκπαιδευτικοί θα εργάζονται πραγματικά ως εταίροι με κοινούς στόχους και συμπληρωματικούς ρόλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αθανασούλα –Ρέππα Α., 1999, *Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός και το Ευρύτερο Κοινωνικό Περιβάλλον*, στο Αθανασούλα –Ρέππα Α, Κουτούζης Μ., Χατζηευστρατίου Ι., *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*, Τόμος Γ', *Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης* Πάτρα, Ε.Α.Π.

Αθανασούλα-Ρέππα Α., & Χάραμης Π., 1998, *Ενιαίο Λύκειο-Εμπειρίες και Προοπτικές*, Υ.Π.Ε.Π.Θ.- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Αθήνα

Ανδρέου Α. συνεργασία Μαντζούφας Π., 1999, *Θέματα οργάνωσης και διοίκησης της Εκπαίδευσης και της Σχολικής Μονάδας*, εκδ. Νέα Σύνορα - Α.Α., Λιβάνη, Αθήνα

Ανδρέου Α., 2003, *Ομάδες Πίεσης στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα*

Ανδρέου Α., Παπακωνσταντίνου Γ., 1994, *Εξουσία και Οργάνωση – Διοίκηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος*, εκδ. Νέα Σύνορα – Α.Α Λιβάνη, Αθήνα

Ανθοπούλου Σ.-Σ., 1999, *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων Ελληνικό*, Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Αλαχούζος Α, ΔΕ "Η συμβολή των απόψεων των γονέων & κηδεμόνων στην ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας"

Γεωργίου, Σ. Ν., 2000, *Σχέση Σχολείου – Οικογένειας και Ανάπτυξη του Παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γεωργίου Σ. 2005, *Ψυχολογία των Οικογενειακών Συστημάτων*, Αθήνα, εκδ. Ατραπός

Γώγου-Κρητικού Α., 1994, *Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Κοινωνικές αναπαραστάσεις. Τι λένε οι δάσκαλοι για τους γονείς;*, εκδ. Πορεία, Αθήνα

Δήμου, Γ., 1998, *Απόκλιση Στιγματισμός : Αφομοιωτική θεωρητική προσέγγιση των Αποκλίσεων στο Σχολείο*, Αθήνα : Gutenberg

Ζαβλανός Μ., 1990, *Οργανωσιακή Συμπεριφορά*, εκδ. Σταμούλης

Μιχόπουλος, Α.Β., 1993, *Η εκπαίδευση στο πλαίσιο της οργανωτικής θεωρίας*, Αθήνα

Μαυρογιώργος, Γ., 1999, *Η Εκπαιδευτική Μονάδα ως Φορέας Διαμόρφωσης και Άσκησης Εκπαιδευτικής Πολιτικής*, στο Αθανασούλα-Ρέππα Α. - Κουτούζης Μ. - Μαυρογιώργος Γ. - Νιτσόπουλος Β. – Χαλκιώτης Δ., *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*, Τόμος Α', Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική, Πάτρα : ΕΑΠ

Μπρούζος Α., 1995 (α) και 1998 (β), *Ο Εκπαιδευτικός ως Λειτουργός*

Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Μια Ανθρωπιστική Θεώρηση της Εκπαίδευσης, εκδ. Λύχνος, β' έκδοση, Αθήνα

Παπαβασιλείου Χ. Β., 1985, *Διασύνδεση σχολείου-κοινότητας. Προβλήματα και Δυνατότητες*, Περιοδικό Λόγος και Πράξη, τεύχος 27

Παπάζογλου Μ., 1984, *Σχέσεις Σχολείου-Οικογένειας. Τα δικαιώματα εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών*, εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα

Παπαναούμ Π. Ζ., 1995, *Η Διεύθυνση του Σχολείου, Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση*, εκδ. Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε , Θεσσαλονίκη Παππά Β. 2006, *Επάγγελμα γονέας*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα

Ρέππα – Αθανασούλα , Α. & Κοντογιώργη , Κ. (1999 α) , *Διά Βίου Εκπαίδευση και Τοπικές Κοινωνίες* . Στα πρακτικά του Θ' Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας , Βόλος

Σολομών Ι. 1999, *Εσωτερική Αξιολόγηση & Προγραμματισμός Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα : Ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης* , Αθήνα : Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Τμήμα Αξιολόγησης , Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ενέργεια

SOCRATES , 1996, *Parental Participation in Schools (PALS)* . Στο [://eu.int/comm./education/poledu/quq-13.html](http://eu.int/comm./education/poledu/quq-13.html) .

Χρηστίδου Λιοναράκη Σ., 2001, *Σχολείο ανοικτό στη κοινότητα* , στο Ανδρούσου Αλ., Ασκούνη Ν., Μάγος Κ., Χρηστίδου-Λιοναράκη Σ., *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές Διαφορές και Κοινωνικές Ανισότητες*, Τόμος Β', Εθνοπολιτισμικές Διαφορές και Εκπαίδευση, Πάτρα, εκδ. Ε.Α.Π.

Ψάλτη Α. & Γαβριηλίδου Μ., 2001, *Συνεργασία Γονέων – Σχολείου: Πραγματικότητα ή Ουτοπία για την Ελλάδα;*, Σύγχρονη εκπαίδευση, α' μέρος, τόμος 85/95

Everard B. & Morris G. 1999, *Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση, Διαχείριση*, μτφρ. Κίκιζας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Bush T., «Accountability in education» in Tony Bush & John West-Burnham: *The Principles of Education Management*, Longman, Great Britain 1994

Macbeth A. et al. «The Child Between: a Report at School - Family Relations in the countries of the European Community», Commission of the European Communities, Studies Collection, Education series, EEC 1984

Banks Olive 1987, Μετάφραση Δαρβέρης Τ., *Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης* εκδ. Παρατηρητής.

Bell J. 1997, Μετάφραση Ρήγα Α.- Β., *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα

Faulkner D., Swann J., Baker S., Bird M., Carty J., 1999, Μετάφραση Ραυτοπούλου Α., Εξέλιξη του παιδιού στο κοινωνικό περιβάλλον, Εγχειρίδιο Μεθοδολογίας εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα

Bird M., Hammersley M., Gomm R., Woods P., 1999, Μετάφραση Φράγκου Ε., Εκπαιδευτική έρευνα στην πράξη, Εγχειρίδιο μελέτης, εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα

Gilbert de Landsheere, 1996, Μετάφραση Δίπλας Γ., Επιμέλεια Μπούζος Α., Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση, εκδ. τυπωθήτω – Δάρβανος Γ., Αθήνα

Chubb E. John & Moe M. Terry, 2003, *Politics, Markets and the Organization of Schools*, in Halsey H. A., Lauder H., Brown P., Wells S. A., *Education: Culture, Economy, Society*, Oxford University Press Inc., New York

Lareau A. 2003, *Social-Class Differences in Family – School Relationships : The importance of Cultural Capital*, in Halsey H. A., Lauder H. Brown P., Wells S. A., *Education: Culture, Economy, Society*, Oxford University Press Inc., New York

Topping , K., 1986, *Parents As Educators* , London : Croom Helm

Vincent C ., 1996, *Parents and Teachers : Power and Participation* , London : Falmer Press

Epstein, J. L. ,1992, *School and family partnerships* (Report No 6). Baltimore, MD: Center on Families, Communities, Schools, and Children’s Learning, John Hopkins University.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νόμος πλαίσιο Υπ’ αρ. 1566/85, Ο.Ε.Δ.Β., 1985.

Άρθρο 2 παρ.1β του Ν.2621/1998 περί Οργανώσεων Γονέων

http://enosi-amarousiou.blogspot.com/2007/11/blog-post_04.html

http://www.didaskaleiodglinos.gr/TEYXH_ROPTROY_1-15/25.pdf

http://www.fa3.gr/nomothesia_2/nomoth_education/14-nomos_2525-97.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

1. Πόσα χρόνια είστε στο Σύλλογο;
2. Τι επαγγέλλεστε; Αν θέλετε απαντάτε.
3. Γνωρίζετε ποιες είναι οι αρμοδιότητές σας από το νομοθέτη; Αναφέρετε..
4. Με ποιες από τις αρμοδιότητές σας ασχολείστε ;
5. Επιδιώκετε τη συνεργασία με το σχολείο ή το αντίστροφο, εκτός Σχολικού Συμβουλίου; Αν ναι με τι τρόπο ;
6. Όσο αφορά τις αρμοδιότητές σας από το νομοθέτη, ασχολείστε περισσότερο με κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις;
7. Με ποιες δραστηριότητες ακριβώς ασχολείται ο Σύλλογος Γονέων; Δώστε παραδείγματα.
8. Παρεμβαίνετε σε θέματα διοίκησης, εκπαιδευτικών, μαθητών του σχολείου; Αν ναι, ποια είναι αυτά;
9. Παίρνετε κάποιες πρωτοβουλίες για τα θέματα που παρεμβαίνετε; Αν ναι, δώστε παραδείγματα.
10. Εκδηλώνεται ενδιαφέρον από τους γονείς για τις δραστηριότητες του σχολείου;
11. Τι κάνετε για να ενεργοποιήσετε τη συμμετοχή τους;
12. Υπάρχουν στο σύλλογό σας κάποιοι γονείς-μέλη που συμμετέχουν στο σχολείο με σκοπό να γνωρίζουν τα ευρύτερα θεσμικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, για δικό τους συμφέρον;
13. Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων το μορφωτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο;
14. Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων η εθνική προέλευση;
15. Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων η έλλειψη χρόνου;
16. Επηρεάζει τη συμμετοχή των γονέων η βαθμίδα εκπαίδευσης;
17. Επηρεάζει ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης;
18. Επηρεάζει ο υποστηρικτικός και όχι ο ουσιαστικός χαρακτήρας;
19. Έχετε κάποιους στόχους που θέλετε να εκπληρώσετε για το σχολείο και τους μαθητές/τριες;
20. Διαφαίνεται η περίπτωση για περισσότερες αρμοδιότητες από το Νομοθέτη;

21. Τι παραπάνω αρμοδιότητες θα επιθυμούσατε, σε τι θέματα;
22. Είναι θετική η επίδραση στα παιδιά από τη συνεργασία σχολείου-γονέων;

Νομοθεσία

Λ4/2621/23-12-1998 ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Έχοντας υπόψη α) τις διατάξεις του άρθρου 53 Ν.1566/85, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 § 1 β του Ν.2621 /1998, β) το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Αποφασίζουμε:

Τα θέματα συγκρότησης και λειτουργίας των οργανώσεων γονέων των μαθητών των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθορίζονται ως εξής

Άρθρο 1

Όργανα Διοίκησης οργανώσεων γονέων

1. Όργανα διοίκησης του Συλλόγου Γονέων, της Ένωσης Συλλόγων Γονέων της Ομοσπονδίας Ενώσεων Συλλόγων Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων είναι η Γεν Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών, κατά περίπτωση.
2. Η Γεν. Συνέλευση του Συλλόγου Γονέων αποτελείται από τους γονείς των μαθητών κάθε δημόσιου ή ιδιωτικού σχολείου, οι οποίοι μετέχουν αυτοδικαίως σε αυτή, υπό την έννοια ότι (α) το καταστατικό δεν μπορεί να αποκλείσει γονέα να γίνει οποτεδήποτε μέλος του συλλόγου, μετά την εκπλήρωση τυχόν υποχρεώσεών του. ,β) στις γενικές συνελεύσεις δεν καλούνται μόνο τα εγγεγραμμένα μέλη αλλά όλοι οι γονείς, οι οποίοι ακόμα και κατά την έναρξη των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης, μετά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μπορεί να γίνουν μέλη του Συλλόγου και να υποβάλλουν υποψηφιότητα ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή Εκπρόσωποι του Συλλόγου στην Ένωση γονέων.
3. Η Γεν Συνέλευση της Ένωσης Συλλόγων Γονέων αποτελείται από όλους τους εκπροσώπους των Συλλόγων γονέων των σχολείων της ίδιας κοινότητας ή, δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος.
4. Η Γεν Συνέλευση της Ομοσπονδίας Ενώσεων Συλλόγων Γονέων αποτελείται από όλους τους εκπροσώπους των Ενώσεων Συλλόγων Γονέων κάθε νομού (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) ή νομαρχιακού διαμερίσματος.
5. Η Γεν Συνέλευση της Συνομοσπονδίας Γονέων αποτελείται από τους εκπροσώπους των Ομοσπονδιών Ενώσεων Συλλόγων Γονέων όλης της χώρας.

6. Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των κατά την παρ. 1 του άρθρου αυτού οργάνων καθώς και οι εκπρόσωποι αυτών στα ανώτερα όργανα εκλέγονται από τις Γενικές Συνελεύσεις με το σύστημα της απλής αναλογικής.

7. Οι Γενικές Συνελεύσεις συγκαλούνται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό τους. Στην περίπτωση που δεν έχει συγκροτηθεί ο σύλλογος γονέων σε σωματείο, ο Διευθυντής ή ο ασκών χρέη Διευθυντή εκπαιδευτικός φροντίζει μόνο για την έγκαιρη σύγκληση Γεν. Συνέλευσης των γονέων όλων των μαθητών προκειμένου οι γονείς αυτοί να αποφασίσουν για τη συγκρότηση του συλλόγου τους ως σωματείου. Για το σκοπό αυτό ο Διευθυντής, τουλάχιστον δέκα πέντε ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση ενημερώνει σχετικά τους γονείς.

Άρθρο 2

Σύλλογος Γονέων

Διαδικασία ψηφοφορίας - Ανακήρυξη υποψηφίων - Αποτελέσματα εκλογών.

1. Η Ψηφοφορία για την ανάδειξη των Διοικητικών Συμβουλίων και των εκπροσώπων στα ανώτερα όργανα, είναι μυστική.
2. Οι Γενικές Συνελεύσεις, πριν από την έναρξη των σχετικών εργασιών τους, εκλέγουν κατά το καταστατικό, το όργανο που θα έχει την ευθύνη για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, την καταμέτρηση των ψήφων, την κατανομή των ψήφων και τη σύνταξη των σχετικών πρακτικών ανάδειξης των Εκλεγέντων.
3. Εφόσον δεν έχει ιδρυθεί σωματείο ή δεν προβλέπεται από το καταστατικό η Γεν. Συνέλευση ορίζει τριμελή εφορευτική επιτροπή για τη διενέργεια των σχετικών εκλογών και των λοιπών συναφών προς αυτές διαδικασιών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.
4. Η Γεν. Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό της Κατά την ψηφοφορία όμως πρέπει να ψηφίσουν γονείς που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1 /3 των μαθητών της σχολικής μονάδας. Οι γονείς έχουν μία ψήφο ο καθένας ανεξάρτητα από πόσα παιδιά εκπροσωπούν. Οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δύο φορές, με τις ίδιες προϋποθέσεις απαρτίας του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον δεν ψηφίσουν γονείς που εκπροσωπούν το ως άνω ποσοστό των μαθητών. Στην περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται και μετά την τρίτη επανάληψη των εκλογών η εκπροσώπηση του ενός τρίτου των μαθητών του σχολείου, ο σύλλογος γονέων θεωρείται ότι εκλέγεται νομίμως αλλά δε συμμετέχει στη σχολική επιτροπή, στο σχολικό συμβούλιο και δεν εκπροσωπείται στην ένωση γονέων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το Δ.Σ. του Συλλόγου μπορεί να αποφασίσει την επαναπροκήρυξη εκλογών για την επίτευξη των προϋποθέσεων απαρτίας του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής.
Η Εφορευτική Επιτροπή μετά τη διαπίστωση της απαρτίας της Γεν. Συνέλευσης, μεριμνά για την ομαλή διεξαγωγή της ψηφοφορίας, λαμβάνει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. κυρίως σε ότι αφορά τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας, της διαπίστωσης της ταυτότητας των ψηφοφόρων και της

νομιμοποιήσεως αυτών ως εκλογέων.

5. Μετά το πέρας της ψηφοφορίας η εν λόγω εφορευτική επιτροπή προβαίνει στην καταμέτρηση των έγκυρων ψηφοδελτίων και

(α) εφόσον στις εκλογές κατατίθενται περισσότερα από ένα ψηφοδέλτια (i) καθορίζει το εκλογικό μέτρο διαιρώντας το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων με τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου (εφόσον κατά τη διαίρεση αυτή προκύψει κλάσμα, δεν λαμβάνεται υπόψη) και (ii) καθορίζει τον αριθμό των θέσεων που καταλαμβάνει κάθε συνδυασμός στο διοικητικό συμβούλιο διαιρώντας τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε υποψήφιος με το εκλογικό μέτρο. (iii) Μεμονωμένος υποψήφιος που έλαβε αριθμό ψήφων ίδιο ή μεγαλύτερο από το εκλογικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στο όργανο για το οποίο είχε θέσει υποψηφιότητα. (iv) Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψηφίους λιγότερους από τις θέσεις που του ανήκουν καταλαμβάνει το πολύ τόσες θέσεις, όσοι είναι και οι υποψήφιοί του. (v) Οι θέσεις που μένουν αδιάθετες σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία θέση και οι οποίοι συγκεντρώνουν υπόλοιπο ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το $1/3$ του εκλογικού μέτρου και που πλησιάζουν περισσότερο το εκλογικό μέτρο. (vi) Οι θέσεις που μένουν ακόμα αδιάθετες κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που έχουν το μεγαλύτερο υπόλοιπο ψηφοδελτίων από μία θέση. Σε περίπτωση ισοδυναμίας γίνεται κλήρωση ενώπιον της επιτροπής που είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των εκλογών.

β) Εφόσον οι εκλογές γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να θέσει σταυρούς προτίμησης μέχρι το 40% των εκλεγομένων και οι θέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου κατανέμονται με βάση τον αριθμό των σταυρών που έλαβε κάθε υποψήφιος. Εφόσον το 40% των εκλεγομένων αντιστοιχεί σε δεκαδικό αριθμό από 0,5 και άνω στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη μονάδα.

6. α) Όταν οι εκλογές για την ανάδειξη των εκπροσώπων των Συλλόγων Γονέων στην Ένωση Γονέων γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να επιλέξει έναν μόνον από τους υποψηφίους. Όσοι εκπρόσωποι έχουν εκλεγεί με διαφορετικό σύστημα σταυροδοσίας πριν από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης θεωρούνται ότι έχουν εκλεγεί νόμιμα, εφόσον έχουν εφαρμοσθεί κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 53 του ν. 1566/85.

β) Όταν οι εκλογές των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων Γονέων, των Ομοσπονδιών Γονέων και της Συνομοσπονδίας γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε εκπρόσωπος μπορεί να επιλέξει μέχρι το 40% των μελών που πρόκειται να εκλεγούν.

Άρθρο 3

Ένωση γονέων - Ομοσπονδία - Συνομοσπονδία Γονέων - Εκλογές ανάδειξης εκπροσώπων.

1. Το Διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων, της Ένωσης του Συλλόγου Γονέων, της Ομοσπονδίας των Ενώσεων Συλλόγων Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων, κατά περίπτωση, προβαίνει με βάση τα προβλεπόμενα στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 53 Ν. 1566/85, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ 1β του Ν 2521/1998 στο καθορισμό του αριθμού των εκπροσώπων τους στο

αμέσως ανώτερο όργανο.

2. Η Γενική Συνέλευση κάθε οργάνου προβαίνει στην εκλογή των εκπροσώπων του στο αμέσως ανώτερο όργανο εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 2 της απόφασης αυτής. Το Δ.Σ. οποιουδήποτε οργάνου δεν μπορεί να απαγορεύσει τη συμμετοχή των εκλεγμένων εκπροσώπων στα ανώτερα όργανα.

3. Το Διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων κάθε σχολικής μονάδας ανακοινώνει εγγράφως στον οικείο Δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας τα ονόματα των εκπροσώπων με τη σειρά εκλογής τους. Η ανακοίνωση αυτή δε λαμβάνεται υπόψη αν δεν συνοδεύεται από επικυρωμένο απόσπασμα των πρακτικών της Γεν. Συνέλευσης στο οποίο αναφέρονται τα ονόματα αυτών που ψήφισαν και αυτών που έχουν εκλεγεί ως εκπρόσωποι.

4. Με τη φροντίδα του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου γονέων κοινοποιούνται τα αποτελέσματα των εκλογών στον Διευθυντή του Σχολείου ο οποίος βεβαιώνει στο Δήμαρχο ή το Πρόεδρο της Κοινότητας εγγράφως ότι από το μαθητικό δυναμικό του σχολείου, σε συνδυασμό με τον αριθμό των ψηφισάντων, προκύπτει η απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και δικαιολογείται ο αριθμός των εκπροσώπων.

5. Τα ονόματα όλων των εκπροσώπων αποστέλλονται από τα Δ.Σ. των Συλλόγων Γονέων στην Ένωση των Συλλόγων Γονέων. Μετά την ολοκλήρωση της εκλογικής διαδικασίας και τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων των εκλογών, η διοίκηση της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων καλεί όλους τους εκπροσώπους σε Γενική Συνέλευση, για να εκλέξουν το νέο διοικητικό Συμβούλιο και τα άλλα προβλεπόμενα όργανα και εκπροσώπους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 2 της απόφασης αυτής.

6. Η Γεν. Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, αν υπάρχουν κατά την έναρξή των εργασιών της τα περισσότερα μέλη από όσα έχουν οριστεί.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων ανακοινώνει με τη σειρά εκλογής τους τα ονόματα των επιλεγέντων ως εκπροσώπων της στην οικεία Ομοσπονδία Γονέων μαζί με επικυρωμένα πρακτικά από τα οποία προκύπτουν τα ονόματα των ψηφισάντων και των εκλεγέντων.

Τα αποτελέσματα των εκλογών κοινοποιούνται με τη φροντίδα του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων στον αρμόδιο Νομάρχη ο οποίος προβαίνει σε διαπίστωση της νομιμότητας της σχετικής διαδικασίας ως προς την απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και τον αριθμό των εκπροσώπων και ενημερώνει σχετικά την Ομοσπονδία Γονέων.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας Γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος, ανακοινώνει τα ονόματα των εκπροσώπων της στη Συνομοσπονδία, με τη σειρά εκλογής τους, μαζί με επικυρωμένα πρακτικά από τα οποία προκύπτουν τα ονόματα των ψηφισάντων και των εκλεγέντων.

Τα αποτελέσματα των εκλογών κοινοποιούνται με τη φροντίδα των Διοικητικών Συμβουλίων των Ομοσπονδιών στη Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης η οποία προβαίνει στη διαπίστωση της νομιμότητας της διαδικασίας ως προς την απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και τον αριθμό των

εκπροσώπων και ενημερώνει σχετικά τη Συνομοσπονδία Γονέων.

9. Η Γενική Συνέλευση της Συνομοσπονδίας Γονέων προβαίνει στην εκλογή του διοικητικού Συμβουλίου της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 της απόφασης αυτής.

Άρθρο 4

Λοιπές διατάξεις

1) Οι εκλογές για την ανάδειξη κατά περίπτωση Διοικητικών Συμβουλίων των Ενώσεων Γονέων, των Ομοσπονδιών Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων διενεργούνται μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 26 21 /1998 για την ανάδειξη Διοικητικού Συμβουλίου του αμέσως κατώτερου συλλογικού οργάνου.

2) Εφόσον για οποιοδήποτε λόγο δεν έχει συγκροτηθεί σε σωματείο ο Σύλλογος Γονέων ενός Σχολείου, η Ένωση Γονέων, η Ομοσπονδία Γονέων και η Συνομοσπονδία καλούνται σε Γενική Συνέλευση κατά περίπτωση από τον οικείο Διευθυντή Σχολικής μονάδας. Δήμαρχο ή Πρόεδρο Κοινότητας, από τον αντίστοιχο Νομάρχη και από το Γενικό Διευθυντή της Διοίκησης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Κ.Υ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ.. Η Γενική αυτή Συνέλευση έχει ως σκοπό τη διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη Δ.Σ., κατά περίπτωση και των εκπροσώπων τους στα ανώτερα όργανα, όπου απαιτείται.

Άρθρο 5

Μεταβατικές διατάξεις

1) Οι Σύλλογοι Γονέων που υπάρχουν και λειτουργούν στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ.53 ν. 1566/85, ως ίσχυε προ της αντικατάστασής του με το άρθρο 2 παρ.1 β του ν.2621 /1998, οφείλουν να τροποποιήσουν το καταστατικό τους και να το προσαρμόσουν στις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.2621 /1998 και της απόφασης αυτής. Αν δεν γίνει αυτό, μπορεί να συνεχίζουν να υπάρχουν ως σύλλογοι και να λειτουργούν σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα. Δεν μπορούν όμως τα Δ.Σ. ή τα μέλη των συλλόγων να μετέχουν στις διαδικασίες τα όργανα και τις σχολικές δραστηριότητες, όπως αυτά προβλέπονται από τον παραπάνω νόμο ν. 1566/85, όπως ισχύει.

2) Μέχρι να γίνει τροποποίηση των καταστατικών των Συλλόγων Γονέων ή να συγκροτηθούν σε σωματείο οι Σύλλογοι Γονέων αναγνωρίζονται ως Σύλλογοι όσοι λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2621 /1998 και τις διατάξεις της απόφασης αυτής.

3) Όσοι Σύλλογοι γονέων ή Ομοσπονδίες έχουν εκλέξει Δ.Σ. χωρίς τήρηση των διαδικασιών και προϋποθέσεων της απόφασης αυτής υποχρεώνονται σε επανάληψη των εκλογών εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της. κατά παρέκκλιση των προθεσμιών του άρθρου 2.

4) Κάθε αντίθετη διάταξη με την απόφαση αυτή καταργείται.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

N. 2621/23-06-1998 (Φ.Ε.Κ. 136/Α')

Άρθρο 2

Παρ. 1. Β) Το άρθρο 53 του Ν. 1566/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

Παρ. 1. Η συμμετοχή εκπροσώπων των γονέων των μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα συλλογικά όργανα του παρόντος νόμου προϋποθέτει τη συγκρότηση και λειτουργία συλλόγων γονέων ως σωματείων, σύμφωνα με τις διατάξεις των επομένων παραγράφων και του Αστικού Κώδικα.

Παρ. 2. Οι γονείς των μαθητών κάθε δημόσιου σχολείου συγκροτούν ένα σύλλογο γονέων, που φέρει την επωνυμία του σχολείου και συμμετέχουν αυτοδικαίως σε αυτόν. Η διοίκηση του συλλόγου γονέων, καθώς και κάθε εκπρόσωπος στα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία όργανα εκλέγονται. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία και με το σύστημα της απλής αναλογικής, υπό την όριση στις εκλογές κατατίθενται περισσότερα από ένα ψηφοδέλτια. Στην περίπτωση που οι εκλογές γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να επιλέξει μέχρι το 40% των εκλεγόμενων. Στις εκλογές αυτές ψηφίζουν ο ένας ή και οι δύο γονείς κάθε μαθητή. Οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δύο φορές, εφόσον δεν ψηφίσουν γονείς, που να εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα τρίτο των μαθητών του σχολείου. Στην περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται και μετά την επανάληψη των εκλογών η εκπροσώπηση του ενός τρίτου των μαθητών του σχολείου, ο σύλλογος των γονέων θεωρείται ότι εκλέγεται νομίμως, αλλά δεν συμμετέχει στη σχολική επιτροπή, στο σχολικό συμβούλιο και δεν εκπροσωπείται στην ένωση γονέων.

Παρ. 3. Οι σύλλογοι γονέων των σχολείων της ίδιας κοινότητας ή δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος συγκροτούν μία ένωση γονέων. Κάθε σύλλογος εκπροσωπείται στην ένωση γονέων από έναν εκπρόσωπο ανά τριάντα μαθητές, των οποίων οι γονείς έλαβαν μέρος στις εκλογές για την ανάδειξη της διοίκησης του. Στην περίπτωση που οι γονείς που συμμετείχαν κατά τα ως άνω στις εκλογές εκπροσωπούν λιγότερους από τριάντα μαθητές, ο σύλλογος εκπροσωπείται στην ένωση γονέων με ένα εκπρόσωπο.

Παρ. 4. Οι ενώσεις γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος συγκροτούν μία ομοσπονδία γονέων.

Παρ. 5. Οι ομοσπονδίες γονέων της χώρας συγκροτούν μια συνομοσπονδία.

Παρ. 6. Οι ως άνω διατάξεις εφαρμόζονται και για τους συλλόγους γονέων των μαθητών των ιδιωτικών σχολικών μονάδων. Ο σύλλογος των διδασκόντων κάθε ιδιωτικής σχολικής μονάδας και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου γονέων συγκροτούν το σχολικό συμβούλιο. Στα σχολικά συμβούλια των ιδιωτικών σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μετέχουν και τρεις εκπρόσωποι των μαθητικών κοινοτήτων που ορίζονται με απόφαση του

συμβουλίου της μαθητικής κοινότητας.

Παρ. 7. Στην έννοια ``γονείς``, κατά τις ως άνω διατάξεις περιλαμβάνονται και οι επίτροποι και οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους.

Παρ. 8. Η εκπροσώπηση των γονέων, μέσω άλλου προσώπου, επιτρέπεται μόνον κατόπιν έγγραφης νομίμως επικυρωμένης εξουσιοδότησης ή συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου.

Παρ.9. Η θητεία όλων των μελών του Δ.Σ. του συλλόγου των γονέων του σχολείου, του Δ.Σ. της ένωσης, της ομοσπονδίας και της συνομοσπονδίας γονέων είναι διετής, καθώς και η θητεία των εκπροσώπων τους στα προβλεπόμενα όργανα από τις διατάξεις των άρθρων 48, 49, 50, 51, 52 και 53 του ν. 1566/1985. Η θητεία των γονέων ή κηδεμόνων, που συμμετέχουν στα ανωτέρω όργανα, λήγει αυτοδικαίως στην περίπτωση που τα τέκνα τους δεν φοιτούν πλέον στο σχολείο.

Παρ10. Οι διατάξεις του παρόντος υπερισχύουν τυχόν αντίθετων διατάξεων των καταστατικών συλλόγου, ένωσης, ομοσπονδίας και συνομοσπονδίας.

Παρ11. Μετά τη δημοσίευση του παρόντος οι σύλλογοι γονέων, οι ενώσεις συλλόγων γονέων, οι ομοσπονδίες ενώσεων συλλόγων γονέων και η συνομοσπονδία διεξάγουν εκλογές για την ανάδειξη νέων αιρετών διοικήσεων. Οι εκλογές αυτές διεξάγονται με τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων εντός των παρακάτω προθεσμιών:

α) Για τους συλλόγους γονέων μέχρι 31.12.1998.

β) Για τις ενώσεις συλλόγων γονέων από 1.1.1999 μέχρι 28.2.1999.

γ) Για τις ομοσπονδίες ενώσεων συλλόγων γονέων από 1. 3.1999 μέχρι 15.4.1999.

δ) Για τη συνομοσπονδία από 16.4.1999 μέχρι 31.5.1999.

Παρ12. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

Παρ13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ιδρύεται σχολή γονέων, μετά από πρόταση του συλλόγου γονέων ή της ένωσης συλλόγων γονέων ή του Ο.Τ.Α. ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις, καθώς και η διαδικασία οργάνωσης και λειτουργίας των σχολών αυτών.

Παρ.14. Ο διευθυντής του σχολείου, όπου δεν έχει ιδρυθεί σύλλογος γονέων, μεριμνά μόνο για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης των γονέων, προκειμένου να ιδρυθεί αυτός, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Ο διευθυντής του σχολείου, τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, καλεί τους γονείς και ενημερώνει σχετικά το σύλλογο των διδασκόντων".

